

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЧИРПАН (2021-2027 г.)

- Септември 2020 -

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на фигурите	4
Списък на таблиците.....	6
Списък на използваните съкращения.....	7
1. Въведение.....	9
1.1. Същност на Плана за интегрирано развитие на община	9
1.2. Предпоставки за разработване на плана за интегрирано развитие	10
1.3. Отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО	16
1.4. Структура на плана за интегрирано развитие на община Чирпан	18
1.5. Методи и принципи, използвани при изготвянето на ПИРО.....	22
2. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Чирпан	24
2.1. Обща характеристика на общината	24
2.2. Състояние на регионалната и местната икономика	32
2.3. Развитие на социална сфера и човешките ресурси	51
2.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	67
2.5. Екологично състояние и рискове.....	72
2.6. Административен капацитет и управление	77
2.7. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината.....	84
3. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.....	86
4. Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху развитието ѝ.....	91
5. Синтезен SWOT анализ	93
6. Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027 г.....	95
6.1. Основополагащи принципи при формулирането на стратегическата част	95
6.2. Подход за формулиране на визията.....	97
6.3. Визия за развитие	97
6.4. Стратегически цели.....	98
6.5. Приоритети за развитие.....	99
7. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност	110
8. Определяне на приоритетни зони за въздействие.....	111
8.1. Подход при определянето на зони за въздействие	111

8.2. Зони за въздействие със специфични характеристики	111
8.3. Приоритетни зони за въздействие	114
9. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие	116
10. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия	118
10.1. Специфика и проблематика на измененията на климата	118
10.2. Факти за изменението на климата в България.....	118
10.3. Общи европейски и национални действия по отношение на климата.....	119
10.4. Законодателна рамка на действията по отношение на климата	120
10.5. Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата	121
10.6. Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата	122
11. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО	129
11.1. Същност на системата за наблюдение и оценка	129
11.2. Участващи структури и форми на комуникация.....	129
11.3. Дейности по наблюдението и оценката на плана.....	130
11.4. Подход за разработването на системата от индикатори.....	130
11.5. Източници на информация.....	132
11.6. Видове индикатори	132
12. Индикативна финансова таблица	137
13. Източници на информация.....	139
14. Приложения	140

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период	11
Фигура 2. Географско положение и достъпност на община Чирпан в региона.....	25
Фигура 3. Обща схема на община Чирпан.....	31
Фигура 4. Развитие на областната икономика за периода 2015-2018 година	36
Фигура 5. БВП и БВП на човек от население за област Стара Загора за периода 2014-2018 ..	36
Фигура 6. Брой на предприятията в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018.....	37
Фигура 7. Заети лица в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018 г.....	38
Фигура 8. Произведена продукция в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018.....	38
Фигура 9. Разходи за придобиване на ДМА в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018 г.	39
Фигура 10. Брой на предприятия на 1000 д. на различните административни нива.....	40
Фигура 11. Произведената продукция на 1000 д. на различните административни нива	40
Фигура 12. Разпределение на предприятията по броя за заетите в тях за 2018 г.	42
Фигура 13. Разпределение на заетите в предприятията според броя на заетите в тях за 2018 г.	42
Фигура 14. Произведена продукция в хил. лв. в предприятията според броя на заетите в тях за 2018 г.....	43
Фигура 15. Динамика на първичния сектор в периода 2014-2018 година.....	44
Фигура 16. Обработваема земеделска земя в периода на стопанските 2014/15 до 2018/19 г...44	
Фигура 17. Динамика на основни култури с най-голямо значение за община Чирпан	45
Фигура 18. Регистрирани земеделски стопани, в т.ч. животновъди в община Чирпан за периода 2014-2019.....	46
Фигура 19. Динамика на сектор „Индустрия“ в периода 2014-2018 година.....	46
Фигура 20. Разпределение на предприятията в сектор „Индустрия“.....	47
Фигура 21. Развитие на строителството в община Чирпан в периода 2014-2018 г.	48
Фигура 22. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2014-2018 година	49
Фигура 23. Население на община Чирпан според преброяванията (1934-2011 г.).....	52
Фигура 24. Население на община Чирпан по местоживеење към 31.12. за периода 2011-2019 г.	52
Фигура 25. Изменение на населението в селата на община Чирпан, 2019 спрямо 2014	53
Фигура 26. Раждаемост на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)	53
Фигура 27. Смъртност на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2018 година)	54
Фигура 28. Естествен прираст на 1000 души от населението община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2018 година)	54

Фигура 29. Заселени на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)	55
Фигура 30. Изселени на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)	55
Фигура 31. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)	56
Фигура 32. Механичен прираст в община Чирпан по местоживеење за периода 2011-2019 г.	56
Фигура 33. Брой на населението по пол в община Чирпан за периода 2011-2019 г.	57
Фигура 34. Разлика между преброяването от 2011 и населението към 31.12.2019 г. по възрастови групи в община Чирпан	57
Фигура 35. Население в под, над и в трудоспособна възраст в община Чирпан за периода 2014-2019.....	62
Фигура 36. Заети лица по сектори на икономиката за 2018 г. в община Чирпан	63
Фигура 37. Средногодишно изменение на заетостта спрямо предходната година, по сектори в периода 2015-2018 година	63
Фигура 38. Средногодишна безработица при населението на възраст в община Чирпан и по административни нива за периода 2015-2019 г.....	64
Фигура 39. Произведена продукция (в хил. лв.) на 1 зает по икономически сектори и общо за общината в периода 2014-2018 г.	65
Фигура 40. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Чирпан и по административни нива за периода 2014-2018 г.	65
Фигура 41. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение и по икономически сектори в община Чирпан за периода 2014-2018	66
Фигура 42. Загуби на вода по водопроводната мрежа в община Чирпан.....	71
Фигура 43. Защитени територии и защитени местности на територията на община Чирпан..	76
Фигура 44. Организационна структура на общинската администрация в Чирпан.....	78
Фигура 45. Структура на стратегическата част на ПИРО Чирпан	97
Фигура 46. Концепция за пространствено развитие на община Чирпан	113
Фигура 47. Схема на приоритетните зони за въздействие	115

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Населени места в община Чирпан	27
Таблица 2. Място и роля на община Чирпан в областта по избрани показатели	27
Таблица 3. Читалища и техният библиотечен фонд в община Чирпан	29
Таблица 4. Общ баланс на земеделските земи за землищата на община Чирпан - дка.....	32
Таблица 5. Основни макроикономически показатели на националната икономика за периода 2009-2019 година.....	34
Таблица 6. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в община Чирпан за периода 2014-2018 г.....	41
Таблица 7. Брой основни видове отглеждани животни в община Чирпан за периода 2014-2018 г.	45
Таблица 8. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности (A21) в община Чирпан за 2018 г.	50
Таблица 9. Детски градини в община Чирпан за учебната 2019/2020 година	58
Таблица 10. Детски градини, деца, персонал, места и групи в община Чирпан (уч. години 2011/12 – 2018/19)	59
Таблица 11. Училища в община Чирпан за учебната 2019/2020 година	59
Таблица 12. Паралелки, учители и учещи се в ОУ и СУ в община Чирпан по класове	60
Таблица 13. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Чирпан за периода 2011-2018 година.....	60
Таблица 14. Брой подпомагани лица с увреждания и социални помощи за периода 2014-2019 г.	61
Таблица 15. Състояние на настилка на пътищата, част от републиканската пътна мрежа...	68
Таблица 16. Дължина и състояние на пътната настилка на общинските пътища	68
Таблица 17 Състояние на повърхностните водните тела в община Чирпан, 2018 г.	73
Таблица 18. Брой, стойност и БФП на проектите реализирани в община Чирпан за периода 2007-2020 г.....	83
Таблица 19. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО.....	86
Таблица 20. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата	121
Таблица 21. Мерки в ПИРО, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за АИК.....	123
Таблица 22. Индикативна финансова таблица за периода 2021-2027 г., в хил. лв.	137

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АД	Акционерно дружество
АИС	Автоматизирана информационна система
АКБ	Археологическа карта на България
АМ	Автомагистрала
АНКПР	Актуализирана национална концепция за пространствено развитие
АО	Административно обслужване
БВП	Брутен вътрешен продукт
БГ	България
БЕЛ	Български език и литература
БПК	Биологично потребление на кислород
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Вода и канализация
ГИС	Географска информационна система
ДБТ	Дирекция бюро по труда
ДВ	Държавен вестник
ДГ	Детска градина
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСО	Електроенергиен системен оператор
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Закон за туризма
ИАОС	Изпълнителната агенция по околна среда
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МИГ	Местна инициативна група
МОН	Министерство на образованието и науката
МРО	Масово разпространени отпадъци
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТД	Местни данъци и такси
НВО	Национално външно оценяване
НКИЗ	Национална компания индустриални зони
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НКРПР	Национална концепция за регионално и пространствено развитие
НПО	Неправителствена организация
НПР	Национална програма за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори

ОД	Областна дирекция
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОМП	Отбранително-мобилизационна подготовка
ООН	Организация на обединените нации
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински планове за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план на общината
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМДР	Програма за морско дело и рибарство
ПНИЕВИБ	Програмата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречистителна станция за отпадни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РДМА	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РУО	Регионално управление на образованието
СВО	Сградни водопроводни отклонения
СУ	Средно училище
ТЕЦ	Топло електрическа централа
ЦУР	Цели за устойчиво развитие
ЮЗР	Югозападен регион
ЮИР	Югоизточен регион
ЮЦР	Южен централен регион
COVID-19	Coronavirus disease 2019 (Заболяване коронавирус 2019)
NUTS	Nomenclature des Unités territoriales statistiques (Номенклатура на териториалните единици за статистически цели)
SWOT	Strengths, weaknesses, opportunities and threats (Силни и слаби страни, възможности и заплахи)
TEN-T	Trans-European Transport Network (Трансевропейска транспортна мрежа)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. СЪЩНОСТ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА

1.1.1. ОБХВАТ

В своята същност *Планът за интегрирано развитие на община Чирпан (ПИРО) 2021-2027 г.* е основополагащ, стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината през следващите седем години. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – землищата на град Чирпан и всичките 19 села. Определени са зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини. Планът за интегрирано развитие на общината е със средносрочно действие, като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на ЕС до края на 2027 година.

ПИРО като част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на районите, общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

В спецификата на общината се съдържат аргументите за очертаване на нейната визия за развитие до края на програмния период. Тези аргументи произтичат от комплексните анализи на природните дадености, историята и мястото на общината в регионален и национален план от гледна точка на нейното икономическо, социално, екологично, културно и управленско ниво на развитие; наличните потенциали и съществуващите проблеми и предизвикателства. Последователността на проучванията, направените анализи и изводи в процеса на работата по плана са основната предпоставка за формулиране на аргументирана стратегическа част и като краен продукт една конкретна програма за действие.

1.1.2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ

Цел

Основната цел на Плана за интегрирано развитие на община Чирпан е да предложи обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие. Общинският план на Чирпан е оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане, при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния район от ниво 2 и действащите устройствени планове.

По същество планът се разработва и прилага в общия контекст на актуалната законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, като изявява местната специфика и предлага аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото развитие на общината. Тези решения очертават общата рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво.

Задачи

За успешното постигане на основната цел е необходимо да бъдат решени следните задачи:

- **комплексно управление на процеса по разработването на ПИРО**, включително разпределение на дейностите във времето и на отговорностите между отделните експерти, коректна комуникация с Възложителя и всички заинтересовани страни;
- предварително извеждане на ясна и последователна методология за **разработването на ПИРО**;
- **определяне на структура на ПИРО**, отчитаща разпоредбите в системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, която обхваща Методически указания за разработване и прилагане на:
 - Националната концепция за регионално и пространствено развитие;
 - Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2;
 - Плановите за интегрирано развитие на община.
- **информационно обезпечаване**, чрез събиране, обработка и синтез на данни от разнообразни и точни източници на информация;
- **проучване на основните законодателни и стратегически документи** и извеждането на изводи от тях;
- **извършване на комплексен анализ** на съвременната ситуация в общината;
- **извеждане на обобщена оценка за проблемите и потенциалите в общината**, заедно със синтезен SWOT анализ;
- приложение на подход за **формулиране на изпълними стратегически предложения**;
- **очертаване на визия за развитие и формулиране на цели, приоритетни направления и съпътстващите ги мерки**;
- разработване на поредица от **инструменти за реализацията на плана**;
- успоредни **публични дискусии и анкетни проучвания**, ориентирани към различни целеви групи и представляващи основно средство за генериране на идеи.

1.2. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Чирпан е със срок на действие 7 години. Той е съобразен с нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината и в съответствие с целите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2021-2027 г. – **„Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“**. В него са определени средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини. Осигурена е пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

1.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Закон за регионалното развитие

Изготвянето на планове за интегрирано развитие на общини (ПИРО) е регламентирано в Закона за регионалното развитие с неговата редакция от март 2020 година (*изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.*), както и правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027 г. ПИРО обединяват в рамките на един стратегически документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които се изготвяха в периода 2014-2020 г.

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период

Съгласно ЗРР планове за интегрирано развитие на община са част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Те са в йерархична съподчиненост на документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие. Изготвят се с хоризонт от 7 години и очертават средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината (чл. 13. ЗРР). В този смисъл ПИРО следва да отчете и предвижданията на общия устройствен план на общината, ако такъв е изготвен към момента на разработването му или двата документа да се изготвят паралелно, ако е възможно.

Към момента на изготвяне на ПИРО Чирпан, Общинската администрация е в начален етап по изготвянето на ОУПО и настоящият документ няма как да се синхронизира с него.

ПИРО се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл. 13, ал. 4 от ЗРР.

Закон за туризма

Изменението на Закона за туризма от 2020 г. (ДВ, бр. 17, 2020) изисква в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинската програма за развитие на туризма (чл. 11 от ЗТ). Тя следва да е в съответствие с приоритетите на областната стратегия за развитие на туризма и Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделни видове туризъм.

Следва да се подчертае, че стратегиите на областно ниво не са изготвени и приети, което поставя пред трудности местната администрация за изготвянето на програма за развитието на туризма, която да е в *„съответствие с приоритетите на областната стратегия“*. Въпреки това, в ПИРО са включени мерки и проекти, които подкрепят развитието на туристически дейности в общината, съобразно местните специфики.

Според ЗТ е регламентирано още, че *„в случаите, когато на територията на общината е разположен национален курорт по чл. 56а, общинският съвет е длъжен да планира разходи за подобряване на предлаганите туристически дейности, общински обекти, услуги и продукти в националния курорт“*. Това има пряко отражение върху Програмата за реализация на плана. **В рамките на община Чирпан не е разположен курорт от национално значение.**

Други закони, имащи отношение към разработването и реализацията на ПИРО

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията и нейното финансиране. По-важните от тях са:

- Закон за административно-териториалното устройство на Р България;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за администрацията;
- Закон за достъпа до обществена информация;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за общинския дълг;
- Закон за общинските бюджети
- Закона за публичните финанси;
- Закон за местни данъци и такси;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за концесиите.

Освен изброените закони има и други специализирани административни актове, които определят дейността на общините в различни сектори и от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация. Тук следва да се добавят Международните конвенции, ратифицирани от правителството на Р България, с които е свързана работата в конкретен сектор например права на човека, културно наследство и др.

1.2.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Действащото законодателство задължително изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. По-важните от тях са представени в настоящата точка.

Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)/ Трансформиране на нашия свят: Дневен ред 2030 за устойчиво развитие

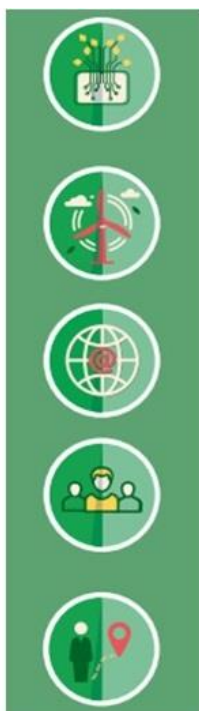

Всички 17 цели са свързани помежду си и имат срок за тяхното постигане до 2030 г.

Те са насочени към преодоляване на глобалните предизвикателства, пред които сме изправени. Новите цели предвиждат изкореняването на крайната бедност във всичките ѝ форми, ликвидирането на глада и помощ за устойчивото развитие на селското стопанство, поощряване на здравословния начин на живот и съдействието за благополучието на всички хора, осигуряването на всеобщо и качествено образование, рационална употреба на водните ресурси, всеобщ достъп до екологично чиста енергетика и др. За постигането на целите ще трябва да бъдат изпълнени общо 169 производни задачи в областта на социално-икономическото развитие. Напредъкът по изпълнението на плана ще се обсъжда четири пъти годишно на форум на високо равнище под егидата на Общото събрание.

Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“

Този документ замества действащата до сега Стратегия „Европа 2020“, като интерпретира отношението на страните от ЕС към глобалния Дневен ред 2030 за устойчиво развитие. В Европа е направено много - приоритетите за устойчиво развитие са включени в основни хоризонтални програми, както и в секторните политики и инициативи. ЕС е сред водещите сили за приемането на Програмата на ООН относно устойчивото развитие до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР). Показателите на Съюза и неговите държави членки по отношение на ЦУР са сред най-добрите в света. За да постигнем целите до 2030 г. е необходимо всички страни да съблюдават тези цели в цялостната система на стратегическото и програмно планиране от националното ниво, през регионалните планове до плановите за интегрирано общинско развитие. ПИРО Чирпан е структуриран и целенасочен в рамките на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“

ПО-ИНТЕЛИГЕНТНА ЕВРОПА чрез иновации, цифровизация, икономическа трансформация и подкрепа за малките и средните предприятия;

ПО-ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНА НИСКОВЪГЛЕРОДНА ЕВРОПА, прилагаща Парижкото споразумение и инвестираща в енергиен преход, възобновяеми източници и борбата с изменението на климата;

ПО-СВЪРЗАНА ЕВРОПА със стратегически транспортни и цифрови мрежи;

ПО-СОЦИАЛНА ЕВРОПА, прилагаща Европейския стълб на социалните права и подкрепяща качествените работни места, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравни грижи;

ЕВРОПА ПО-БЛИЗО ДО ГРАЖДАНИТЕ чрез подкрепа за местно инициирани стратегии за развитие и устойчиво градско развитие в целия ЕС.

Програма за развитие: България 2030

Националната програма за развитие „България 2030“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в страната. С тази програма се адаптират приоритетите на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“ към нашата национална специфика в границите на България. Документът определя **три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата**, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет **взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България**. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета, като с решението на правителството са определени водещите ведомства по отделните приоритети.

Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Въпреки че времето на действие на този документ е ограничено до 2022 г., Националната стратегия за регионално развитие се фокусира върху балансираното, равнопоставено и устойчиво развитие на регионите в България през периода до 2022 г. и очертава начините и средствата за намаляване на неравенствата между отделните региони, области и общини в страната. Стремежът за постигането на баланс продължава общата Кохезионна политика на ЕС на национално ниво. НСРР е интегрирана стратегия за развитие, осигуряваща координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на НПП БГ 2030.

Фокусът на стратегията е постигането на полицентрично, балансирано и устойчиво развитие на регионите в България. От друга страна тя осигурява координация между отделните секторни политики и стратегически документи на национално ниво и подпомага тяхното синхронизиране на по-ниските нива на планиране (NUTS 1, NUTS 2 и NUTS 3).

Целите и приоритетите на НСРР подчертават значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Актуализирана национална концепция за регионално и пространствено развитие 2013-2025

Устройството и управлението на националната територия до 2025 година се регламентира от Национална концепция за регионално и пространствено развитие, която е актуализирана през 2019 г. и с нея се полагат основите за оперативна програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

Актуализираната НКРПР 2013-2025 г. съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. Тя осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е на дневен ред.

Актуализирания документ има няколко много важни нови елемента: отразени са новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие; стратегическата ѝ част интегрира в още по-силна степен регионалното планиране с пространственото такова; и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

В разработения урбанистичен модел за „умерен полицентризъм“ се подчертава, че в Южна България ще доминира град Пловдив в партньорство със Стара Загора, които ще се развиват като полюси на растеж. В този модел Чирпан е определен като град от 4-то ниво (малък град с микрорегионално значение в територията на групи от общини), като той *„заслужава да бъде стимулиран, за да изпълнява своите функции на организатор в района“*.

Съгласно урбанистичния модел, територията на община Чирпан попада на възлово място, през което преминават две първостепенни оси на урбанистично развитие, част от TEN-T-мрежата в Европа.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за периода 2021-2027 (ИТСР)

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния регион от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с Националната концепция за регионално и пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, ширококоловите комуникации, туризма и околната среда. Предложените целенасочени действия са фокусирани върху увеличаване на конкурентните предимства на региона и догонване на средните показатели на региона с тези на водещите в национален мащаб ЮЗР и ЮЦР, преодоляване на вътрешнорегионалните различия в социалната, икономическата и техническата инфраструктура, съхранение и развитието на човешкия фактор, основен капитал в територията на региона. **Община Чирпан има**

предимството на стратегическо местоположение в зоната на пресичане на две от най-важните урбанизационни оси изток-запад и север-юг.

Съобразявайки се с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион от ниво 2, Планът за интегрирано развитие на община Чирпан очертава насоки и формулира цели за развитие на интелигентна и динамична икономика в посока на създаване на нови индустриални инициативи с фокус към инвеститори в логистични бази и екологично чисти, високо технологични производства, които създават устойчива заетост и са важен фактор за развитие на региона. Другият приоритетен фактор за интегрираното развитие на региона е постигането на подобро качество на човешкия капитал чрез подобряване на образованието, здравеопазването и социалните услуги, и чрез повишаване на общото културното ниво, водещо до формиране на активно, предприемчиво и добре образовано гражданско общество с ясна визия и осъзнатата мисия за развитието на региона. Инвестициите в човешки ресурси следва да осигурят нов подход към проблемите на квалификацията, образованието и обучението. Едновременно с това ще се наблегне на подобряване на здравните услуги на всички нива в извън болничната и болничната помощ.

1.3. ОТГОВОРНОСТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИРО

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО

Съгласно ЗРР и Правилника за неговото прилагане няколко са основните фигури в процеса на подготовка, съгласуване и приемане на ПИРО – кметът на общината, общински съвет, заинтересованите органи и организации - икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Функцията на организатор при изготвянето и съгласуването на ПИРО има кметът на общината, който осъществява координация и контрол по процесите. Съгласно Методическите указания с негова заповед се сформира работна група по подготовка, изготвяне и одобрение на ПИРО. В нея следва да са представени възможно най-много представители на заинтересованите страни в общината. Останалите заинтересовани лица трябва да имат постоянен достъп до информация за процеса и възможност за даване на становища и предложения при изготвянето на ПИРО, а в последствие и при неговата реализация.

Със заповед на кмета изготвянето на ПИРО се възлага на външен изпълнител (при спазване изискванията на ЗОП) или се разработва със собствен капацитет. Кметът е този, който, чрез заповед, организира и публично обсъждане на проекта на ПИРО и на ЕО по реда на чл. 20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изисквана.

Общинският съвет е органът, който приема ПИРО на общината и контролира осигуряването на съответствие на общия устройствен план с плана за интегрирано развитие.

Заинтересованите лица имат право да дават аргументирани предложения при изготвянето на ПИРО и да получават информация при поискването ѝ.

Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за

неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Изменение и актуализация на ПИРО

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- при съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
- **при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и програмата за реализиране на плана.**

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие. Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси. Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана.

Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението на плана се осъществява в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване на годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършва последваща оценка не по-късно от една година след изтичането на периода на неговото действие. Последващата оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Според чл. 33 от ЗРР в средата на периода на действие на ПИРО се изготвя и междинна оценка, която включва следните елементи:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;

2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

1.4. СТРУКТУРА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЧИРПАН

Структурата на плана за интегрирано развитие на община Чирпан е изцяло съобразена с разпоредбите на чл. 13 от ЗРР и методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г., публикувани от МРРБ. Тя е изцяло в синхрон с най-добрите практики на стратегическото планиране на териториите.

Структурата на плана следва използвания методически подход при изготвянето му. Документът започва с представянето на резултатите от проведените социално-икономически и пространствени **анализи** на територията, които представят ситуацията в общината и очертават тенденциите в развитието ѝ до 2027 г. След това продължава с **оценка** и **изводи** от аналитичната част. На тяхна база е **формулирана визия** и са отправени **стратегически предложения** (цели и приоритети за развитие на общината). Накрая са разписани основните **инструменти** за успешната реализация, включително наблюдението и оценката на плана. Неразделна част от документа са съпътстващите го **приложения**, изготвени в процеса на неговото разработване.

Избраният подход обуславя основните точки (съдържание на плана), които са както следва:

- Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Чирпан
- Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво
- Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху развитието ѝ
- Синтезен SWOT анализ
- Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027
- Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност
- Определяне на приоритетни зони за въздействие
- Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие
- Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия
- Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО
- Индикативна финансова таблица
- Приложения

1.4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЧИРПАН

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие е изготвен за територията на цялата община. Подробното описание на отделните аспекти от общинското развитие завършва с обобщени изводи, комбинация от проблеми и потенциали. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на синтезен SWOT анализ, чиято цел е да открие най-важните моменти в историческото и съвременното развитие на общината. Обобщени са положителните и отрицателните характеристики в рамките на община Чирпан и прилежащия ѝ пространствен контекст – тенденциите на регионално, национално и европейско ниво.

Анализът поставя акцент върху географската, историческата и културната характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние в границите на община Чирпан. Подробно проучена е транспортната система, количествените и качествените измерения на електроснабдителната, водоснабдителната и канализационната системи. Административният капацитет на общината е представен като единство на възможности и ограничения за приложение на политики и изпълнение на проекти при взаимодействие между община Чирпан, неправителствения сектор и бизнеса.

Аналитичната част включва още описание на взаимовръзките на резултатите проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. В табличен вид са открити взаимовръзките между двата анализа – на местно и на регионално ниво, позволяващи бързото им сравнение и показващи доколко община Чирпан се развива с темпото на региона.

На последно място, но не по важност е представена връзката на община Чирпан със съседните територии, които имат потенциал да оказват влияние върху местното развитие. Акцент в тази част са възможните общи проекти, които имат надобщинско ниво.

Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация, становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведените публични дискусии и целеви анкети.

1.4.2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Стратегическите предложения обхващат очертаването на визия за развитие до края на плановия период, формулирането на цели, приоритетни направления и мерките към тях. Основно предизвикателство е формулирането на аргументирани, изпълними и съответстващи на местните ресурси и специфика предложения. Използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие изисква целите и приоритетите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни

дейности и др.), залегнали в устройствените планове за развитие на територията. Към подхода се присъединяват и проследените обществени потребности и препоръки, заедно с насоките на стратегическите документи от по-високо ниво. Разгледаните аспекти са използвани за синтезирането на ключови теми. По този начин се постига синергичен ефект между резултатите на отделните приоритетни направления, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

1.4.3. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Важен фактор при разработването на ПИРО е да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество.

В тази част от ПИРО се описва цялостния процес по разработването му – от определянето на заинтересованите страни и ангажирането им до създаването на активна комуникационна среда, в която да се обменят идеи и опит между хората.

Приложиха се и се предвиждат подходящите средства за споделяне на информация, представяне на ПИРО и съвместно действие между община Чирпан, кметовете на селата, културните институции, неправителствения сектор, представителите на бизнеса и експертния екип. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработването на плана, следва да бъдат съхранени и продължени през следващите седем години.

1.4.4. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Това са пространствено обособени територии с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална структура на населението и характер. Те са определени на базата на общи характеристики на определена територия или общи проблеми и потенциали за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси на Общината.

1.4.5. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД

Програмата за реализация на ПИРО има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегически предложения. Централно място заема списъкът с проекти, където са изброени, описани и обосновани отделните проекти/инициативи. Извършена е оценка на ориентировъчната им финансова стойност, избрана е управленска структура при

реализацията на всеки проект. Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана. Основни компоненти на програмата за реализация са:

- Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана – (по какъв начин са комбинирани отделните елементи на секторните политики на местно ниво, така че да доведат до постигане на целите, определени в стратегическата част);
- Индикативен списък на важни за общината проекти, които се разработват и изпълняват в рамките на програмата
- Индикативната финансова таблица, която представлява общата финансова оценка на необходимите ресурси за реализация на най-значимите общински проекти. Прогнозираният общ финансов ресурс е разпределен между отделните приоритетни области от стратегията на плана и поетите ангажменти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Адекватното планиране на финансовата таблица е предпоставка за успешно и ефикасно управление на финансовите ресурси на общината. За тази цел бъдещите финансови средства са реалистично предвидени на основата на потенциала на община Чирпан да привлича и управлява средства от Оперативните програми. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни направления.

1.4.6. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Климатичните фактори – глобалното затопляне, природните бедствия, както и рисковите територии, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия. В тази част от ПИРО Чирпан е описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми, формулираните цели и приоритети в стратегическата част на документа и посочените в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени. Изпълнението на тези мерки е ресурсно обезпечено и обвързано със система от индикатори, позволяващи оценка на напредъка за периода на действие на плана, както и при извършване на междинна оценка или актуализация.

1.4.7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за продукт, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за резултат, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са

въведени в следствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните в община Чирпан. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

По отношение на наблюдението и оценката на изпълнението на плана е разработена е система за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие.

1.5. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ, ИЗПОЛЗВАНИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПИРО

Приложеният методически подход и следваните принципи при разработването на плана са в пълно съответствие с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално-икономическото и пространственото развитие на общината, като интегрална част от ЮИР. Планът е съобразен със специфичните изисквания за прилагане на нормативните документи, регламентиращи дейностите на местното самоуправление, териториалното устройство и опазването на околната среда. От методологическа гледна точка разработването на плана се основава на „стратегическия подход“, „интегрирания подход“, „териториалния подход“, както и на „ориентирания към резултатите подход“. В рамките на разработването на ПИРО са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Внимателно е подхождано към инструментите за реализация на плана, изградени на основата на прилаганите европейски подходи, но и на реалните опит и умения за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, но и способност за тяхната изпълнимост.

Принципи

- **Структурираност.** Плана за интегрирано развитие е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Използван е утвърдения метод за последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.
- **Интегрираност.** Изследванията и изводите на ПИРО касат разнообразните социални, икономически, екологични, културни и управленски проявления на местното развитие.
- **Точност.** Приложените анализи се основават преобладаващо на официална статистическа информация. Използвани са данните от текущата статистика на НСИ, както и други официални източници – ДБТ, ОДЗ „Стара Загора“, ОПУ и оператори на комунални услуги и др. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост и резултатност.
- **Публичност.** Активният контакт и обмен на идеи със заинтересованите страни е ръководен принцип във всички дейности от обхвата на ПИРО. Съвместно са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и

потенциалите, формулирани са стратегическите предложения и са положени основите за сътрудничество с оглед на реализацията на ПИРО.

2. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЧИРПАН

2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

2.1.1. ПРИРОДОГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Географско местоположение и достъпност

Община Чирпан се намира в Южна централна България (в Югоизточния регион за планиране), Област Стара Загора. Общинският център – гр. Чирпан – е разположен на около 40 км югозападно от областния център – гр. Стара Загора. В южна посока, отново на около 40 км общината има връзка и с друг областен център – гр. Хасково.

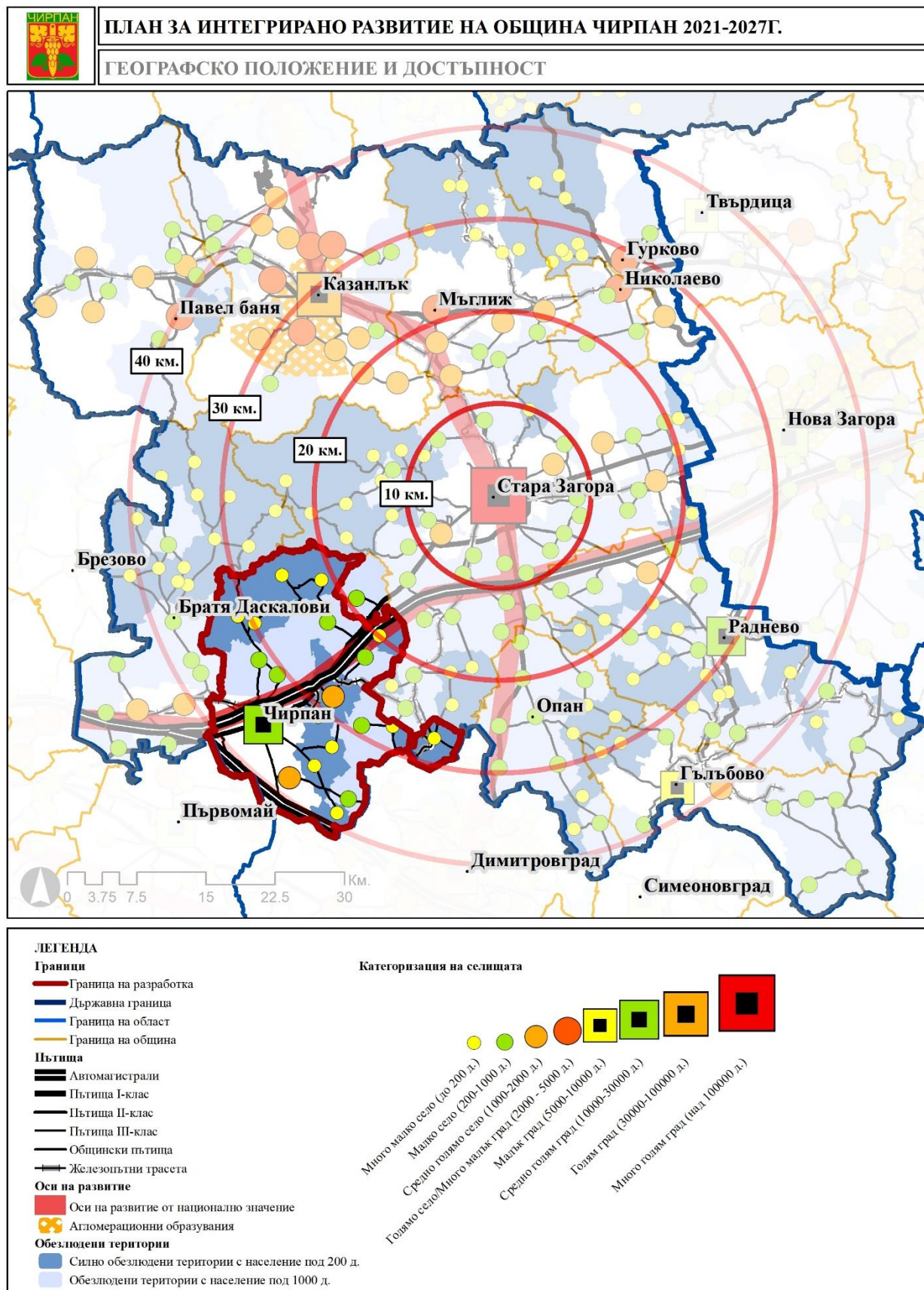
Територията на общината попада в обхвата на Горнотракийската низина и част от Чирпанските възвишения, като с нейната обща площ от 522,9 км² тя е една от големите административно-териториалния единици в областта. Територията и съставлява 10,15% от площта на област Стара Загора, което я поставя на четвърто място по площ в рамките на областта.

Общините, с които граничи, са Братя Даскалови, Стара Загора, Димитровград (област Хасково) и Първомай (област Пловдив).

Преминаващите през общината основни коридори на железопътния (част от TEN-T мрежата) и шосеен транспорт осигуряват лесен достъп до градовете от по-висок ранг, съгласно НКПР.

Основните пространствени делители на територията на общината са АМ „Тракия“ и жп линията „София-Пловдив-Бургас“.

Фигура 2. Географско положение и достъпност на община Чирпан в региона

Източник: авторски колектив

Релеф и полезни изкопаеми

Релефът на общината варира от слабо хълмист до ниско планински, който е обусловен от местоположението ѝ. Средната надморска височина варира от 155 до 650 м. н. в.

В общината не са разкрити значителни залежи на полезни изкопаеми. Съществуват единични находища на нерудни полезни изкопаеми – гипс, декоративен камък и инертни материали по поречието на река Марица.

Климат

Климатът в района е умерено-континентален със слабо изразено средиземноморско влияние. Планинските вериги от север (Стара планина) и от юг (Родопи) осигуряват стабилна защита от вятър, а поречието на р. Марица – средиземноморско влияние (предимно в режима на валежите). Периодът с устойчиво задържане на температурата над 10°C започва в началото на април и завършва в края на ноември (около 212 дни).

Средногодишната валежна сума (574 мм) е малко под средната за страната (650 мм).

Води

На територията на община Чирпан се намират малки притоци на р. Марица. Най-значимият от тях е р. Текирска, която преминава и през общинския център. За напояване на земеделските земи са изградени множество микроязовири. В общината, в местността „Манчов дъб“ е наличен и каптаж на минерална вода, чиито свойства са подходящи за бутилиране.

Почви

Почвите на територията на общината са с високо естествено плодородие и са един от основните природни ресурси на Чирпан. В равнинните части преобладават черноземните смолници, най-подходящи за зърнени култури и памук. В северните хълмисти части са разпространени по-бедни почви, подходящи за лозя и овощни насаждения. Потенциалът на почвите е съхранен и се оползотворява оптимално, с изключение на непълноценно използваните възможности за интензивно/поливно земеделие. Общината утвърждава аграрния си облик, но поддържа екстензивно развитие, изнасяйки непреработени суровини вместо продукти с добавена стойност.

2.1.2. НАСЕЛЕНИЕ, СЕЛИЩА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Население

Динамиката на населението на община Чирпан не се отличава от тази на национално ниво. След 1975 година се наблюдава устойчиво намаляване на населението. Според последните официални данни на Националния статистически институт за 2019 г. на територията на общината живеят 19 167 души. Сравнявайки данните от последните две преброявания в България – през 2001 и 2011 г. – се отчита спад с близо 12% на населението, живеещо в общината. Това са 4 627 д. С голяма доза сигурност следващото национално преброяване ще регистрира отново понижаване, но с около 2 200 души (около 10%, спрямо 2011 г.).

Естественият прираст също е трайно по-неблагоприятен спрямо стойностите на областно и национално ниво, като през 2017 г. неговата стойност е -10,3‰, спрямо -7,1‰ (за област Стара Загора) и -6,5‰ (за България).

Селища

Селищната структура на общината е формирана от равномерна мрежа от населени места. Тя се състои от 1 град (Чирпан) и 19 села.

Таблица 1. Населени места в община Чирпан

с. Винарово	с. Зетъово	с. Осларка	с. Стоян Заимово
с. Воловарово	с. Златна ливада	с. Рупките	с. Целина
с. Гита	с. Изворово	с. Свобода	с. Ценово
с. Димитриево	с. Малко Тръново	с. Спасово	гр. Чирпан
с. Държава	с. Могилово	с. Средно градище	с. Яздач

Близо 75% от населението живее в общинския център. По-големите села в общината са с. Зетъово (1099 д.), с. Свобода (1155 д.) и с. Гита (730 д.).

Икономическа характеристика

Местоположението на община Чирпан, почвените характеристики, климатичните фактори и големият дял земеделски земи я правят подходяща за отглеждане на зърнени култури, памук (който днешно време не се отглежда заради липса на субсидии), грозде. Също така добър потенциал за развитие имат овощните и етерично-маслените култури. В този смисъл икономиката на общината по-скоро се предопределя от аграрния сектор.

Място и роля на община Чирпан в областта

Приносът на общината Чирпан към социално-икономическото развитие на областта не е голям от сравнявайки избрани показатели. Чирпан трудно би могъл и да бъде балансир на Стара Загора. Въпреки това общината има значение за съседните общини, най-вече с добре развитото си здравеопазване. Ролята на общината би могла да се определи като културно-познавателна – с живота на Яворов, традициите във винопроизводството, археологическото наследство.

Таблица 2. Място и роля на община Чирпан в областта по избрани показатели

Показател	За общината	Дял от областта (%)	Общо за областта
Територия (км ²)	522,9	10,15%	5151,1
Население (2019 г., НСИ)	19 167	6,12%	313 396
Гъстота на населението (д./км ²)	36,66	-	60,84
Регистрирани в БТ безработни лица към 31.12.2018 (д., НСИ, ДБТ)	874	25,71%	3 400
Коефициент на безработица, 2018 (%)	11,6	-	4,5
Произведена продукция, 2018 (хил. лв.)	150 304	1,88%	7 974 252

Източник: по данни на НСИ, ДБТ-Чирпан, собствени изчисления

2.1.3. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Историческа характеристика

Историческите справки показват, че на територията на община е имало човешко присъствие преди 7000 хил. години. Доказателства за това са археологическите разкопки в местността „Карасура“, в която са открити артефакти от различни периоди от праисторически времена до XIII век. През територията на общината е преминавал един от римските военни пътища, който е свързвал значимите антични градове Сингидунум

(Белград), Сердика (София), Филипопол (Пловдив) и Адрианополис (Одрин) със столицата на Източно-римската империя Константинопол, по-късната Византия и днешния Истанбул.

Град Чирпан е смятан от историците за наследник на селище, разположено в близост до римския град Пизус (на около 7 км. от днешното местоположение на общинския център).

Историческите документи дават основание да се смята, че градът е съществувал на сегашното си място от началото на XV век, като той е основан от преселници. В периода 18-19 век град Чирпан се характеризира като локация с добре развито земеделие и занаятчийство.

След 1878 г. занаятчийството постепенно запада заради загубата на пазари, но в същото време земеделието и лозаро-винарската промишленост процъфтяват.

В най-новата история на общината значително събитие е известното Чирпанско земетресение (между 14 и 25 април, 1928 г), което по своята същност представлява поредица от трусове в продължение на 11 дни, чиято сила разрушава почти напълно гр. Чирпан и селата в общината.

По време на възстановяването на общината от опустошителните разрушения в Чирпан, е построена една от най-модерните и луксозни болници за времето си, която обслужва пациенти и до днес.

Културно наследство, бит и културна инфраструктура

Въпреки че по отношение на културното наследство в ИТСПР () за Югоизточния регион община Чирпан е спомената само с еноложките си традиции и празниците на поезията, общината е относително богата на културни и природни ценности. На територията се намират множество културни ценности от национално и местно значение. Обявените архитектурно-строителни паметници са 26 на брой – 22 къщи и 4 църкви. Най-известният от тях е родната къща-музей на поета Пейо К. Яворов. Тя се намира в общинския център, а в нея са възстановени част от битовата уредба на дома, заедно с експозиционна зала, която показва жизнения и творчески път на поета.

Съществуват и 260 археологически обекта по данни на АИС АКБ (Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“). Най-значими от тях са:

- Пизос – римско тържище до днешното с. Димитриево. Разкрити са останки от монументални сгради и съхранен надпис;
- Античен град Карасура, източно от с. Рупките. Открити са монументални порти на римска митница, селищна структура с акропол и голяма трикорабна базилика.

От новата история на България са представени редица паметници, монументи и исторически места, които отдават почит към загиналите във войните през XX в. и към знатните жители на общината.

Други важни културни и туристически обекти на територията на община Чирпан са:

- Художествената галерия „Никола Манев“ – стара възрожденска къща, реставрирана и обзаведена с картини на известния чирпански художник;
- Изложбена зала „Георги Данчов – Зографина“, в която се провеждат музикални и литературни спектакли;
- Етнографска къща-музей в с. Спасово, обявена за паметник на културата;

- Манастирски комплекс „Св. Атанасий Велики“ – с. Златна Ливада;
- Исторически музей – гр. Чирпан
- Палеонтологичен музей „Гема-Свят“ – гр. Чирпан;
- Музей на виното в комплекс „Мидалидаре“ – с. Моголово;
- Църквите „Св. Богородица“, „Св. Архангел Михаил“, „Св. Св. Кирил и Методий“, „Св. Възнесение“, намиращи се в гр. Чирпан.

Традиционни носители на културата в българските общини са читалищата, част от тях с богат библиотечен фонд. На територията на община Чирпан 19 читалища развиват дейност, като само едно от тях не разполага с библиотечен фонд.

Таблица 3. Читалища и техният библиотечен фонд в община Чирпан

Наименование на читалището	Населено място	Библиотечен фонд към 31.12.2019 г
„Просвета – 1922 г.“	с. Димитриево	4 718
„Св. Св. Кирил и Методий – 1927“	с. Винарово	10 852
„П. К. Яворов 1867“	гр. Чирпан	116 876
„Наука – 1907 г.“	с. Гита	16 476
„Просвета 1928“	с. Държава	3 080
„Петко Стоянов 1927“	с. Свобода	13 209
„Петко Колев Гъбев – 1930“	с. Моголово	3 042
„Св. Св. Кирил и Методий – 1928 г.“	с. Яздач	3 197
„Пробуждане – 1870“	с. Спасово	7 299
„Селска пробуда – 1927“	с. Златна ливада	3 464
„Христо Ботев 1874 г.“	с. Рупките	4 568
„Просвета 2005“	с. Целина	3 402
„Селски будилник 1906“	с. Зетъово	15 318
„Отец Паисий – 1903“	с. Средно градище	6 347
„П. К. Яворов – 1928 г.“	с. Изворово	5 824
„Пробуда 1924“	с. Ценово	3 173
„Отец Паисий – 1920 г.“	с. Малко Тръново	3 034
„Димитър Данаилов – 2013“	гр. Чирпан	8 192
„Стоян Заимов 2016“	с. Стоян Заимово	0

Източник: Община Чирпан

Културният календар на общината изразява богатите и съхранени традиции на територията на Чирпан. Всяка година се организират мероприятия и чествания на различни паметни дни от българската и европейска история. Един от акцентите в него е честването на живота и творчеството на поета Пейо Яворов. В началото на януари са т. нар. „Яворови януарски дни“, които отбелязват неговото рождение. В летните месеци се провежда националният конкурс за рецитация на Яворова поезия „Подир сенките на облаците“. Епизодично се връчват награди, организират се пленери и други културни мероприятия, свързани с поета.

Традиционно в Чирпан (в с. Златна ливада) се провежда и фолклорния празник „Гласове и ритми от Тракия“, свързан и с празника на манастира „Св. Атанасий“, който се радва на хиляди посетители всяка година.

Еноложките традиции в района намират израз във фестивала „Вино и любов“, в който се дегустират различни регионални вина.

Друг голям национален фестивал, който се провежда в община Чирпан, е на лавандулата. Той е вдъхновен от водещата роля на България в производството и износа на лавандула, както и в добиването на лавандулово масло.

Културната инфраструктура в община Чирпан, обаче, има нужда от обновяване, за да може да отговори на съвременните потребности, както и да бъдат привлечени по-голям брой посетители в общината. Например, Историческият музей в града и Художествената галерия „Никола Манев“ имат нужда от ремонт. Потенциал за развитие на инфраструктурата е довършване и реконструкция на започнатия през 80-те години на 20 век културен дом. В него може да се изгради съвременен конферентен център за култура, наука, археология и туризъм.

Нереализиран потенциал за развитие на туризма е археологическият комплекс „Карасура“, който е обект и на международни археологически проучвания. За да се развие, следва да се продължат мерките за консервация и експониране за археологическите субстанции и артефакти, както и да се подобри достъпът до комплекса.

Празниците на лавандулата могат да намерят своето постоянно място в създаването на музейна експозиция, по примера на Музея на розата в гр. Казанлък.

2.1.4. ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА, СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ВРЪЗКИ СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Преобладаващите земи на територията на община Чирпан са земеделските, които се стопанисват и използват активно за развитието на аграрния сектор в общината.

Горските територии представляват незначителен дял като те са съсредоточени предимно в северната част на общината и нямат стопанско значение. Част от тях попадат на територии по НАТУРА 2000.

Общо защитените територии заемат относително малък дял от цялата територия на общината. В рамките на Чирпан попада само една зона за защита по Директивата за птиците и четири по Директивата за местообитанията. Зоните са по поречието на р. Марица, както и в северната част на общината.

Фигура 3. Обща схема на община Чирпан

Източник: авторски колектив

Таблица 4. Общ баланс на земеделските земи за землищата на община Чирпан - дка

Землище	Общо	В т.ч. пасища и ливади	В т.ч. стопанисвани като ниви	В т.ч. стопанисвана като трайни насаждения	В т.ч. пустееща земя	Засята със зеленчукови култури
гр. Чирпан	58 394,471	4 627,167	48 958,027	1 099,100	3 710,177	2,400
с. Винарово	15 582,458	827,314	11 091,130	662,300	3 001,714	9,800
с. Воловарово	<i>Землището на с. Воларово е присъединено към това на с. Свобода.</i>					
с. Гита	30 174,190	4 037,734	24 498,492	384,900	1 253,064	69,700
с. Димитриево	17 727,974	3 022,481	14 208,816	34,504	462,173	117,100
с. Държава	12 056,128	1 682,700	9 880,433	55,000	437,995	0,000
с. Зетъово	25 061,858	3 762,775	18 071,310	740,400	2 487,373	97,100
с. Златна ливада	9 063,211	2 072,437	6 201,316	8,300	781,158	0,000
с. Изворово	10 783,566	2 344,300	3 657,706	1 566,042	3 215,518	0,000
с. Малко Тръново	18 845,529	1 449,643	14 224,838	498,200	2 672,848	9,900
с. Могилово	13 604,810	3 260,175	3 018,888	2 904,490	4 421,257	0,000
с. Осларка	4 687,144	698,526	3 918,423	0,000	70,195	0,000
с. Рупките	23 833,570	3 675,439	17 330,913	621,300	2 205,918	1,500
с. Свобода	28 095,354	2 523,737	22 863,865	389,200	2 318,552	394,400
с. Спасово	24 378,746	2 286,418	18 474,638	2 014,900	1 602,790	1,600
с. Средно градище	15 442,983	1 950,918	7 959,761	1 035,800	4 496,504	0,000
с. Стоян Заимово	8 422,225	4 052,293	1 121,712	6,000	3 242,220	0,000
с. Целина	11 901,298	2 946,652	8 032,252	542,000	380,394	1,100
с. Ценово	11 757,216	909,284	9 419,439	195,000	1 233,493	9,100
с. Яздач	12 484,493	1 620,756	10 155,774	12,231	695,732	19,800
Общо	352 297,224	47 750,749	253 087,733	12 769,667	38 689,075	733,500

Източник: ОД „Земеделие“ – Стара Загора

2.1.5. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Проблеми

- Няма значими, открояващи се проблеми произтичащи от общата характеристика на общината.

Потенциали

- Общината има ключово географско местоположение – кръстопът на транспортни коридори с национално и над национално значение;
- Богато културно и историческо наследство, включително в областта на винопроизводството и поезията;
- Мрежата НАТУРА 2000 заема много малка част от територията на общината.

2.2. СЪСТОЯНИЕ НА РЕГИОНАЛНАТА И МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Икономиката на община Чирпан не функционира в затворена системата, а като част от общата икономика на страната. Местните икономически показатели оказват влияние върху тези на областно и национално ниво и обратното. Това дава възможност, чрез анализ, да се открият силните, местни икономически страни, които имат най-голям дял в общата икономика. Ключовите характеристики, които се проследяват, са свързани с развитието на

икономиката и жизнения стандарт на жителите на община Чирпан. От друга страна, общото състояние на икономиката в България оставя своя отпечатък върху местната такава.

За да се открие тази неразривна връзка, са изследвани няколко ключови макроикономически показателя на национално ниво. Това са:

Брутен вътрешен продукт (БВП) – индикаторът се използва за измерване стандарта на живот в страната, чрез остойностяване на всички произведени стоки и услуги. Колкото по-висок БВП има страната, толкова е по-силна икономиката и има по-висок стандарт на живот населението.

Реален ръст на БВП – чрез него се измерва икономическия растеж. Той се измерва в процентно изменение на БВП спрямо даден базисен период.

Средногодишна инфлация – представлява постоянното и цялостно покачване на цените, което означава постоянен спад в покупателната способност на парите.

Ниво на безработица – НСИ измерва коефициента (нивото) на безработица като отношение на броя на безработните спрямо броя на икономически активните лица.

Преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) – индикаторът отразява потока от чуждестранни инвестиции към страната. Може да се каже, че колкото е по-голям той, толкова повече страната е по-привлекателна за чужди инвеститори.

2.2.1. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В СТРАНАТА

Общото макроикономическо развитие на България в последните 10 години беше белязано от световната икономическа и финансова криза и възстановяване от нея.

Проследявайки динамиката на БВП по текущи цени, през годините се отчита непрекъснат растеж (с изключение на 2013 г.) в абсолютни стойности. Това, обаче, не е достатъчно за реален ръст на българската икономика. Всъщност е точно обратното, реално БВП все още не е достигнал предкризисните си нива, като само в периода 2012-2013 се наблюдава задържането на неговото реално ниво. През останалите години се отчита устойчив спад вследствие на инфлацията и други процеси.

Размерът на ПЧИ също се задържа на сравнително еднакви стойности, но отчитайки инфлацията и други макроикономически показатели, реално чуждестранните инвестиции намаляват.

След период на дефлация (която често е свързана със забавянето на икономиката), последните години (2017-2019) се отчита увеличаващо се средногодишно ниво на инфлация.

Последиците от изминалата криза могат да се проследят и с нивото на безработица в страната, което в периода 2010-2014 е над 10%, докато в последните години устойчиво намалява и през 2019 г. достига до исторически ниски нива от 4.2%.

Тези фактори – ниска безработица, намаляващи ПЧИ, растяща инфлация и намаляващ реално БВП – се отразяват и на местните икономики и население, чиито доходи от такси, продажби, труд и други източници на приходи се увеличават, но в същото време често покупателната им способност намалява. Много ниските нива на безработица от своя страна пък оказват пряко влияние върху възможността за привличане на нови инвестиции и големи работодатели в българските общини, които трудно ще намират кадри за обезпечаване на трудовия процес.

Тази линия на развитие, характерна за българската икономика, определя и ограниченията и възможностите за развитие пред община Чирпан.

Таблица 5. Основни макроикономически показатели на националната икономика за периода 2009-2019 година

Основни макроикономически показатели - реален сектор	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
БВП в текущи цени (производствен метод) - млн. лв.	73 147	74 407	80 682	82 209	81 919	83 857	89 333	95 092	102 308	109 695	118 669
Реален ръст на БВП на годишна база - %	3	-1	-2	0	0	-2	-4	-4	-4	-3	-3
Средногодишна инфлация - %	2.5	3.0	3.4	2.4	0.4	-1.6	-1.1	-1.3	1.2	2.6	2.5
Коефициент на безработица (15 + години) - %	6,8	10,3	11,3	12,3	12,9	11,4	9,1	7,6	6,2	5,2	4,2
Преки чуждестранни инвестиции в страната - млн. евро	20 442	22 114	21 645	21 951	23 340	21 582	23 163	23 509	24 475	24 920	-

Източник: НСИ

2.2.2. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В РЕГИОНА НА НИВО 2

Общите тенденции и изводи за икономическото развитие в региона на ниво 2 са изведени в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния район (обхващаща областите Бургас, Сливен, Стара Загора и Ямбол). В ПИРО Чирпан са изведени само по-важните от тях, а именно:

- По своето местоположение и богатство на природни ресурси Югоизточен регион формира едни от най-високите базови потенциали за развитие в страната.
- Най-привлекателните за инвестиции области в района са Бургас (49.6% от общите инвестиции в района) и Стара Загора (32.3% от общите инвестиции);
- Преките чуждестранни инвестиции са най-високи в областите Бургас (64.3% от общите за района) и Стара Загора (29%) (по данни за 2018 г.).
- Предприемаческата активност в страната и района се повишава, но остава сред най-ниските в ЕС. Мотивационният индекс на българските предприемачи и поемането на риск се запазва на едно от най-ниските равнища в рамките на Европа
- Основно предизвикателство в развитието на района през плановия период 2021-2027 г. е как ще премине българската енергетика през европейската „Зелена сделка“. Районът ще бъде най-силно засегнат от нея и по-специално област Стара Загора. Замяната на сегашните енергийни източници с нови минава през нови производствени мощности и нови работни места и ще изисква значителни инвестиции и ясна програма за реструктуриране на регионалната икономика, обвързана с образованието и инфраструктурата.
- В района предстои обособяването на редица индустриални зони и паркове – Бургас, Стара Загора, Казанлък, Сливен заедно с Ямбол.

- Процесите на демографски спад в областите в района се характеризират с големи различия. Най-добри показатели се наблюдават в Стара Загора и Бургас. Най-неблагоприятни – в Ямбол.
- Налице е трайна тенденция за запазване на дела на нискообразованото население през последните години.
- Голямо предизвикателство пред развитието на района е активизирането на хората извън пазара на труда, особено младите.
- Специализацията на ЮИР и съставляващите го области в индустриалния сектор, за да са конкурентоспособни в бъдещ период, следва да се основава на висококвалифицирана работна сила.
- Заетостта на населението в най-активната възраст (15–64 години) бележи ръст в Югоизточния район в периода 2011-2018 г. и достига 66.8% през 2018 г., но изостава малко от средната за страната 67.7%.
- През 2018 г коефициентът на безработицата в Югоизточния район сред населението на 15-64 навършени години намалява значително с 6.1 процентни пункта в сравнение с 2011 г., като достига 5.3%. Районът е на едно от водещите места по ниска безработица, като само Югозападният и Южният централен район имат по-добри показатели.
- Наблюдават се вътрешни различия в областите въпреки намаляването на безработицата – има общини с много висока безработица (между 20% и 40%). През 2018 г. се запазва дългогодишната тенденция общините с най-високо равнище на годишна безработица да са съсредоточени предимно в областите Сливен (2) и Стара Загора (2).
- Стойността на генерирания БВП в абсолютни стойности нараства, вкл. и показателят „БВП на човек от населението“. Но и по тези показатели се наблюдават дисбаланси между отделните области – Стара Загора и Бургас са далеч пред Ямбол и Сливен.
- В национален мащаб по показателя ЧПИ с натрупване, все още се приема, че ЮИР е изпреварен единствено от ЮЗР, а между областите, водеща е област Бургас, която изпреварва значително останалите области от района.

2.2.3. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

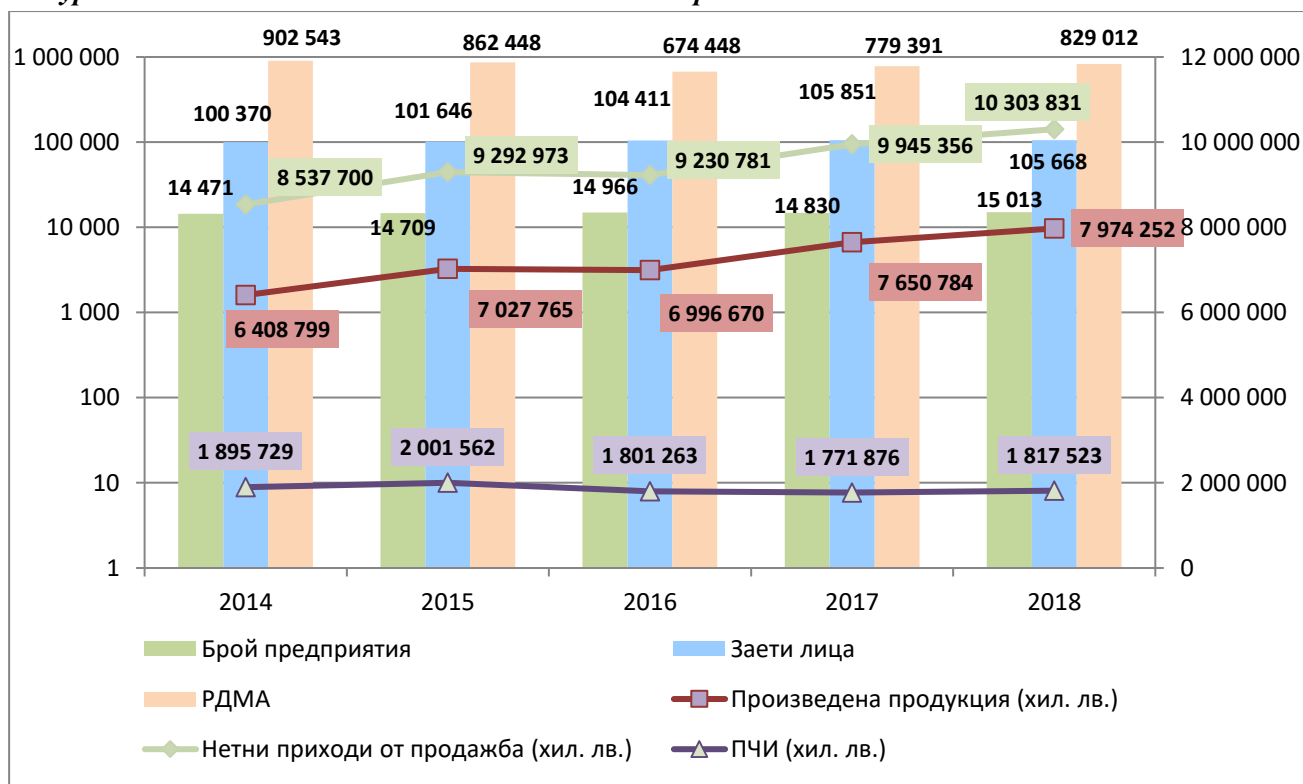
Изследвайки процесите на областно ниво в периода 2015-2018 година, може да се заключи, че те следват националните тенденции в периода на действия на ОПР на Чирпан за периода 2014-2020 година. Наличните данни за последните години показват плавно увеличение на продукцията, която генерират предприятията от нефинансовия сектор в област Стара Загора. Като за 2018 година спрямо 2015 г. увеличението на произведената продукция е с 13%.

Общият брой на нефинансовите предприятия, които произвеждат тази продукция също се увеличава през последните години и през 2018 г. е 15 013.

В същото време разходите за придобиване на ДМА (РДМА) рязко се свиват за 2016 г., спрямо предходната, а след това започва тяхното наваксване, което все още не е достигнало нивата от преди 2015 г.

Тенденцията за повишаване на заетите на национално ниво в областта също е ясно изразена – броят на заетите лица трайно се увеличава (нивото на увеличение за 2018 г. спрямо 2015 г. е 4%).

Фигура 4. Развитие на областната икономика за периода 2015-2018 година

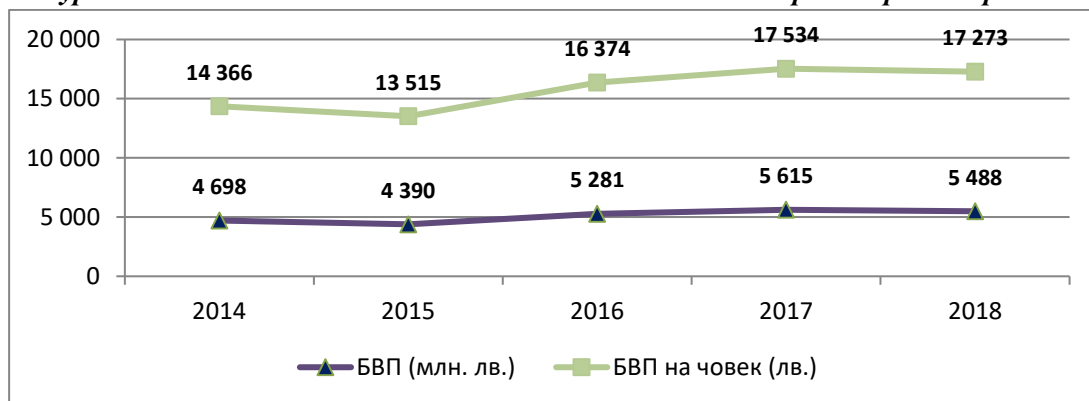

Източник: НСИ

Анализът на БВП на областта показва, че след незначителното му увеличение в периода 2015-2017 г., през последната отчетна година бележи спад, който е възможно да продължи с оглед икономическите процеси в страната, включително възникналото кризисно положение в началото на 2020 г., свързано с вируса COVID-19, чиито икономически ефекти тепърва ще се проявяват.

Положителна характеристика на област Стара Загора е, че нараства размерът на БВП на 1 човек, което е индикатор, че производителността на труда може да се повишава. Това може да се дължи и на увеличени брой заети в областта с 4 022 души за четиригодишния период.

Фигура 5. БВП и БВП на човек от население за област Стара Загора за периода 2014-2018

Източник: по данни на НСИ

Прегледът на данните и стратегическите документи показва, че областната икономика се възстановява от последствията от глобалната финансова и икономическа криза, но с не толкова бързи темпове. Освен това, в следващите няколко години се очаква голямо

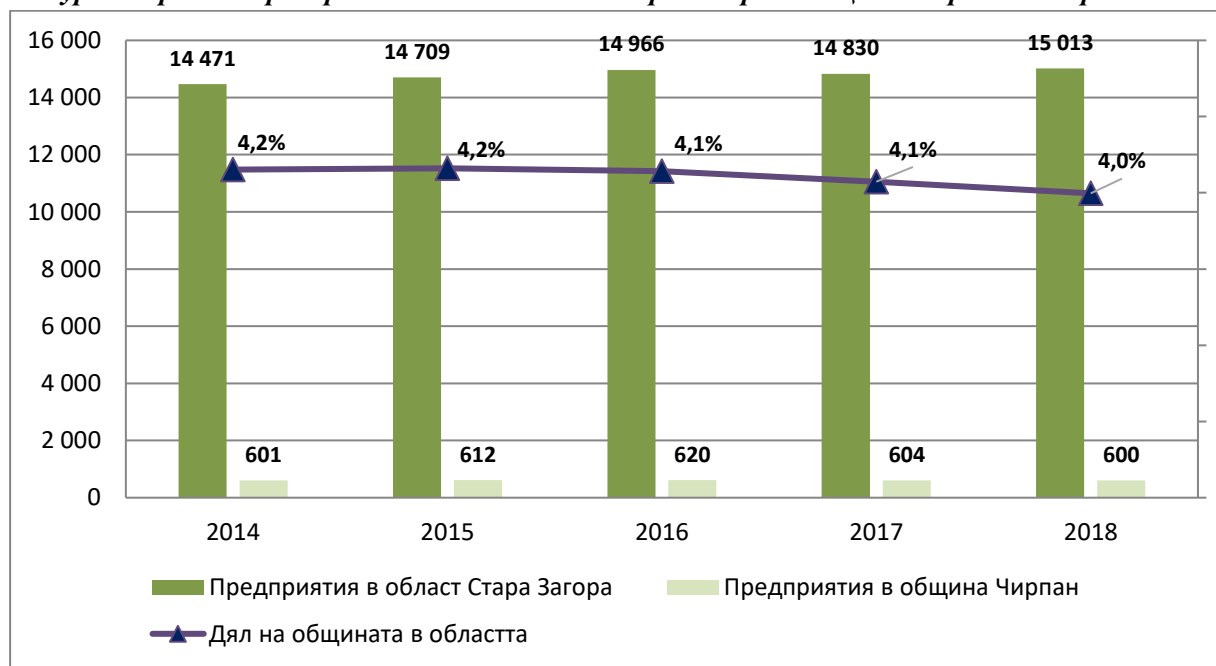
преструктуриране на икономиката поради необходимостта от намаляване на дела на енергията от въглища и свързаните с нея дейности.

2.2.4. РАЗВИТИЕ И ПРИНОС НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА ЗА ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

Близостта на общината до областните центрове Стара Загора и Хасково, определянето ѝ като средно урбанизирана (съгласно методиката на ОИСР и ЕК) и преминаващите през нея транспортни коридори с международно и национално значение, следва да подпомагат местната икономика и нейният принос към областта да е значителен. Тази хипотеза е проверена чрез сравняването на основни икономически показатели на областно и общинско ниво. Това дава възможност и да се прецени доколко изводите, направени в ИТСР на Югоизточния регион на ниво 2, се отнасят за община Чирпан.

За разглеждания период **броят на предприятията** в община Чирпан се задържа на сравнително постоянно равнище. През 2014 г. броят им е бил 601, съставляващи 4,2% от всички в областта, докато през 2018 г. – 600 или 4% от всички в област Стара Загора. В същото време общият брой на предприятията в областта се увеличава от 14 471 до 15 013 през 2018 г. Поради тази причина **приносът на общинските стопански субекти към всички в област Стара Загора намалява устойчиво.**

Фигура 6. Брой на предприятията в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018

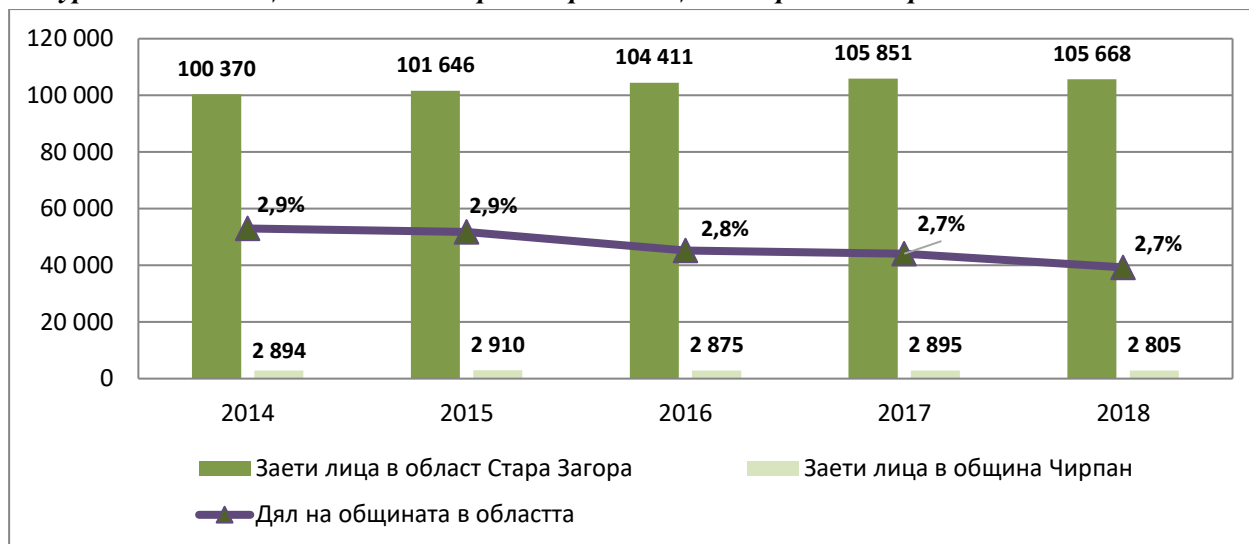

Източник: по данни на НСИ

Динамиката на заетите в предприятията през годините показва, че докато на областно ниво тенденцията е за увеличаване на заетостта, то в община Чирпан броят на работещите е сравнително постоянен. От 2 894 заети през 2014 година през 2018 г. заетите са 2 805 души като през целия наблюдаван период има малки ръстове и спадове.

Поради тази причина **броят на заетите в общината съставлява едва 2,7% от всички заети в област Стара Загора с очертаваща се тенденция делът им да намалява.**

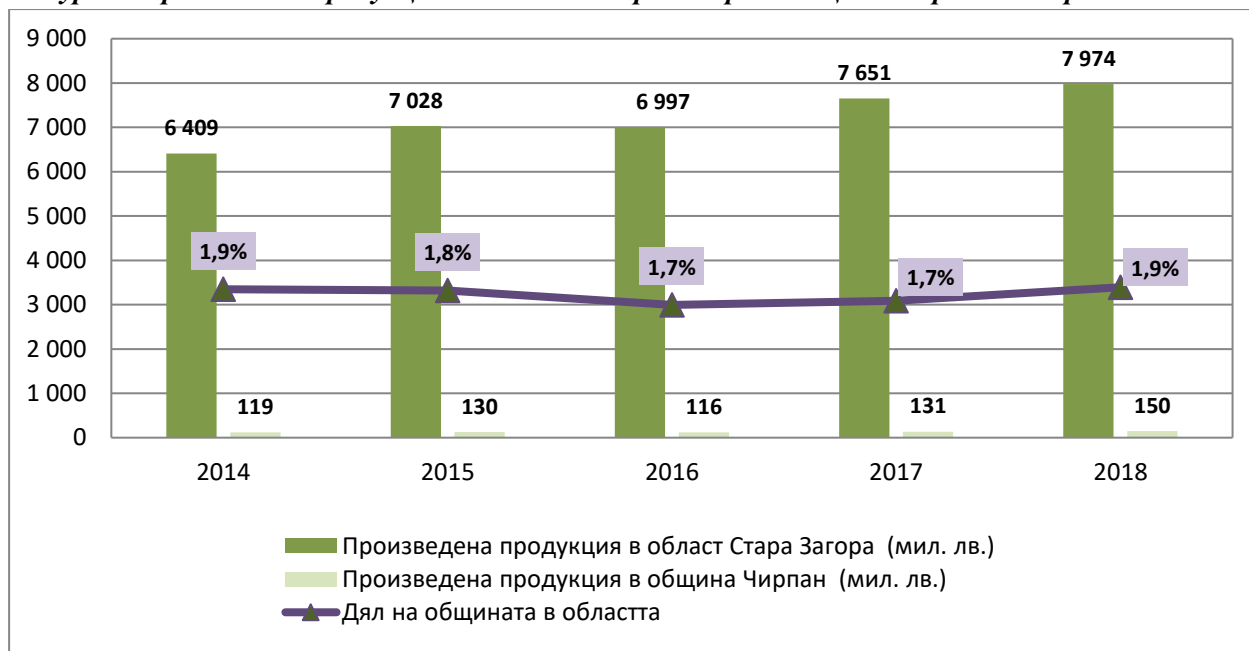
Фигура 7. Заети лица в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ

За изследвания период в областта се наблюдава тенденция за увеличение на произведената продукция. През 2014 г. стойността ѝ е била 6 408 799 хил. лв., докато за 2018 г. е отчетена произведена продукция за 7 974 252 хил. лв. Това представлява ръст от 24,4% за периода (2018 г. спрямо 2014 г.). В същото време в община Чирпан произведената продукция от 119 223 хил. лв. (2014 г.) нараства до 150 304 хил. лв. (2018 г.), представляваща ръст от 26,1% (за същия период). Може да се обобщи, че по този показател **икономиката на Чирпан следва темпото за областта, но приносът на произведената продукция в общината към Старозагорска област остава трайно нисък – 1,9%.**

Фигура 8. Произведена продукция в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018

Източник: по данни на НСИ

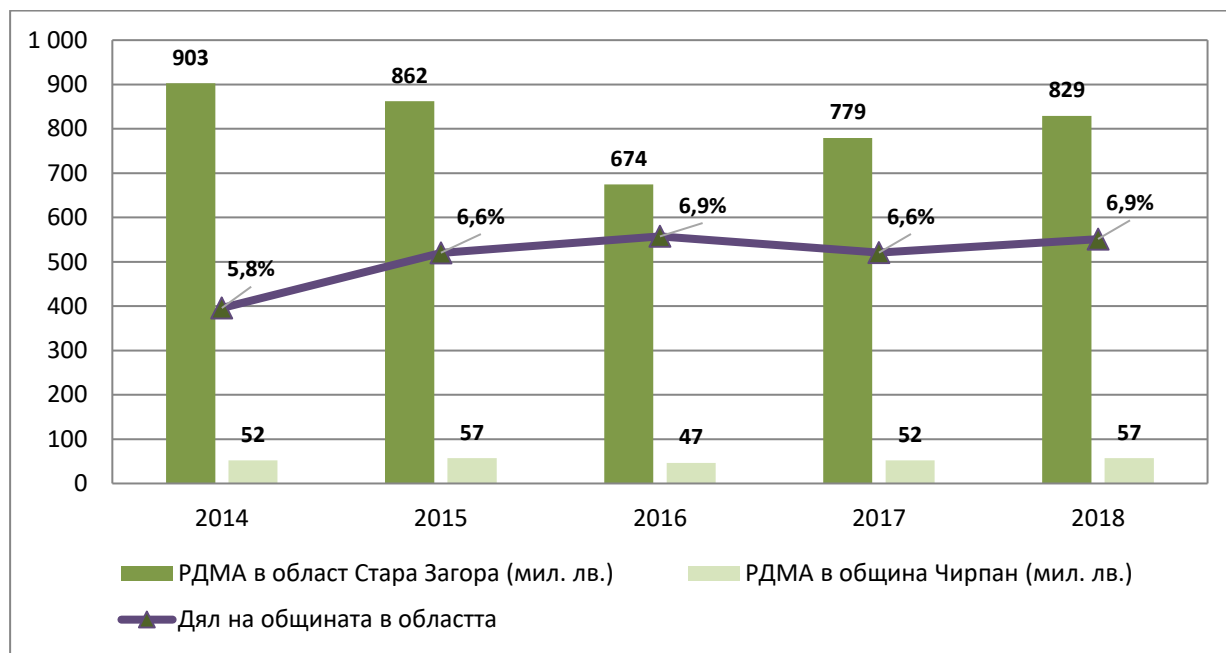
РДМА са един от показателите, с които се характеризира инвестиционната активност на предприятията във всички сектори на икономиката.

В област Стара Загора се отчита намаляване на РДМА в периода 2014-2016 година и последващо увеличение, което обаче все още не може да достигне нивото от преди 2014 г. Отчетеното намаление за периода 2014-2018 г. е -8,1% (902 543 хил. лв. до 829 012 хил. лв.).

За същото време в община Чирпан стойността на показателя остава почти непроменен – около 50 млн. лв., което показва, че инвестициите са ниски, но постоянни. В абсолютни стойности ръстът е от 4 792 хил. лв. (9,2%).

Задържането на РДМА в общината и намаляващите общи РДМА в област Стара Загора спомагат приносът от 5,8% през 2014 г. да достигне до 6,9%.

Фигура 9. Разходи за придобиване на ДМА в област Стара Загора и община Чирпан за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ

2.2.5. СТРУКТУРА И ДИНАМИКА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

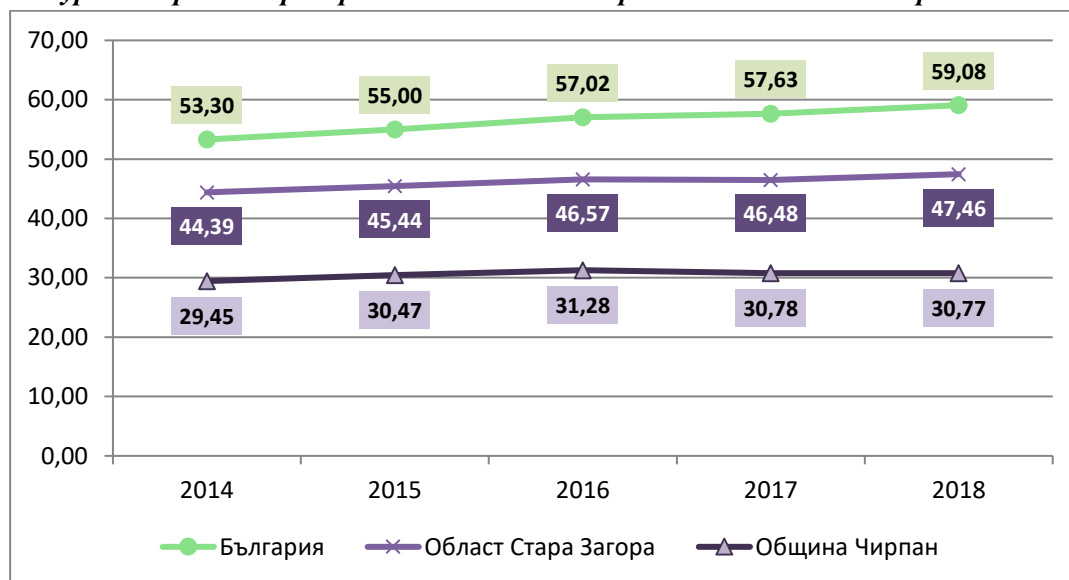
Подходът, използван за тази част от анализа, включва проследяване на динамиката на ключови икономически показатели и сравняването им с областта и България, което дава възможност да се проследи развитието на икономиката на община Чирпан в периода 2014-2018 година. На следващо място се анализира тази динамика по отношение на основните сектори – аграрен (селско и горско стопанство), индустриален и този на услугите. Допълнително всеки сектор е разгледан по-обстойно, за да се открият неговите специфики за община Чирпан. Проследяването на всеки от секторите на местната икономика позволява да се открие кой от тях оказва най-силно влияние върху нея и се очаква да продължи да го прави или има потенциални да бъде „двигател“ за растеж. Състоянието им е проследено чрез броя на предприятия в сектора, заетите лица, обема на произведената продукция и генерираните приходи.

Брой на предприятията на 1000 души

Според официалните данни, през 2014 г. на 1000 човека от общината се падат по 29,45 предприятия. Следствие на демографските процеси, както и възстановяването на икономиката, през 2018 г. показателят вече е 30,77 предприятия на 1000 д. **По този**

показател общината значително отстъпва от средните нива за България (близо 2 пъти) и все още е далеч от област Стара Загора.

Фигура 10. Брой на предприятия на 1000 д. на различните административни нива

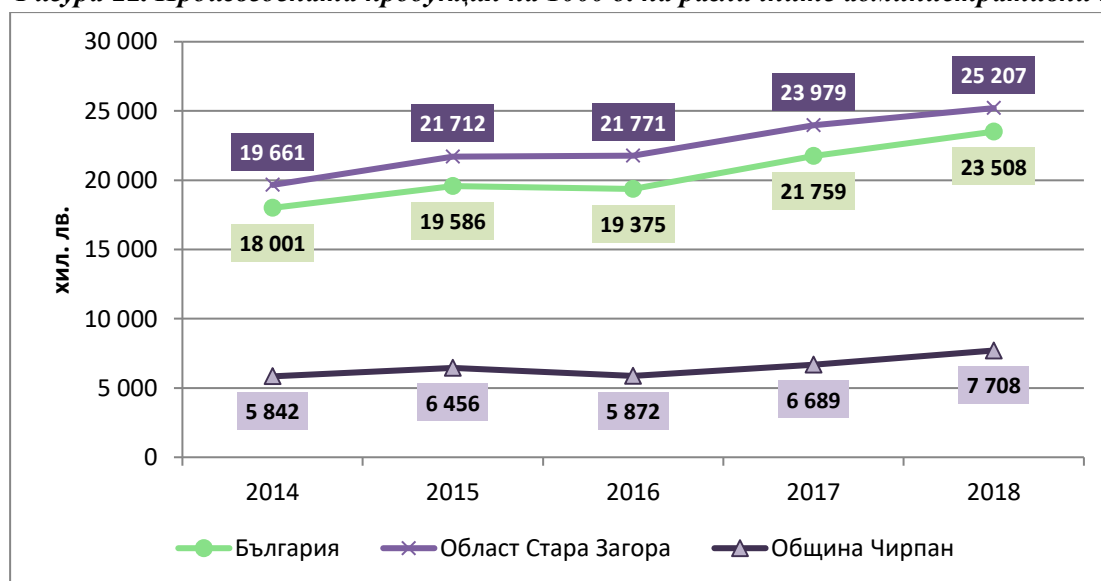

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Произведената продукция на 1000 души

В изследвания период стойността на произведената продукция в общината има спадове и възходи. Положителна черта на показателя е, че от 2016 г. се наблюдава тенденция за растеж. Сходна е ситуацията на национално и областно ниво – след известно задържане на икономиката, се отчита постоянен растеж. Важно е да се подчертае, че показателят за област Стара Загора е по-висок от средния за страната. Нивата за община Чирпан, обаче затвърждават изводите, че **приносът на общинската икономика е незначителен към областта, което може да се дължи и на по-ниската производителност на труда или добавена стойност на произведената продукция.**

Фигура 11. Произведената продукция на 1000 д. на различните административни нива

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Разпределение на предприятията

Общият брой на предприятията в общината остава почти непроменен за периода 2014-2018 година. Единствено се променя структурата им по основните икономически сектори, което не влияе особено върху общата стопанска картина в Чирпан. **Доминират предприятията в сектора на услугите, следвани от тези в индустрията. В първичния сектор оперират около 10% от всички предприятия, но техният брой нараства** и през 2018 г. дялът им е вече над 13%. Това нарастване е за сметка на предприятията в сектора на услугите, чиито дял спада от 74% на 71% за периода 2014-2018 г.

Нарастването на предприятията в първичния сектор може да бъде индикатор за връщане към аграрните дейности в общината, което предвид благоприятните климатични условия може да спомогне за развитието на местната икономика.

Таблица 6. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в община Чирпан за периода 2014-2018 г.

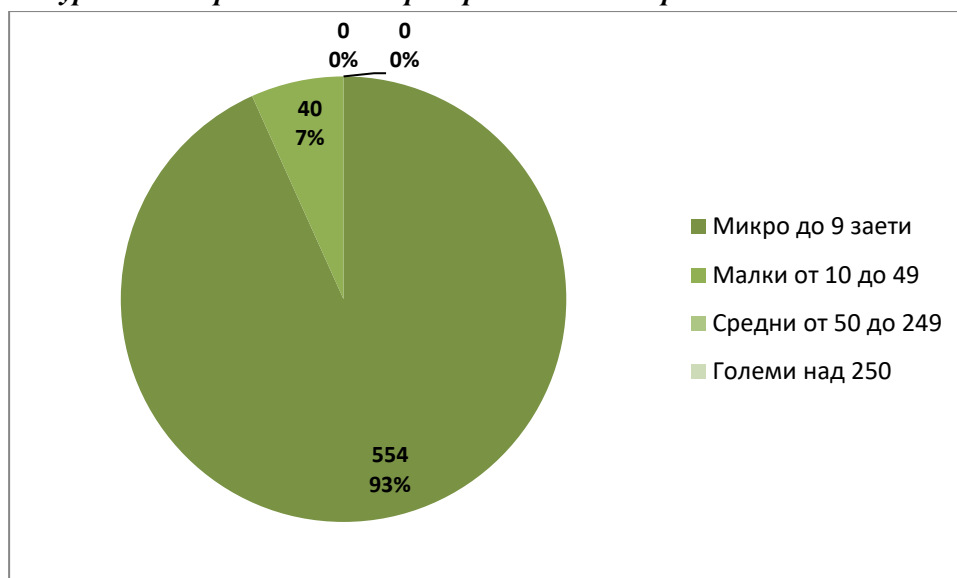
Предприятия	2014		2015		2016		2017		2018	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Селско, горско и рибно стопанство*	64	10,65	72	11,76	82	13,23	78	12,91	79	13,17
Индустрия*	92	15,31	92	15,03	91	14,68	91	15,07	89	14,83
Услуги*	442	73,54	443	72,39	441	71,13	432	71,52	425	70,83
Предприятия, за които данните са конфиденциални	3	-	5	-	6	-	3	-	7	-
Общо	601	100	612	100	620	100	604	100	600	100

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления.

*Забележка: в стойностите на показателите не са включени икономическите дейности, за които данните са конфиденциални. Поради тази причина общата сума (която отразява действителното състояние) се различава от сбора на предприятията във всеки сектор.

Разпределението на предприятията по броя на заетите в тях през 2018 година показва, че най-голям е броят на микропредприятията (до 9 заети), като техният брой през 2014 година е бил 548, а след период на увеличение и след това на спад достига до 554, т.е. увеличение с едва шест. На следващо място са малките предприятия (от 10 до 49 заети), които са 40 през 2018 г., при 45 четири години по-рано. Спадът в броя им може да се дължи, че част от компаниите не могат да преодолеят разрастването си или просто преместват седалището си в по-голяма община. По отношение на по-зрелите предприятия с между 50 и 249 заети данните са конфиденциални, но през 2014 година са били 8, което означава, че и в тази група има спад. Големите компании (над 250 заети) се появяват в общината през 2017 година, като техният брой също е конфиденциален. Може с известна доза сигурност да се твърди, че част от средните предприятия са станали големи в последните 2 години. В същото време малкият им брой е предпоставка при изпадане в затруднено положение рязко да се увеличи безработица в общината.

Фигура 12. Разпределение на предприятията по броя за заетите в тях за 2018 г.

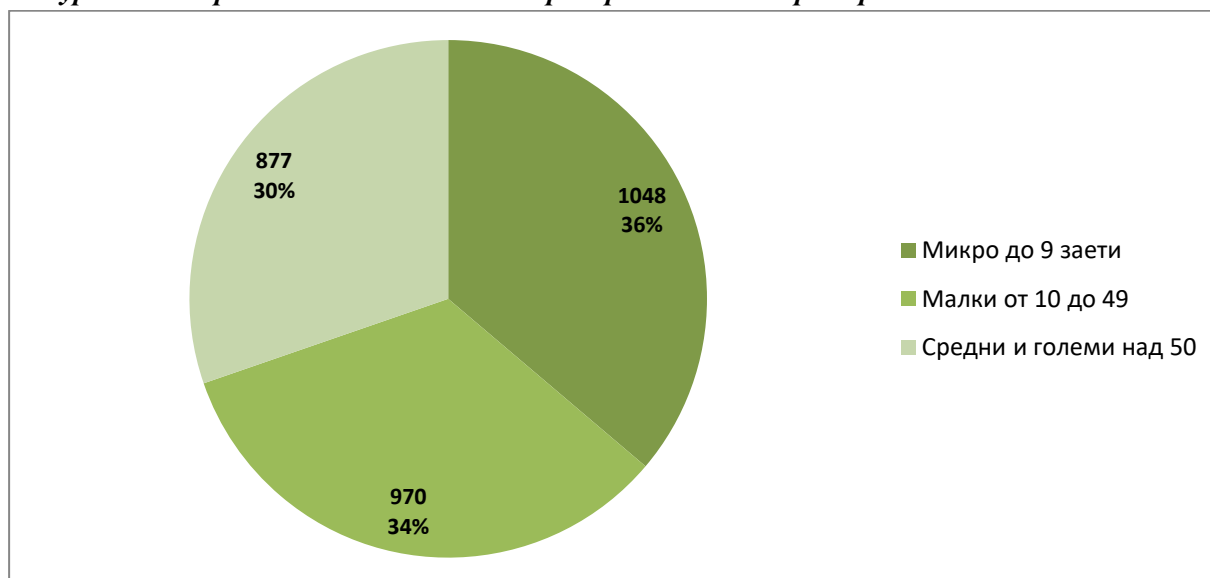

Източник: по данни на НСИ

**Забележка: във фигурата не са показани средните и големи предприятия, чиито брой е конфиденциален, съгласно Закона за статистиката.*

Анализът на предприятията показва, **че микро- и малките предприятия ангажират 70% от заетостта в общината.** Останалите 30% (877 д.) са заети в средните и големи предприятия. С оглед на малкия им брой обаче, може да се каже, че те са структуроопределящи за общината и евентуални затруднения в тях могат да доведат до рязко увеличаване нивото на безработица.

Фигура 13. Разпределение на заетите в предприятията според броя на заетите в тях за 2018 г.

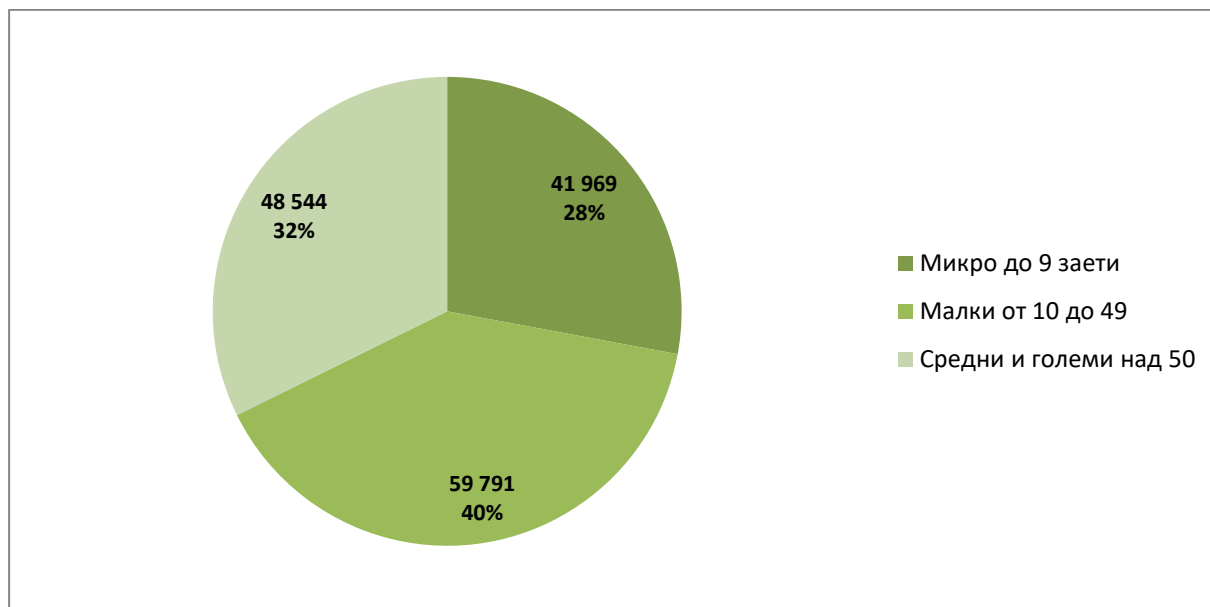
Източник: по данни на НСИ

** Забележка: данните за средните и големи предприятия са агрегирани поради тяхната конфиденциалност.*

Обичайно големите и средни предприятия са „двигателите“ на общинската икономика с обема си на произведената продукция. От данните за 2018 г., в община Чирпан това твърдение се потвърждава.

Едва 6 предприятия генерират близо една трета (32%) от стойността на произведената продукция в общината. Следващите по значимост предприятия са малките, в които се произвеждат стоки и услуги, имащи 40% принос към общинската икономика. Микро предприятията са произвели продукция за 28% от общата през 2018 г. В същото време при се отчита най-малко увеличаване на продукцията за периода 2014-2018 г. – 5 681 хил. лв. (16%), докато при малките предприятия тя е 14 356 хил. лв. (32%).

Фигура 14. Произведена продукция в хил. лв. в предприятията според броя на заетите в тях за 2018 г.

Източник: по данни на НСИ

* Забележка: данните са средните и големи предприятия са агрегирани поради тяхната конфиденциалност.

2.2.6. РАЗВИТИЕ НА ПЪРВИЧНИЯ СЕКТОР НА ИКОНОМИКАТА

Икономиката на общината е с традиционно силен аграрен сектор, като на него се дължи близо една трета от произведената продукция в Чирпан. Това е обусловено както природо-географските фактори в общината, така и от наличието на поливни съоръжения.

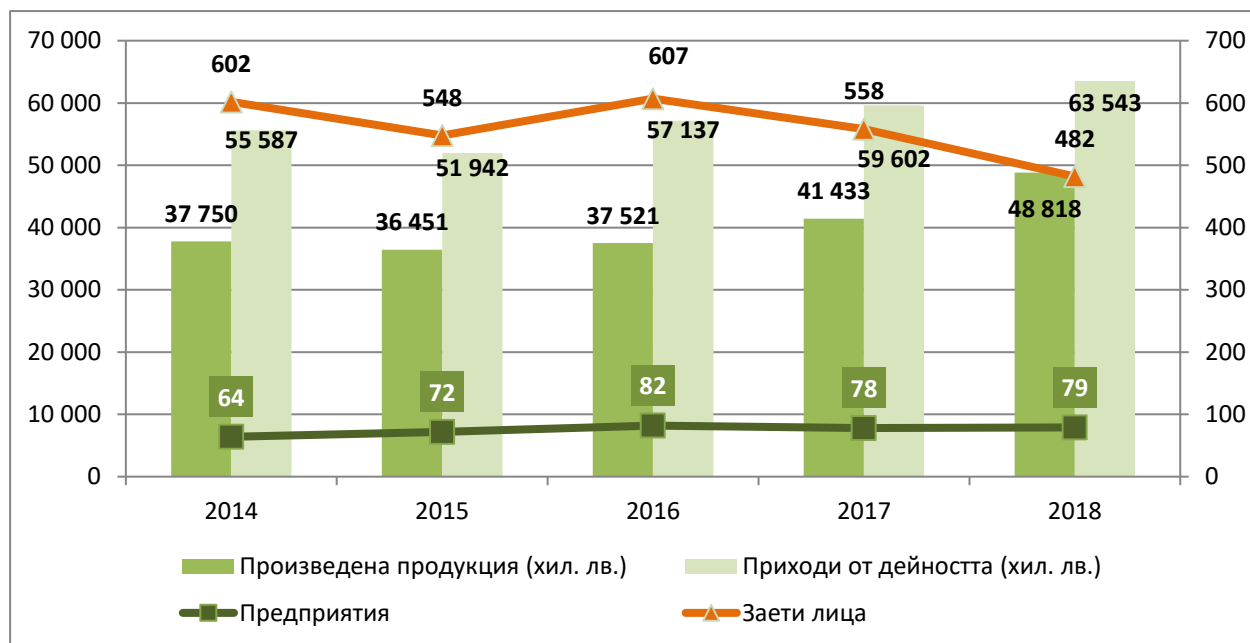
През последните години (2014-2018) се наблюдава увеличение на броя на предприятията в сектора и от 64 достигат до 79 стопански единици. Като дял от всички предприятия от 10% през 2014 г., те увеличават своя тежест и достигат до 13%.

Произведената продукция също нараства с 11 068 хил. лв. като се очертава тенденция за постоянен ръст след 2015 година. Този ръст позволява дела на произведената продукция от сектора да бъде трайно около една трета от цялата местна икономика. Приходите от сектора също бележат постоянни ръстове и от 55 587 хил. лв. (2014 г.) достигат до 63 543 хил. лв. (2018 г.).

В същото време се наблюдава сериозно намаляване на броя на заетите в аграрния сектор. От 602 души през 2014 г. до 482 души през 2018 г., което представлява спад с 20% за периода. Това може да се дължи на увеличена производителност в сектора вследствие на механичната обработка и окрупняване на земята, както и развитието на продукти с по-висока добавена стойност.

Данните показват, че по пътя към устойчивото развитие на общината аграрния сектор има изключително важна роля, особено с ръста на индустрията в областните градове Пловдив и Стара Загора за сметка на селското стопанство.

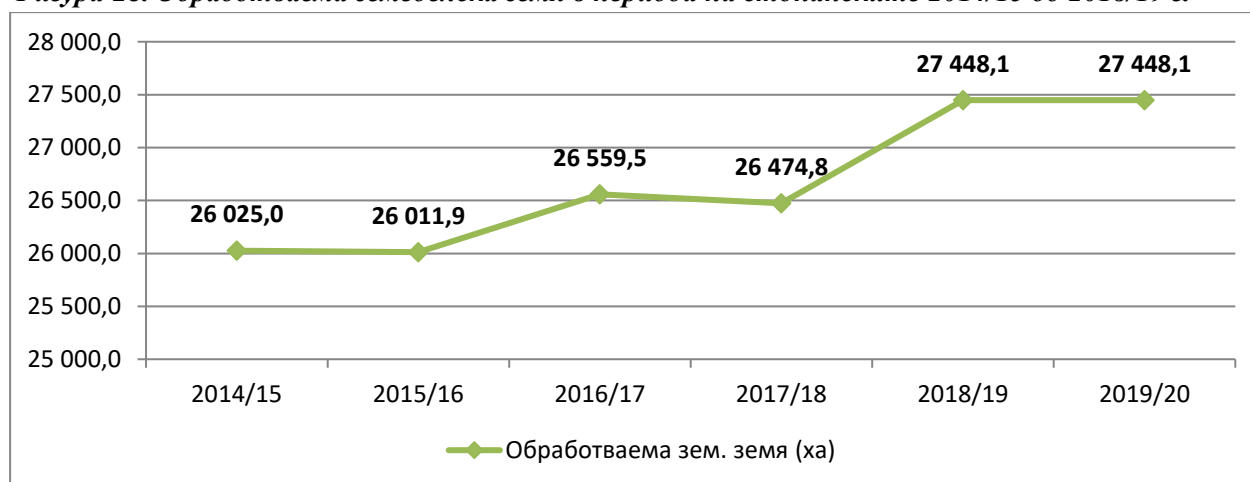
Фигура 15. Динамика на първичния сектор в периода 2014-2018 година

Източник: по данни на НСИ

Според официалните данни на ОДЗ „Земеделие“ – Стара Загора, земята, която се обработва през стопанската 2019/20 година е 27 448,1 ха (274 481 дка). Това е над половината от общата площ на общината. През последните години се наблюдава и растеж на обработваемите площи, който следва да бъде насърчаван, за да може да се използва потенциала на общината в земеделието.

Фигура 16. Обработваема земеделска земя в периода на стопанските 2014/15 до 2018/19 г.

Източник: по данни на ОДЗ „Земеделие“ – Стара Загора

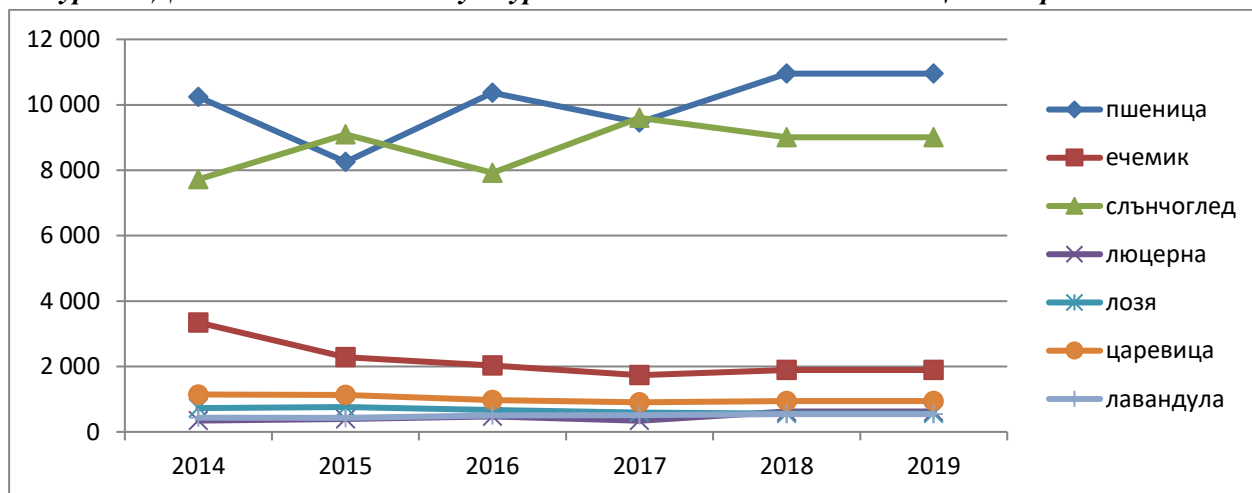
С най-голямо значение за земеделието в общината са зърнено-житните култури – пшеница, ечемик, царевица. На големи площи за засети още слънчоглед, люцерна и лозови масиви и лавандула. Общината е известна в страната с лавандуловите си площи, като добивът е един от най-големите в България.

Също така община Чирпан е с утвърдени позиции във винопроизводството и по-специално, леките бели и шампанизирани вина.

В общината съществуват и масиви и от други маслодайни култури, включително роза, които се увеличават в последните години. От овощните видове се отглеждат череши, орехи, бадеми, круши, ябълки, кайсии.

Силна черта на сектора в Чирпан е наличието на Институт по полски култури, в който се разработват иновации в селското стопанство, вкл. в него са създадени редица сортове пшеница, които се използват както в България, така и по света.

Фигура 17. Динамика на основни култури с най-голямо значение за община Чирпан

Източник: по данни на ОДЗ „Земеделие“ – Стара Загора

В подсектора на животновъдството на територията на общината се отглеждат най-много птици, на следващо място са говедата. Пчеларството също е добре развито, за което свидетелстват увеличаващия се брой кошери. През последните години се наблюдава тенденция за отглеждане на биволи и коне. Свиневъдството няма стопанско значение за общината.

Таблица 7. Брой основни видове отглеждани животни в община Чирпан за периода 2014-2018 г.

Видове животни (бр.)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Говеда	4 684	4 413	4 542	4 649	4 438	3 806
Овце - общо	456	524	1 112	845	548	751
Кози - общо	515	575	658	583	229	352
Свине - общо	0	61	45	50	13	0
Птици - общо	565 541	682 905	591 822	698 043	984 013	1 001 888
Биволи	370	385	396	436	456	451
Коне	2	0	68	71	84	65
Пчелни семейства	2 307	2 362	2 736	3 471	4 042	4 495

Източник: ОДЗ „Земеделие“ – Стара Загора

Въпреки добрите показатели за засетите площи, отглеждани култури и животни, в последните години в общината се наблюдава тенденция към намаляване броя на регистрираните земеделски стопани, включително и животновъдите. Следва да се отбележи, че ръстът им в периода 2015-2016 съвпада с отварянето на мерки от ПРСР 2014-2020, подкрепящи инвестиции в земеделски стопанства. Това е възможна причина за тяхното увеличение и след това спад до 2019 г. От друга страна показва, че има интерес от страна на

населението да се занимава със селскостопански дейности, което следва да се използва в периода 2021-2027 година.

Фигура 18. Регистрирани земеделски стопани, в т.ч. животновъди в община Чирпан за периода 2014-2019

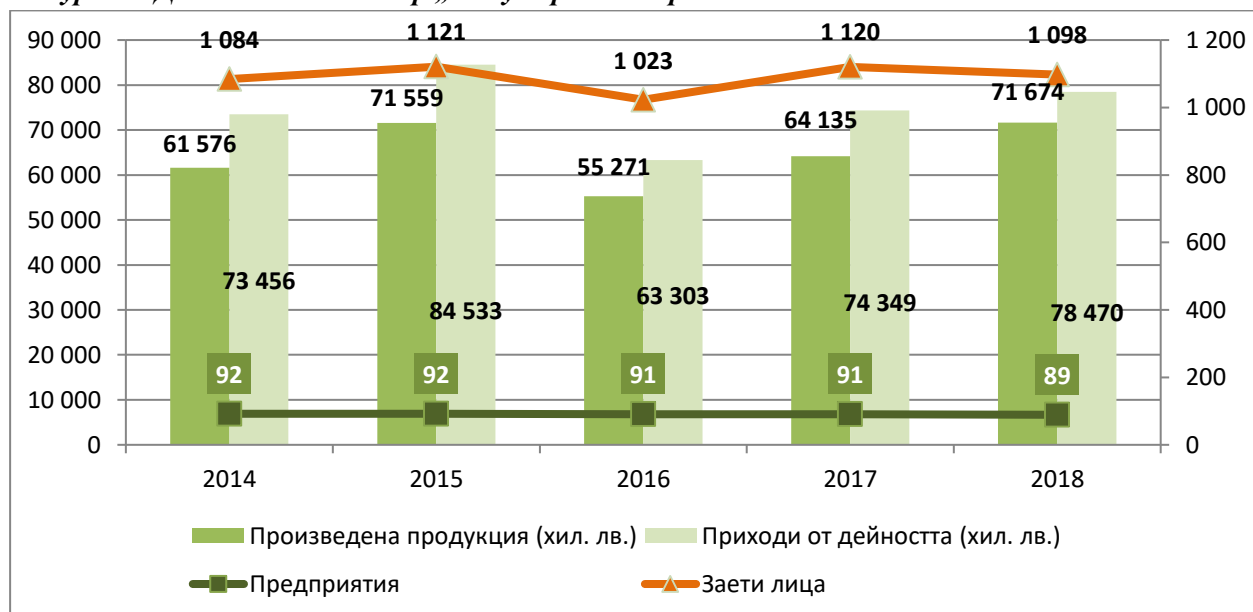
Източник: по данни на ОДЗ „Земеделие“ – Стара Загора

2.2.7. РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР „ИНДУСТРИЯ“

В индустриалния сектор на община Чирпан оперират **89 предприятия (15% от всички)**, които произвеждат **48% от продукцията на територията** и са отговорни за **35% от генерираните приходи на всички стопански субекти за 2018 г.**

За периода 2014-2018 година общият брой на предприятията остава постоянен. Това се отразява и на заетостта в сектора, която се задържа на постоянно ниво въпреки колебанията през годините. Официалните данни отчитат, че секторът е бил засегнат сериозно от последствията от глобалната криза. Това се отразява както на стойностите на произведената продукция, така и на приходите в сектора, които намаляват драстично през 2016 г. В тази година е отчетен и най-големия спад на заетостта в индустрията на Чирпан. В следващите две години (2017-2018) се отбелязва възстановяване на сектора и стойностите на основните икономически показатели достигат нивата от 2015 г.

Фигура 19. Динамика на сектор „Индустрия“ в периода 2014-2018 година

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Забележка: в графиката не са отразени данните за дейностите „доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“, за които информацията е класифицирана.

Най-много предприятия от сектора са концентрирани в **преработващата промишленост (66%)**. Те са представители предимно на хранително-вкусовата и шивашката промишленост. Произведената продукция от предприятията за 2018 г. възлиза на 65 753 хил. лв. (44%), при 150 304 хил. лв. общо за община Чирпан. **Преработващата промишленост носи и близо една трета от приходите на цялата общинска икономика (72 330 хил. лв. за 2018 г., при 229 099 хил. лв. общо за всички предприятия)**. В тази дейност заетите са 1 014 души за 2018 г., което отново е близо една трета от всички заети в общината (2 805 д.).

Фигура 20. Разпределение на предприятията в сектор „Индустрия“

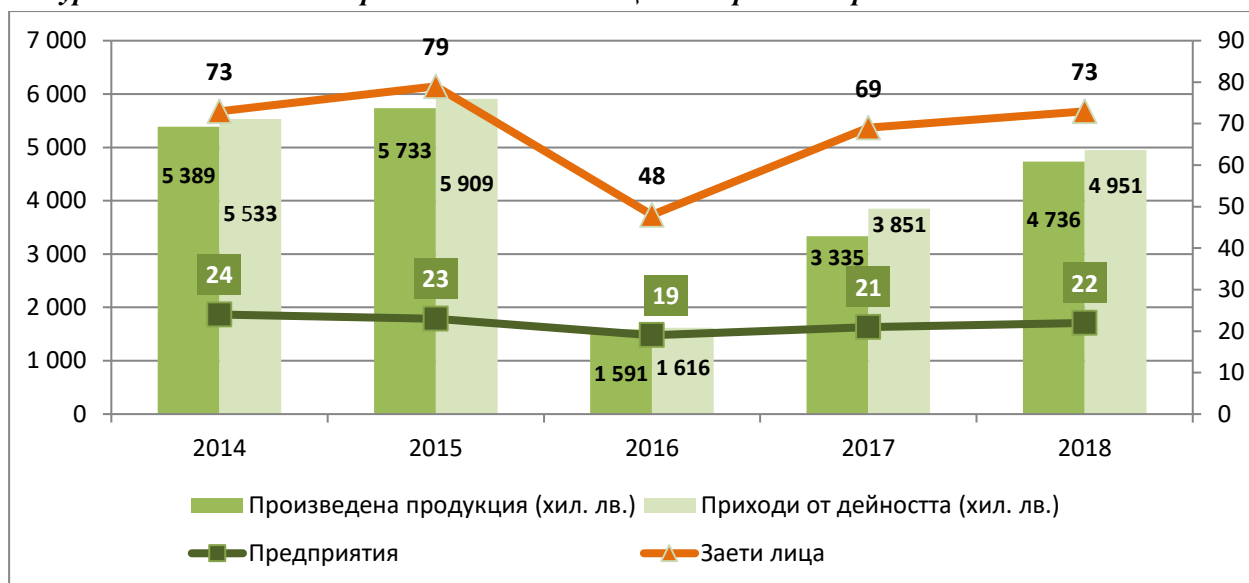

Източник: по данни на НСИ

* Забележка: дейностите по „доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ са класифицирана информация (под 3) затова техният дял е 0%.

Строителството е вторият по значимост отрасъл в сектора. Стопанските единици в него съставляват 25% от всички предприятия във вторичния сектор. Строителството е един от отраслите, на който най-силно се отрази финансовата и икономическата криза в началото на предходния планов период (2014-2020). Това важи в значителна степен за община Чирпан, където показателите през 2016 г. очертават резкия спад в отрасъла. В следващите години се отчита ръст, но все още отрасълът не се е възстановил напълно.

Фигура 21. Развитие на строителството в община Чирпан в периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Останалите два сектора, свързани с индустрията, са производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива и доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване. В първия оперират 9% от предприятията в сектора, а заетите са едва 11 човека. За другите икономически дейности данните са конфиденциални, но според официалните данни заетостта в тях е около 6-8 човека.

Може да се обобщи, **че индустриалният профил в община Чирпан е фокусиран върху преработвателната промишленост.** Отчитайки възможностите за развитие на аграрния сектор следва да се отбележи, че има **значителен нереализиран потенциал в хранително-вкусовата промишленост.**

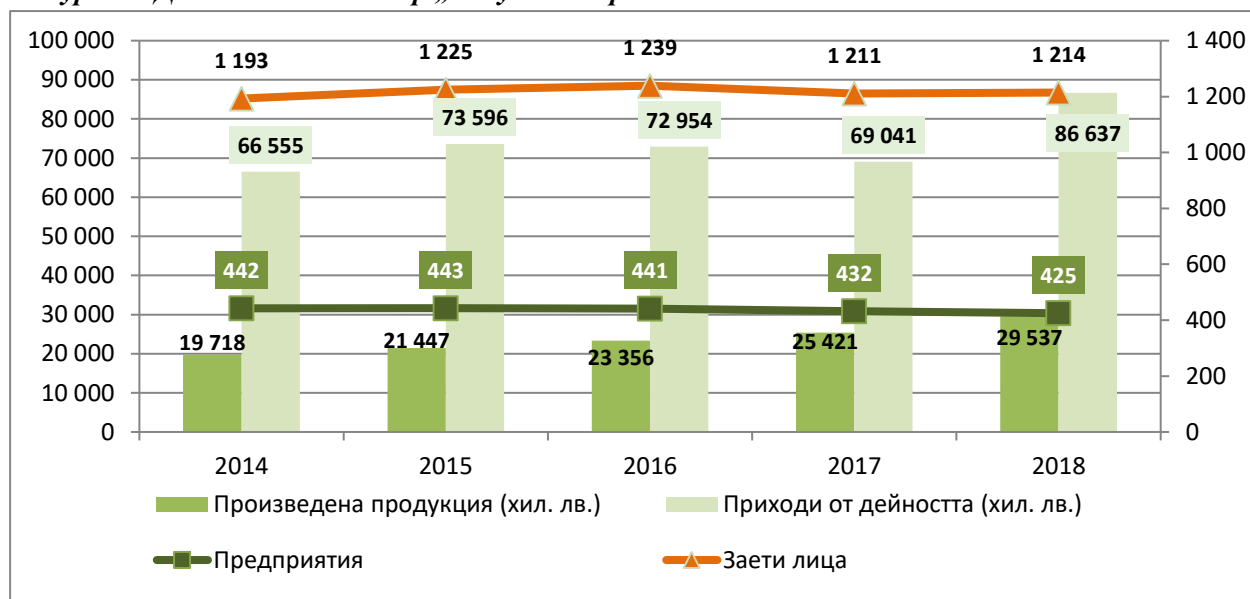
2.2.8. РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА УСЛУГИТЕ

Секторът на услугите в общината Чирпан в периода 2014-2018 г. има сравнително постоянен брой предприятия и заети лица в тях. Въпреки това, тенденцията при стопанските единици е те да намаляват, докато общият брой на заетите в тях да расте. В разглеждания период още се отчита постоянно увеличение на стойността на произведената продукция, но в същото време колебания при реализацията ѝ, т.е. приходите от дейностите в сектора. Въпреки това може да се обобщи, че приходите като цяло се покачват. Благодарение на това секторът на услугите увеличава дела си (с около 3%) в общинската икономика за сметка на индустрията.

Към 2018 г. броят на предприятията в сектора на услугите съставлява над 70% от всички, което според редица класификации отговаря на икономика на услугите. В същото време обаче, произведената продукция е едва 19,65%, при 47,69% за вторичния сектор и 32,48% за аграрния. По отношение на приходите, обаче се регистрира значителен принос към местната икономика – 37,82%, при 34,25% от вторичния и 27,74 от аграрния. В този смисъл **община Чирпан се характеризира с една балансирана икономика по отношение на приходите от икономическите дейности.**

Незначителната промяна на броя на фирмите, опериращи в сектора е индикатор и за по-ниска предприемаческа инициатива в община Чирпан, поради факта, че по-голямата част от предприемачите започват именно дейности свързани с услуги.

Фигура 22. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2014-2018 година

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

От сектора с най-голяма представителност са отраслите „търговия“ (80% от всички стопански субекти), „транспорт и складиране на площи“ (6%), „хотелиерство и ресторантьорство“ (5%), „хуманно здравеопазване и социална работа“ (5%), останалите са по-слабо представени. Логично най-много приходи генерира търговията (близо 30% или 69 347 хил. лв. от общите приходи в общината). Останалите дейности имат дял под 3%.

Ниският дял на дейностите „хотелиерство и ресторантьорство“, в които са включени и местата за настаняване, показват, че в община Чирпан **трудно може да се развива туризъм самостоятелно**. Това следва да насърчи **включването на ключови традиции и обичаи в туристическо-познавателни в маршрути с други общини** – например „път на виното“, „по следите на поетите“ и пр.

Приносът на всеки отрасъл към общинската икономика за 2018 г. е представен в следващата обобщаваща таблица.

Таблица 8. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности (A21) в община Чирпан за 2018 г.

По икономически дейности (A21)	Предприятия		Приходи от дейността		Произведена продукция		Заети лица	
	Брой	%	Хил. лв	%	Хил. лв	%	Брой	%
Общо	600	100	229 099	100	150 304	100	2 805	100
Селско, горско и рибно стопанство	79	13%	63 543	28%	48 818	32%	482	17%
Добивна промишленост	-	-	-	-	-	-	-	-
Преработваща промишленост	59	10%	72 330	32%	65 753	44%	1 014	36%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	8	1%	1 189	1%	1 185	1%	11	0%
Доставяне на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..		..		..		..	
Строителство	22	4%	4 951	2%	4 736	3%	73	3%
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	246	41%	69 347	30%	14 003	9%	637	23%
Транспорт, складиране и пощи	26	4%	4 845	2%	4 529	3%	98	3%
Хотелиерство и ресторантьорство	46	8%	4 278	2%	3 089	2%	156	6%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	6	1%	1 655	1%	1 642	1%	21	0,75%
Операции с недвижими имоти	21	4%	317	0,14%	312	0,2%	12	0,43%
Професионални дейности и научни изследвания	17	3%	950	0,41%	938	0,6%	27	0,96%
Административни и спомагателни дейности	8	1%	242	0,11%	235	0,2%	18	0,64%
Образование	..		..		..		..	
Хуманно здравеопазване и социална работа	18	3%	4 230	1,85%	4 080	2,7%	192	6,84%
Култура, спорт и развлечения	..		108	0,05%	105	0,1%	..	
Други дейности	37	6%	665	0,29%	604	0,4%	53	1,89%

Източник: по данни на НСИ

Забележка: .. – конфиденциални данни; „-“ – няма случай

2.2.9. ИЗВОДИ

Проблеми

- Икономиката на Чирпан е фокусирана върху едва няколко предприятия;
- Общинската икономика има изключително малък принос към областта;
- Липса на нови предприятия като цяло и в първичния, и във вторичен сектор;
- Поливното земеделие е силно ограничено от разрушените иригационни съоръжения;
- Масивите с трайните насаждения намаляват с годините;
- Броя на земеделските производители, включително животновъди, има тенденция към намаляване.
- Значително по-ниски показатели в сравнение с областта и страната.

Потенциали

- Окръпняване на земите и тяхната обработка;
- Развитие на хранително-вкусовата промишленост;
- Разширяване производството на лавандула, вкл. нейната обработка;
- Привличане на безработни в селското стопанство;
- Обучения за създаване на предприемачи в областта на аграрния сектор;
- Развитие и подкрепа за отглеждането на коне;
- Обновяване на поливните канали;
- Изготвяне на общи проекти със съседни общини в областта на туризма;
- Привличане на работници от съседните областни центрове, при обособяването на нови предприятия.

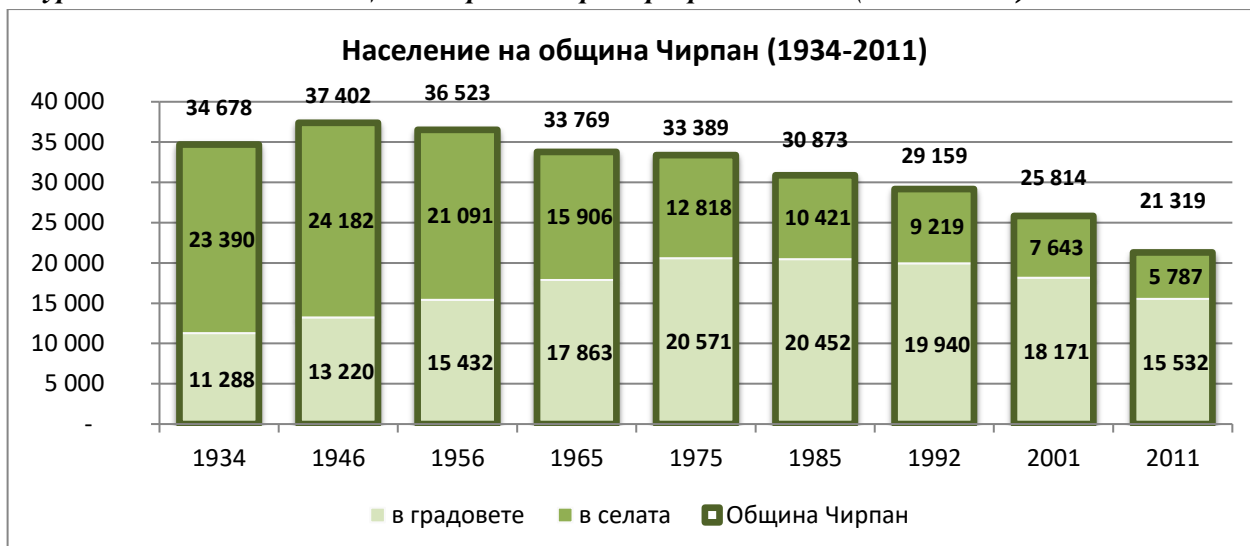
2.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

2.3.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ

Общо население при преброяванията

Динамиката на населението в община Чирпан показва, че от преброяването през 1946 година до сега населението намалява, достигайки до 21 319 души. Тенденцията за намаляване е особено видима при селата в общината, които при първото преброяване отчитат, че над две трети от населението живее в тях – 23 390 души (1934 г.), при 11 288 д., живеещи в гр. Чирпан. През 1965 г. процесите се обръщат и вече в общинския център живеят по-голямата част от населението на общината. Тази тенденция продължава и до днес, като последното преброяване на населението показва, че над 75% от жителите на община са в гр. Чирпан. Този процес води до обезлюдяването на селата в общината, като само 3 от селата са с население над 700 души.

Фигура 23. Население на община Чирпан според преброяванията (1934-2011 г.)

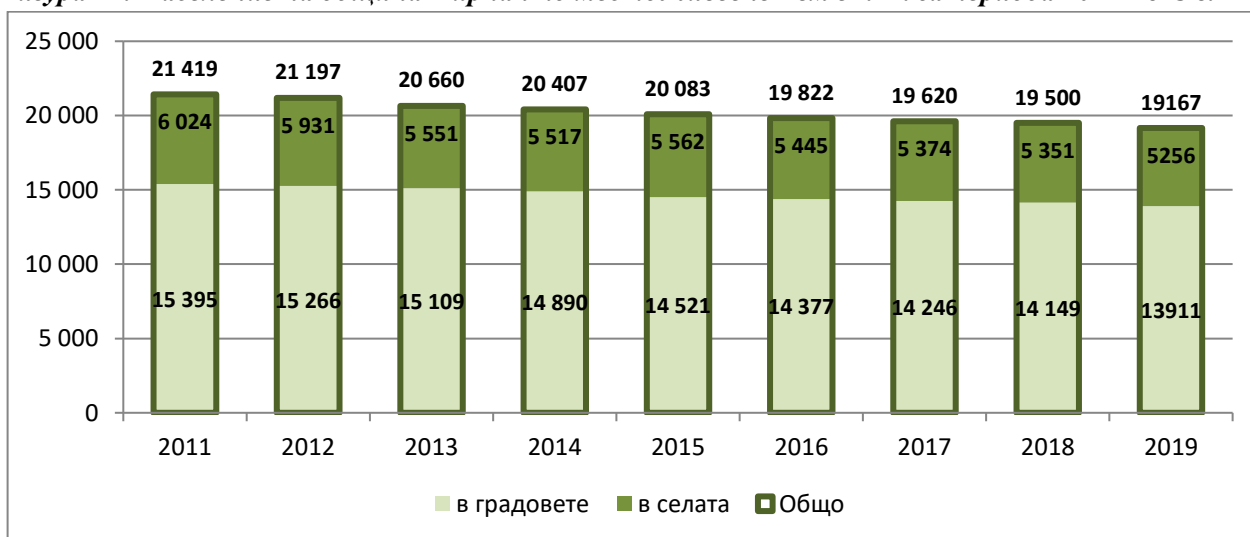
Източник: по данни на НСИ

Забележка: Броят на населението в общината, населените места и селищните образувания е в съответствие с административно-териториалното деление на страната към 01.02.2011 година.

Годишно население към 31.12. на съответната година

Според годишната демографската статистика на НСИ, населението на община Чирпан продължава да намалява и след 2011 г. За периода от 2011 г. до 31.12.2019 г. е намаляло с 10,5% (2 252 д.). А само за част от периода на действие на ОПР Чирпан (2014-2019), населението е намаляло с 1 240 души (6,1%). Това показва, че **обезлюдяването на общината е трудно да се преодолее и са необходими още по-целенасочени усилия за това.**

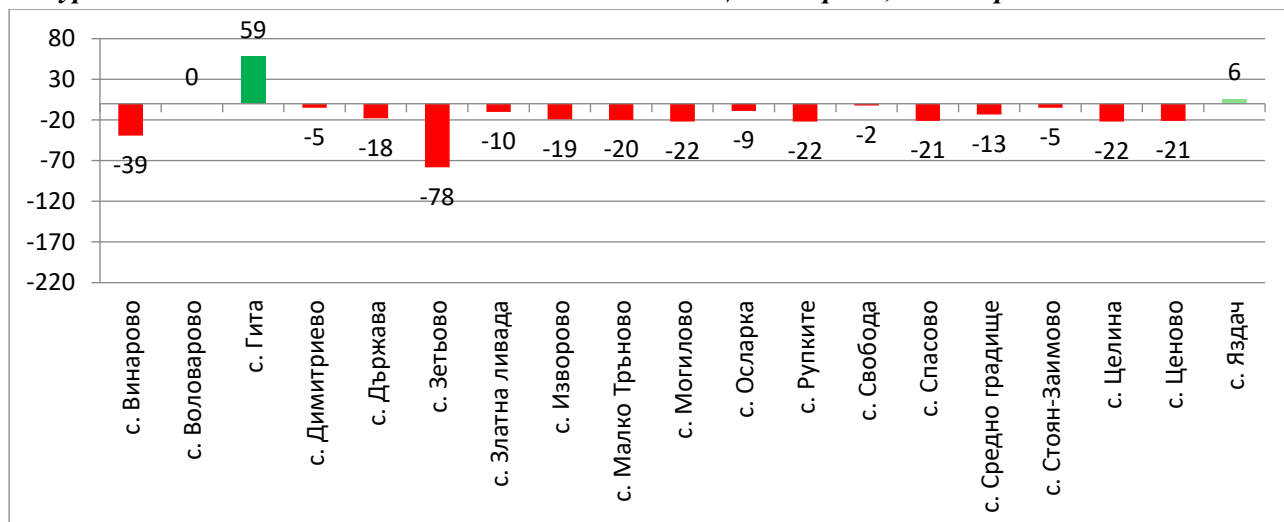
Фигура 24. Население на община Чирпан по местоживееие към 31.12. за периода 2011-2019 г.

Източник: по данни на НСИ

За периода 2014-2019 г. само в селата Гита и Яздач е регистрирано увеличение на населението. Най-много население е загубил гр. Чирпан – 979 д. Село Свобода губи само 2 души за периода. Това показва, че по-големите села са жизнени и атрактивни за заселване. Въпреки това общото население на селата намалява в разглеждания период с 261 души.

Фигура 25. Изменение на населението в селата на община Чирпан, 2019 спрямо 2014 година

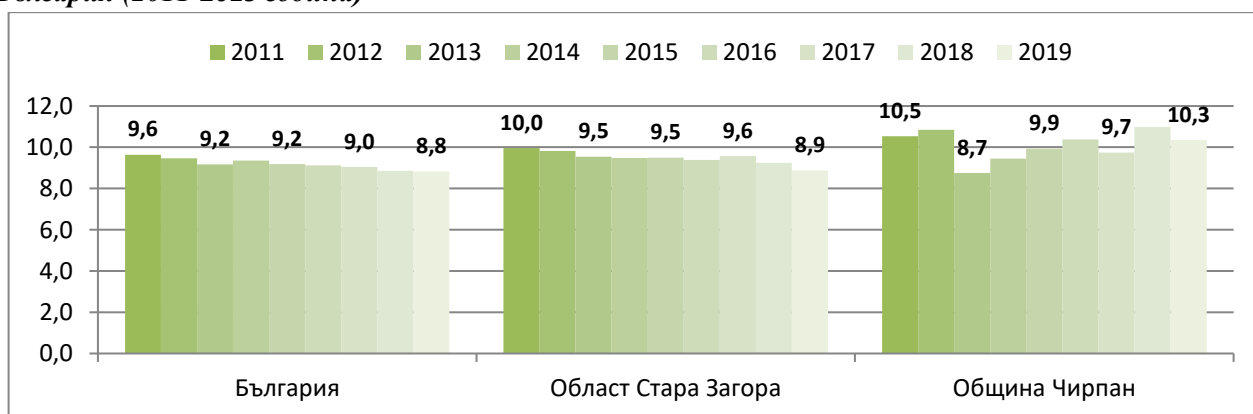
Източник: по данни на НСИ

Раждаемост, смъртност и естествен прираст

Положителна демографската характеристика на община Чирпан е, че за последните години раждаемостта трайно се увеличава. Стойностите на **коэффициента на раждаемост** за община Чирпан надвишават стойностите както на областно ниво, така и за България. Единствено 2013 г. показателят е бил по-нисък от този на по-високите административни нива. Въпреки тези стойности, **раждаемостта в абсолютни стойности плавно намалява**. През 2011 година са родени 227 деца, докато техният брой през 2019 г. е 200, или намаление с 27 деца.

Може да се обобщи, че **процесите по намаляване на раждаемостта на страната ни, както и за цялата област в Стара Загора, не са толкова силно изразени в Чирпан**. Това, обаче, по-скоро се дължи на общото намаляване на населението в общината, което влияе и на стойностите на показателя.

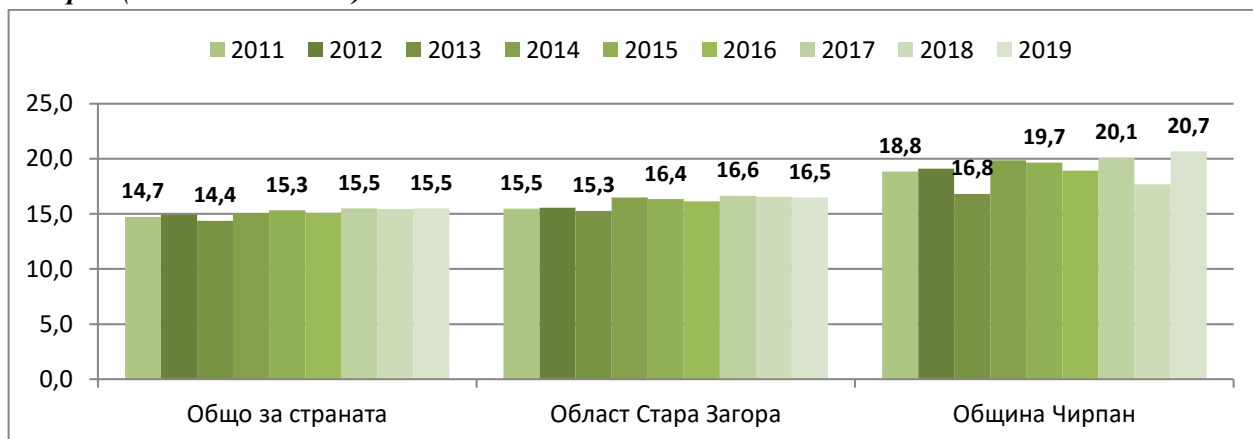
Фигура 26. Раждаемост на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)

Източник: по данни на НСИ

Потвърждавайки горния извод, **коэффициентът на смъртност** в община Чирпан е по-висок, отколкото на областно и национално ниво. Въпреки че от наличните данни не може да бъде отчетена тенденция, постоянното задържане на стойности по-високи от другите административни нива показват, че **населението в общината намалява с бързи темпове, спрямо областта и страната**.

Фигура 27. Смъртност на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2018 година)

Източник: по данни на НСИ

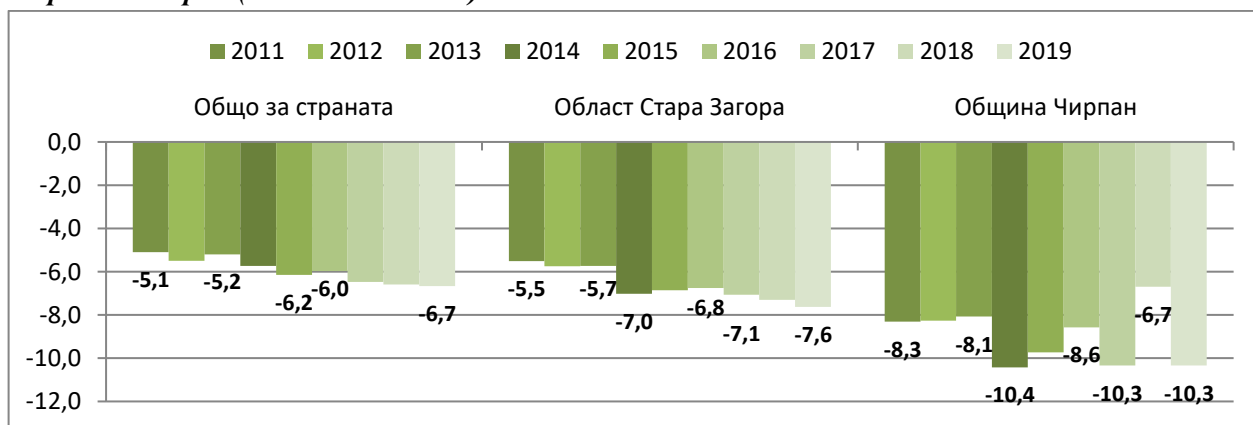
Разликата между живородените деца и умрелите за една година на 1000 души от средногодишното население представлява **естествения прираст на населението**. При положителни стойности се приемна, че са налице благоприятни демографски тенденции.

От 2011 година до последната наблюдавана година стойността на показателя е без ясно изразена тенденция. В периода 2011-2013 г. се наблюдава задържане на стойността, на следващата – 2014 г. – рязко увеличение, последвано от спад и отново нарастване.

Сравнявайки динамиката на естествения прираст на различните административни нива, се отчитат по-високи стойности на показателя за община Чирпан спрямо област Стара Загора и България. Единствено през 2018 г. естественият прираст е по-нисък от този на областно ниво и с по-неблагоприятни стойности от тези за страната.

Следва да се подчертае, че **ниските стойности на естествения прираст не са еднозначно повлияни от висока смъртност или ниска раждаемост**.

Фигура 28. Естествен прираст на 1000 души от населението община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2018 година)

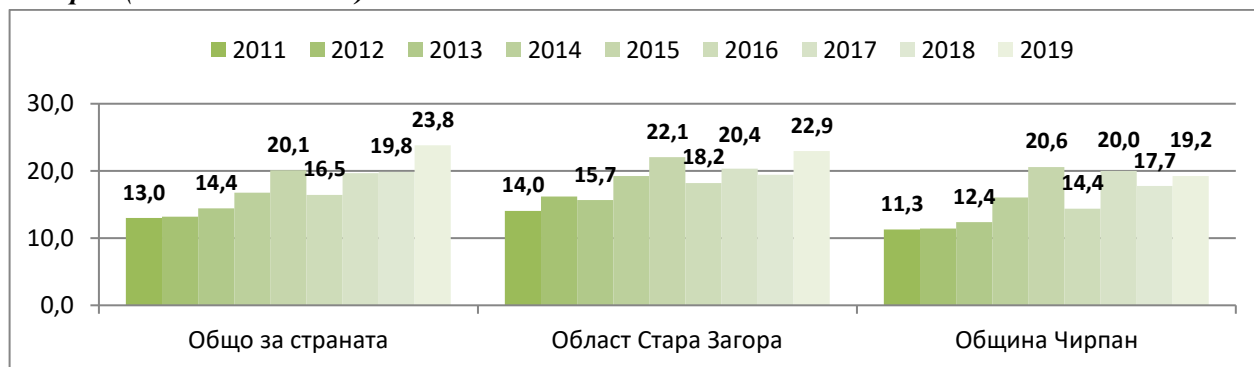

Източник: по данни на НСИ

Заселени, изселени и механичен прираст

За разглеждания период **заселените** в общината са средно 315 д./год., като в периода 2011-2015 броят се увеличава от 243 до 417 д., но през 2016 г. едва 287 човека са се преселили в общината. Това се отразява и на показателя заселени на 1000 души, който е трайно по-нисък от стойностите за областта и страната.

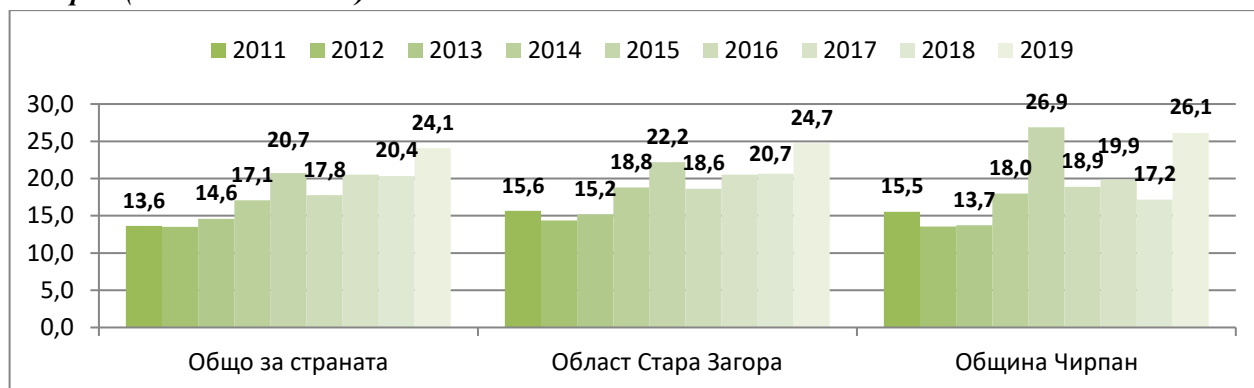
Фигура 29. Заселени на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)

Източник: по данни на НСИ

В същото време изселените за същият период (2011-2019 г.) са средно 366 д./год. Данните не позволяват да се открие тенденция, защото има периоди, в които напусналите общината рязко се увеличават (2015 г. са 544 д., 2018 г. – 505 д.) и такива, в които намаляват (2013 г. – 287 д.). Коефициентът на изселените е сравним, обаче, с тенденциите на национално и областно ниво. С изключение на 2015 и 2019 г. може да се направи извод, че изселеното население на общината, в последните няколко години, е с по-ниски темповете в сравнение с област Стара Загора.

Фигура 30. Изселени на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)

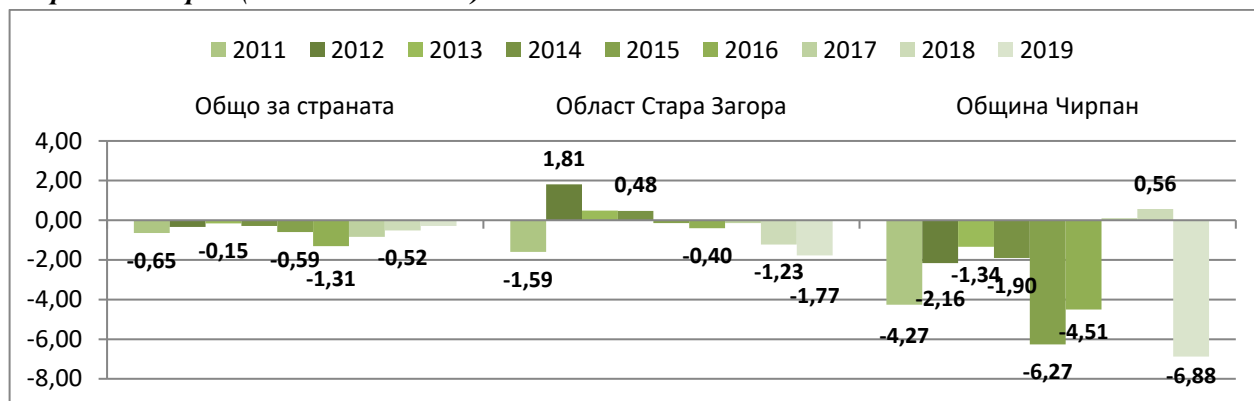

Източник: по данни на НСИ

Механичният прираст е разликата между заселените и изселените на 1000 души от средногодишното население. Положителните стойности на индикатора се считат за благоприятна демографска тенденция.

На национално и областно ниво тенденцията е за отрицателен механичен прираст. Докато в община Чирпан **в периода 2017-2018 г. се отчитат положителни стойности на показателя**. Въпреки това разликата не е толкова голяма спрямо областта, а и в предходни периоди отрицателният механичен прираст в общината е значително по-силно изразен спрямо областта и страната ни.

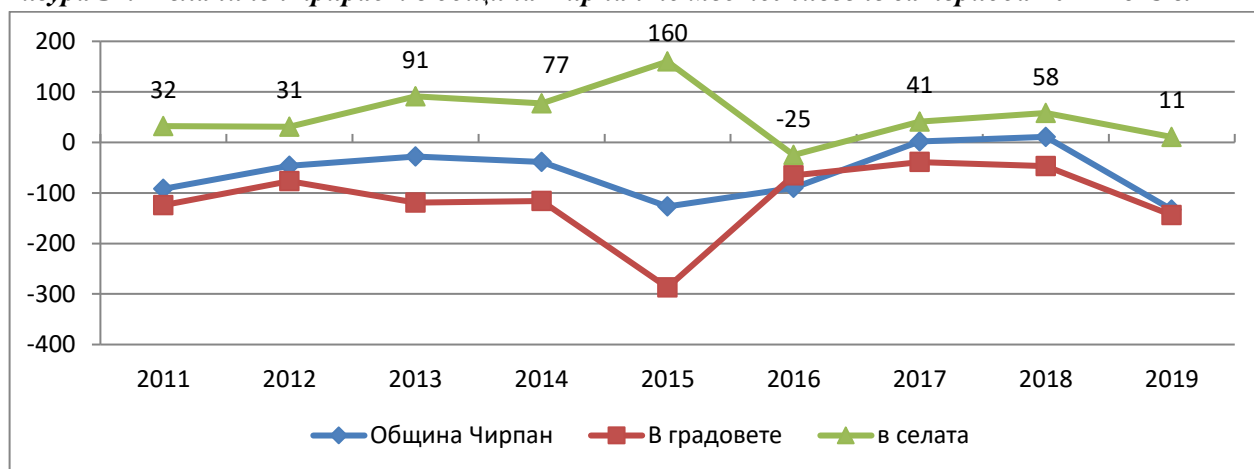
Фигура 31. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Чирпан, област Стара Загора и България (2011-2019 година)

Източник: по данни на НСИ

Отличителна характеристика на механичния прираст в общината Чирпан е, че всъщност той е положителен в селата (т.е. хората се заселват там) и отрицателен за общинския център. Може да се обобщи, че отрицателният прираст в общината се дължи най-вече на гр. Чирпан, защото заселилите се в селата не могат да балансират изселените от града. Данните показват и още една тенденция, която се оформя през последните години – хората да искат да живеят по-спокойно в малките населени места, необезпокоявани от градския шум. Тази тенденция следва да се засили и с подходящи мерки в ПИРО, насочени именно към селата.

Фигура 32. Механичен прираст в община Чирпан по местоживеене за периода 2011-2019 г.

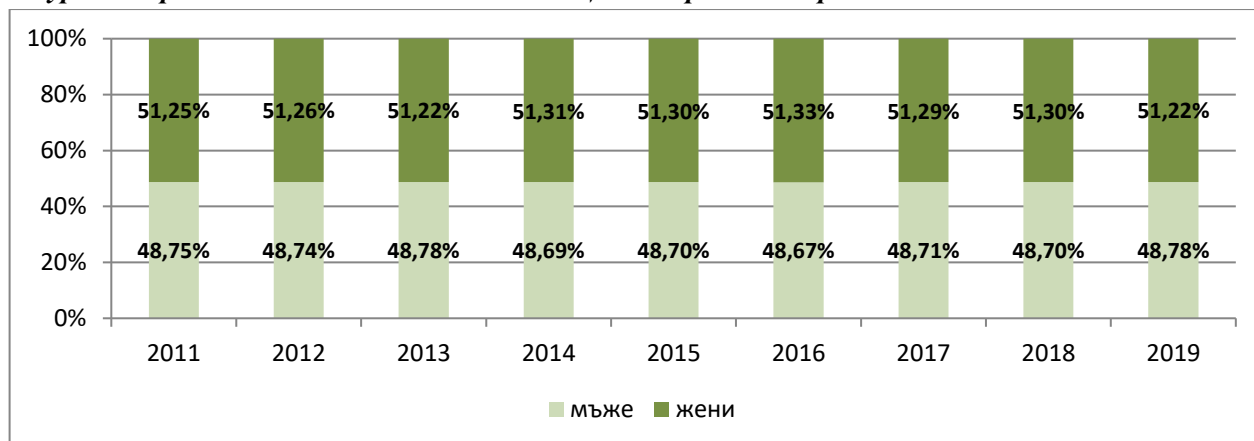

Източник: по данни на НСИ

Полова структура на населението

По отношение на половата структура на населението не се наблюдават съществени изменения в общината. Делът на жените се е увеличил незначително за изследвания период – с 0,05%. Това се дължи по-скоро на увеличената средна продължителност на живота при жените, отколкото на по-високата раждаемост в общината.

Фигура 33. Брой на населението по пол в община Чирпан за периода 2011-2019 г.

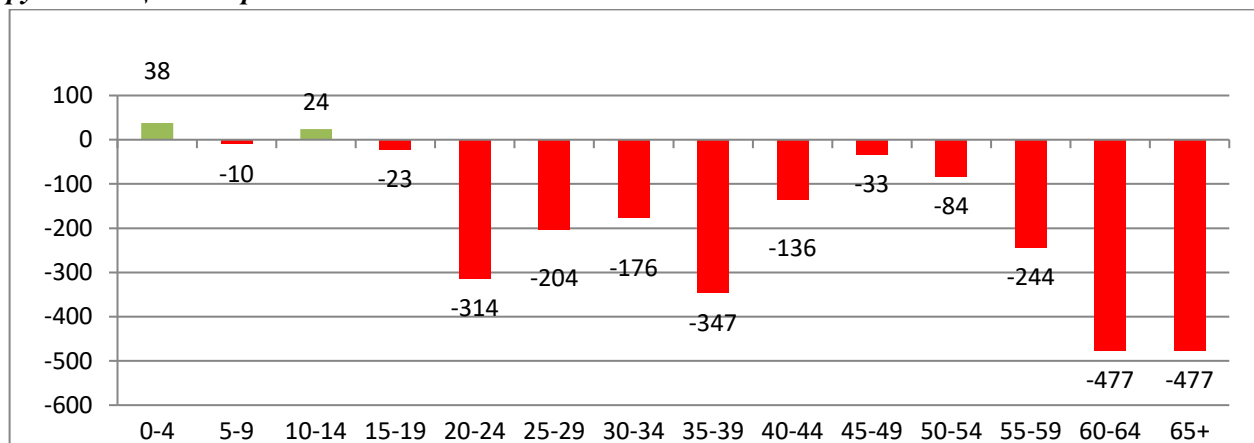
Източник: по данни на НСИ

Възрастова структура на населението

За периода между последното преброяване на населението и най-новите актуални данни от НСИ, населението във всички групи (без две) силно намалява. Положителна характеристика е, че най-младото население (във възрастови групи 0-4 и 10-14) се увеличава. Силно тревожен е фактът, че населението в активните възрасти (от 20 до 39 г.), които евентуално продължават висшето си образование, включват се в пазара на труда и създават семейства, бележи значителен спад. Общо 1 041 души само в тези категории е загубила общината за близо 9 години.

Тази картина е предпоставка за предприемане на **спешни мерки, насочени към младите хора и тяхното задържане и/или връщане в общината в близко бъдеще.**

Фигура 34. Разлика между преброяването от 2011 и населението към 31.12.2019 г. по възрастови групи в община Чирпан

Източник: по данни на НСИ

Етническа структура на населението

Към настоящия момент е трудно да се изследва с точно каква е етническата структура на населението, защото националното преброяване предстои, а данните от предходното, направено през 2011 г., със сигурност имат нужда от ревизия, което следва да бъде и предмет на бъдеща актуализация на ПИРО, когато данните са налични.

Според данните от 2011 г. от близо 90% отговорили на този въпрос (който е добровolen), 85,6% са посочили, че принадлежи на българската етническа група. Вторият по

численост етнос е ромският – 9,2% (при средни стойности за страната от 4,9% и 8,2% за област Стара Загора). Голяма част от ромското население е концентрирано в селата Свобода, Яздач и Зетъво, както и в общинския център – гр. Чирпан.

Хората, които са се самоопределили като турци, са 4,1%, което ги прави третата по численост етническа група в общината.

Образователна структура на населението

Този показател също се проследява при извършването на националното преброяване, затова данните са от предходния общински план за развитие. Според него близо една трета (30%) от населението на общината е с основно образование. Хората с висше образование са 10,9%, докато 39% са завършили средно. Населението само с начално образование е 12%, а с незавършено такова – 5,8%. **Според изводите в ОПР 2014-2020 близо 20% от населението са неграмотни и с ниска грамотност.**

Това донякъде се потвърждава от данните от НВО по БЕЛ за 2018 г., като средният резултат на учениците от общината е в интервала 3 – 3,49, при среден успех за област Стара Загора от 4,01.

2.3.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Детски градини

В община Чирпан за учебната 2019/2020 година функционират четири детски градини с общинско финансиране. Три от тях се намират в гр. Чирпан, а четвъртата – в с. Зетъво.

Проследявайки периода от учебната 2011/12 до 2018/19 г. се отчита повишаването им с един брой.

Таблица 9. Детски градини в община Чирпан за учебната 2019/2020 година

Детски градини	Вид	Населено място
ДГ „Слънце“	Общинска	гр. Чирпан
ДГ „Здравец“	Общинска	гр. Чирпан
ДГ „Калина Малина“	Общинска	гр. Чирпан
ДГ с. Зетъво	Общинска	с. Зетъво

Източник: РУО – Стара Загора

През годините динамиката на записаните деца в детските градини не дава възможност за определяне на тенденция. Обхванатите деца варират от 574 д. (през учебната 2011/12 г.) до 664 (през 2014/15 г.). Те са разпределени в средно 29 групи.

Броят на местата в детските заведения също се задържа относително постоянен, единствено в последната наблюдавана година има лек спад. Въпреки това, те са **напълно достатъчни да обхванат всички нуждаещи се**. Това се проследява от показателя „места на 100“, който през целия период е над 100.

Педагогическият персонал също е постоянен – 50 души, от тях 47 са детски учители.

Таблица 10. Детски градини, деца, персонал, места и групи в община Чирпан (уч. години 2011/12 – 2018/19)

Показател\ Уч. година	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Детски градини	3	3	3	3	3	3	4	4
Деца (общо)	574	625	661	664	614	615	652	618
в т.ч. момичета	288	307	346	336	308	313	330	294
Места (общо)	604	648	664	676	672	668	673	650
на 100 деца	105	104	100	102	109	109	103	105
Педагогически персонал (общо)	48	50	50	50	50	49	50	50
в т.ч. детски учители	45	47	47	47	47	46	48	47
Групи в детските градини	28	30	29	30	30	28	29	29

Източник: по данни на НСИ

Училища

През уч. 2019/2020 година на територията на общината функционират общо 8 училища. От тях едно е професионална гимназия по селско стопанство, 5 са основни училища и има по едно средно и начално училище. Извън общинския център функциониращи училища има в селата Гита (ОУ „Васил Левски“), Зетъво (ОУ „Отец Паисий“) и Свобода (ОУ „Кирил и Методий“). В тях се обучават близо 2000 деца от I до XII клас на територията на общината.

Таблица 11. Училища в община Чирпан за учебната 2019/2020 година

Училище	Вид	Населено място	Финансиране
СУ „Пейо Крачолов Яворов“	Училище, средно	гр. Чирпан	общинско
Професионална гимназия по селско стопанство	Професионална гимназия	гр. Чирпан	общинско
ОУ „Васил Левски“	Училище, основно	гр. Чирпан	общинско
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	Училище, основно	гр. Чирпан	общинско
ОУ „Васил Левски“	Училище, основно	с. Гита	общинско
ОУ „Отец Паисий“	Училище, основно	с. Зетъво	общинско
ОУ „Кирил и Методий“	Училище, основно	с. Свобода	общинско
НУ „Св. Климент Охридски“	Училище, начално	гр. Чирпан	общинско

Източник: МОН – регистър на училищата

Поради промените в националната образователна система със Закона за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015 г., драстично се променя системата, което влияе и на динамичния ред на показателите за учениците от V до XIII клас. Това прави данните преди учебната 2017/18 г. несъпоставими с тези в следващите години.

Въпреки това, могат да се направят **няколко извода за училищата в община Чирпан**, както следва:

- Първо, през учебната 2018/19 година се наблюдава значително покачване на учителите в системата – от 57 в предходната до 84 човека;

- Второ, броят на децата, обучаващи се в системата от I до IV клас, има тенденция към намаляване;
- Трето, броят на паралелките остава стабилен, което означава, че в 1 паралелка средно се обучават около 21-22 деца;
- Четвърто, след реструктурирането на класовете, обхващащи учениците от V до XII клас, броят на обучаващи се в тях и педагогическият персонал остават постоянни.

Таблица 12. Паралелки, учители и учащи се в ОУ и СУ в община Чирпан по класове

Показател\ Уч. година	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
I - IV клас								
Паралелки	40	41	39	40	37	40	39	40
Учители	49	46	44	50	41	55	57	84
Учащи	863	877	875	902	861	898	890	861
V - VIII*								
Паралелки	30	34	34	30	30	30	25	25
Учители	59	59	59	57	56	65	66	81
Учащи	802	839	823	767	739	771	635	619
IX - XII*								
Паралелки	13	14	14	13	13	12	19	19
Учители	23	23	24	23	23	22	21	20
Учащи	289	277	295	286	281	266	415	410

Източник: по данни на НСИ

* Данните след 2017-18 не са съпоставими с предходните периоди.

Наличието на професионална гимназия в областта на селското стопанство е потенциал, който следва да се използва с оглед силния аграрен профил на общината. Внедряване на системата за дуално образование, както и подходите на „учене чрез практика“ дават възможност за ангажиране на младите към селскостопанските дейности в общината, както и задържането им в общината.

2.3.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Детски ясли

На територията на общината функционират 2 детски ясли, в които за 2018 г. **има 78 места, които са на 100% заети.** За периода 2015-2018 г. се отчита повишаване броя на записаните деца в яслите, което естествено влияе и на местата в тях. А през 2017 г., за да отговори на нарастващите нужди, се открива ново заведение. Обхватът на децата в детските ясли постепенно се увеличава, като през 2018 година достига 12,2.

Таблица 13. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Чирпан за периода 2011-2018 година

Показател	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Детски ясли - общо	2	2	2	2	1	1	2	2
Места в детски ясли	69	63	62	66	48	48	71	78
Децата - общо	63	55	51	50	37	45	58	78
Момчета	33	28	19	22	16	23	32	41
Момичета	30	27	32	28	21	22	26	37

Показател	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Обхват на децата в детските ясли*	10,8	8,9	8,3	8,3	6,4	7,6	9,6	12,2

Източник: по данни на НСИ

* Показателят се изчислява като отношение на децата, посещаващи самостоятелни детски ясли и яслени групи към ДГ, на 100 деца от населението на възраст до 3 години.

Болнична и извънболнична помощ

На територията на общината **функционира едно болнично заведение** – МБАЛ Чирпан, което разполага със 103 легла и има няколко напълно работещи отделения – вътрешно, хирургично, акушеро-гинекологично, неврологично, детско, рентгенологично и за физиотерапия и рехабилитация. Към болничното заведение оперира и хемодиализно звено и клинична лаборатория. Може да се каже, че болницата има надобщинско значение и обслужва пациенти и от съседните на Чирпан общини.

Лечебните заведения за извънболнична помощ са представени от 2 медицински центъра и 3 медико-диагностични и медико-технически лаборатории (една от тях е закрыта през 2018 г.). Всички те се намират на територията на гр. Чирпан.

Броят на лекарите е постоянен за последните 5 години, като през 2018 г. те са 50 броя. Лекарите по дентална медицина за 2018 г. са 9 броя, като в предходните години са били 11. През последната наблюдавана година намаля и броят на медицинските специалисти по здравни грижи, които са 87 през 2018 г. (при 89 д. за 2017 г.).

На един лекар в община Чирпан се падат 383 жители, при средно за областта 241 и за България – 236 д. Това показва по-високата натовареност на лекарите в общината спрямо техните колеги на по-високите административни нива.

Средният брой на жителите, обслужвани от един лекар по дентална медицина в община Чирпан, е 2 130. Докато за област Стара Загора показателят е 1102, а за България – 967 д. Това прави предоставянето на дентални услуги по-трудно достъпно и свързано с повече разходи на жителите.

2.3.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Броят на лицата с увреждания, на които се предоставят социални услуги в община, е сравнително постоянен, с изключение на 2019 г., когато е регистриран сериозен ръст. Той най-вероятно ще продължи и през 2020 година, защото само до м. февруари 1670 лица са регистрирани в системата за подпомагане. Или **близо 1 жител на общината на всеки 100 има в някаква степен увреждане**. Ако тази тенденция продължи, се очаква в бъдеще бюджетът на общината да бъде все по-натоварен с **разходи за социални услуги, вкл. подпомагане**.

В същото време **лицата, които са подпомагани със социални помощи, бележи устойчив спад** за периода 2014-2019 година.

Таблица 14. Брой подпомагани лица с увреждания и социални помощи за периода 2014-2019 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Брой подпомагани лица с увреждания	1 320	1 349	1 372	1 326	1 318	1 915
% от населението	6,47%	6,72%	6,92%	6,76%	6,76%	9,99%

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Брой лица, подпомагани със социални помощи	503	511	476	395	368	320
% от населението	2,46%	2,54%	2,40%	2,01%	1,89%	1,67%

Източник: по данни на Дирекция „Социално подпомагане“ – Чирпан

В момента страната ни е в процес по изготвянето на Националната карта на социалните услуги (очаква се до е готова до края на 2021 г.), която се очаква да помогне за избора на най-правилните „пакети“ социални услуги (на базата на задълбочени анализи), които ще се финансират от държавния бюджет. Този нов подход налага задълбочен анализ на предоставяните от общината социални услуги, при изготвянето на стратегията за социалните услуги в общината за следващия период.

Социални услуги в общността се предоставят чрез Център за обществена подкрепа, чийто капацитет от 60 места е напълно запълнен.

Капацитетът на домашния социален патронаж е преизпълнен. От него се възползват 290 лица, при капацитет 250 места.

От услугата „личен асистент“ (съгласно Закона за личната помощ) се възползват 110 лица в общината.

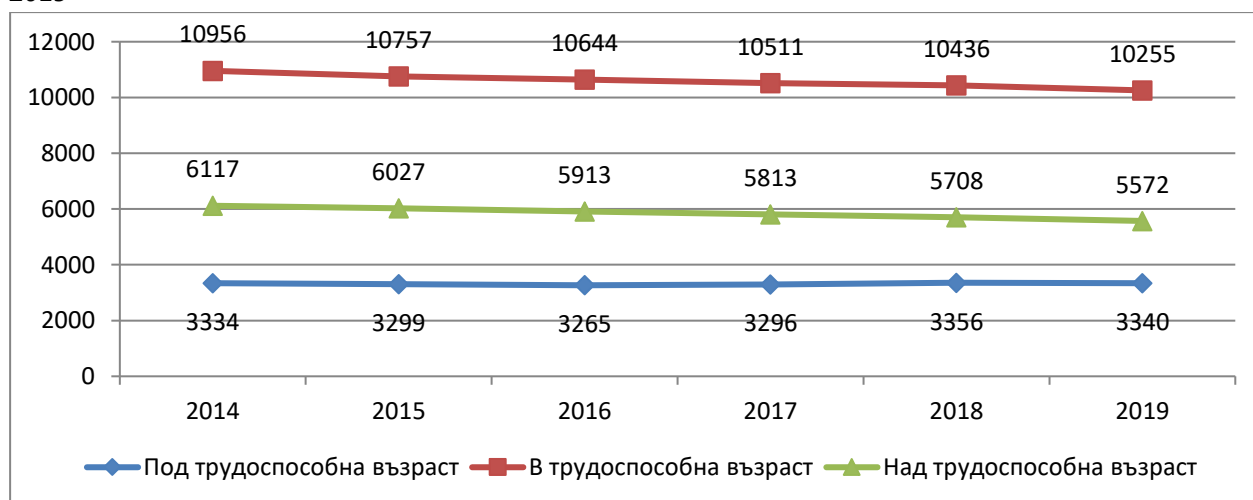
На територията на общината е изграден център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, който функционира при запълнен капацитет – 14 места.

2.3.5. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА

Негативните демографски процеси оказват пряко влияние върху трудовия пазар в община Чирпан, защото намалява броя на хората в трудоспособна възраст. През 2019 г. те са 10 956 души, с което се регистрира спад от 701 човека (или 6,4%) спрямо 2014 г.

Положителна черта е, че **населението в под трудоспособна възраст се задържа на сравнително стабилно ниво** и броят остава почти непроменен през периода 2014-2019 г. – около 3330 души. Ако те бъдат задържани в общината, биха могли да задоволят потребностите на местната икономика от кадри в нея.

Фигура 35. Население в под, над и в трудоспособна възраст в община Чирпан за периода 2014-2019

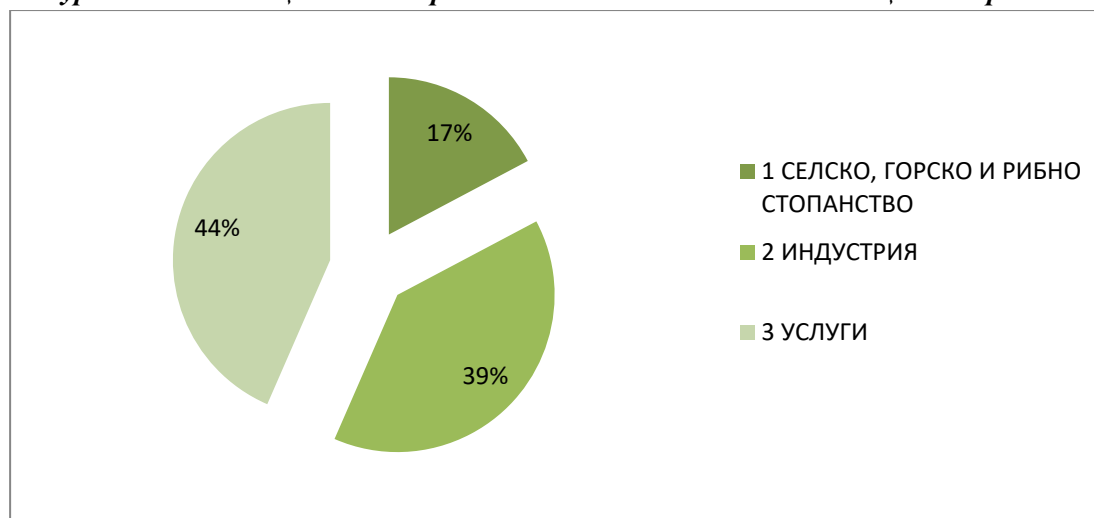
Източник: по данни на НСИ

Икономическа активност

Икономически активните лица са съвкупност от заетите на 15 и повече години и регистрираните в бюрата труда.

Общият брой на заетите лица за 2018 г. е 2 805 д., като продължава тенденцията за намаляване броя на заетите в местната икономика. От тях 44% (1 214 д.) са заети в сектора на услугите, 39% (3 594 д.) – в индустрията, и 17% (482 д.) – в първичния.

Фигура 36. Заети лица по сектори на икономиката за 2018 г. в община Чирпан

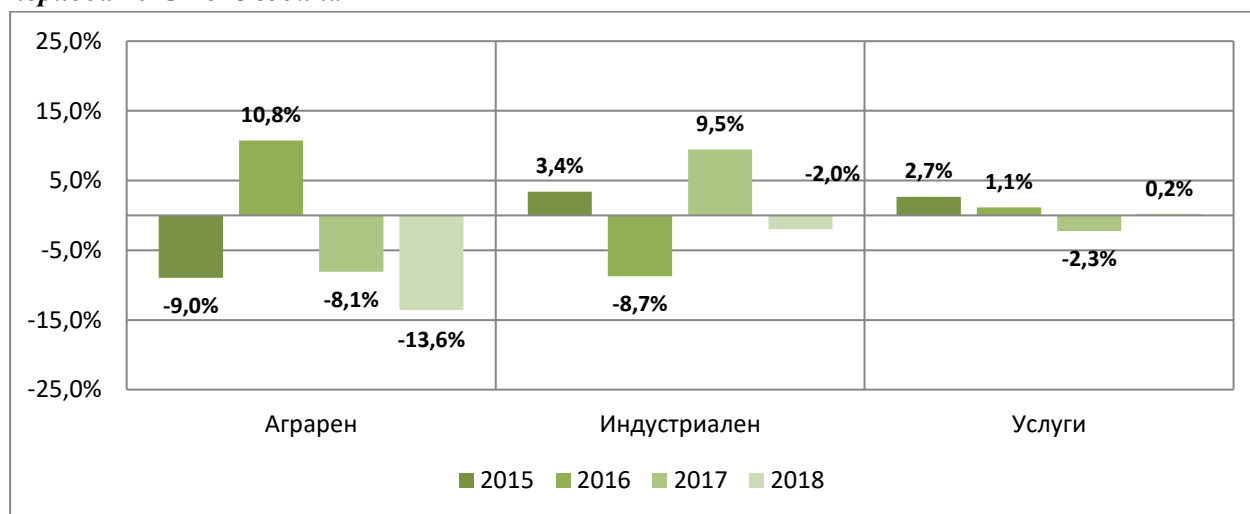

Източник: по данни на НСИ

Динамиката в процесите показва уязвимите сектори на икономиката, които се нуждаят от специално внимание и целенасочени политики към тях. Общината би следвало да подкрепи и насърчи **мерките, свързани с аграрния и индустриалния сектор, в които има потенциал за растеж**. Данните показват, че секторът на услугите е сравнително стабилен по отношение на броя на заетите в него.

Тревожно е голямото **намаляване на заетостта в аграрния сектор**, който има висок потенциал за развитие в общината.

Фигура 37. Средногодишно изменение на заетостта спрямо предходната година, по сектори в периода 2015-2018 година

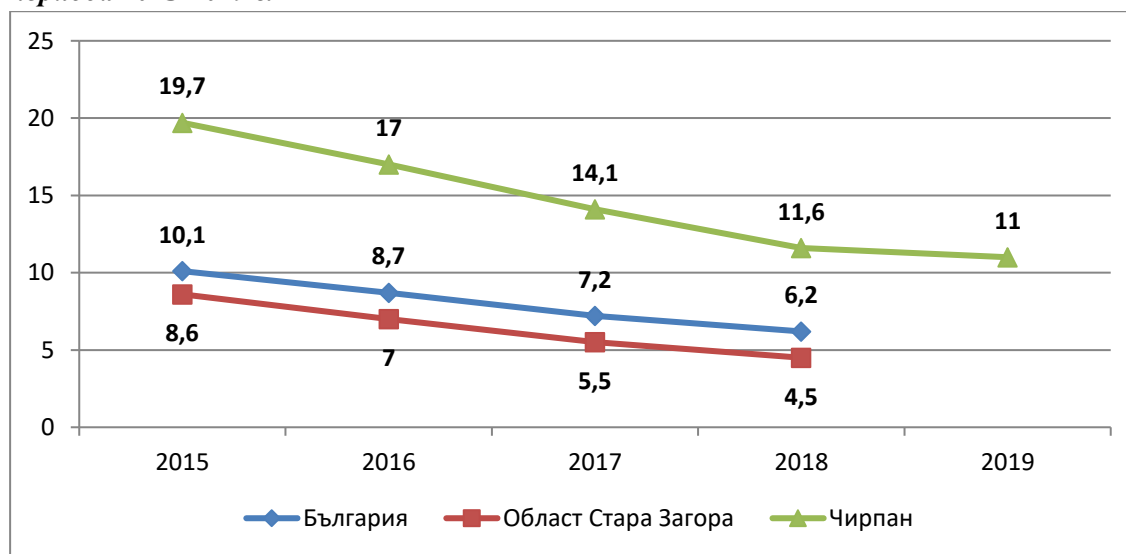
Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Безработица

Броят на заетите в икономиката на община Чирпан и целогодишната реализация на проекти, свързани наемането на безработни лица, оказва влияние върху нивото на регистрираната безработица в бюро по труда. В периода 2015-2019 г. техният брой намалява почти два пъти – 1481 д. са регистрирани в 2015 г., а през 2019 г. те са вече 826.

В синхрон с нивата на област Стара Загора и България безработица в община Чирпан намалява непрекъснато. Въпреки това поради изключително високата безработица в общината през 2015 г. (близо 2 пъти над нивото на областта), тя спада едва до 11% през 2019 г., което е значително над средното за Стара Загора. В този смисъл, **безработицата все още е един от основните проблеми за решаване в общината.**

Фигура 38. Средногодишна безработица в община Чирпан и по административни нива за периода 2015-2019 г.

Източник: по данни на Агенция по заетостта и дирекция „Бюро по труда“ – Чирпан“

* Забележка: показателят се определя се като дял на регистрираните безработни лица в бюрата по труда към икономически активното население 15-64 г., установено при Преброяване 2011 г.

2.3.6. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА

Производителността на труда е един от компонентите на конкурентоспособността, който може да се определи чрез съотношението между произведената продукция и броя на заетите в съответния сектор.

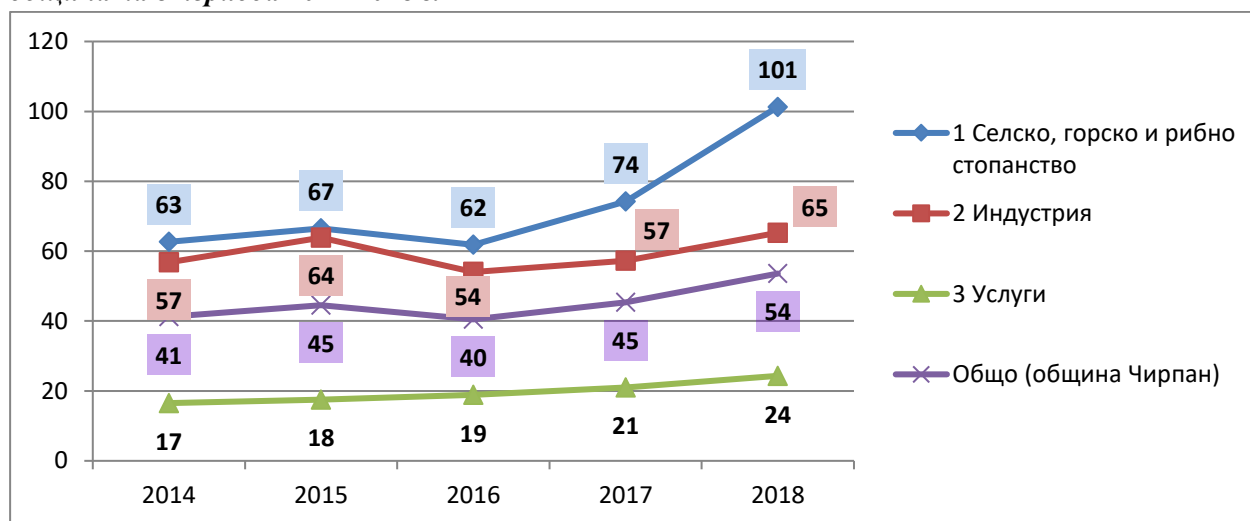
Данните за община показват, че като цяло **производителността на труда в местната икономика се увеличава в последните години** и през 2018 г. един зает средно произвежда продукция за 54 хил. лв., което е с 13 хил. лв. повече от 2014 година. Прегледът на данните по икономически сектори, обаче показва, че в **първичния производителността нараства най-много**. През 2014 година 1 зает в сектора е произвел средно продукция за 63 хил. лв., докато през 2018 г. стойността нараства на 101 хил. лв., **което потвърждава високата ефективност на аграрния сектор в община Чирпан.**

Индустриалният сектор също се характеризира с производителност, която е трайно по-висока от средната в общината.

Секторът на услугите има най-малката производителност, която е близо 2 пъти по-ниска от общата стойност за Чирпан. За 2018 г. средно един зает е произвел продукция за

24 хил. лв. Това показва, че въпреки значителния дял на продукцията произведена от сектора, дейностите в него са с ниска добавена стойност и трудно биха могли да бъдат двигател за растеж на местната икономика.

Фигура 39. Произведена продукция (в хил. лв.) на 1 зает по икономически сектори и общо за общината в периода 2014-2018 г.

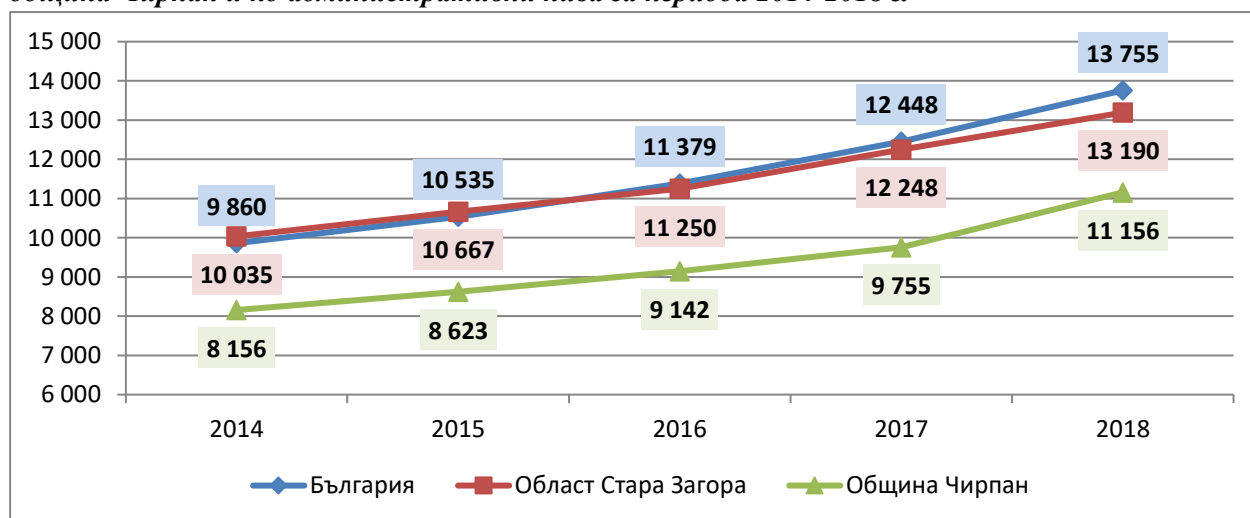

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

2.3.7. ДОХОДИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Повишаването на заетостта, добрата икономическа обстановка в страната, административното повишение на възнагражденията, както и повишената производителност на труда, дава възможност доходите на населението също да растат. Само за периода 2014-2018 г. средната заплата в общината се е повишила с 3 000 лв. и през последната година достига 11 156 лв. **Ръстът на заплата е съразмерен с този за област Стара Загора и страната ни**, което показва, че възнагражденията в икономиката на Чирпан не отстъпват на другите административни нива. Проблем е, че като цяло **възнагражденията са по-ниски от средните за страната**.

Фигура 40. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Чирпан и по административни нива за периода 2014-2018 г.

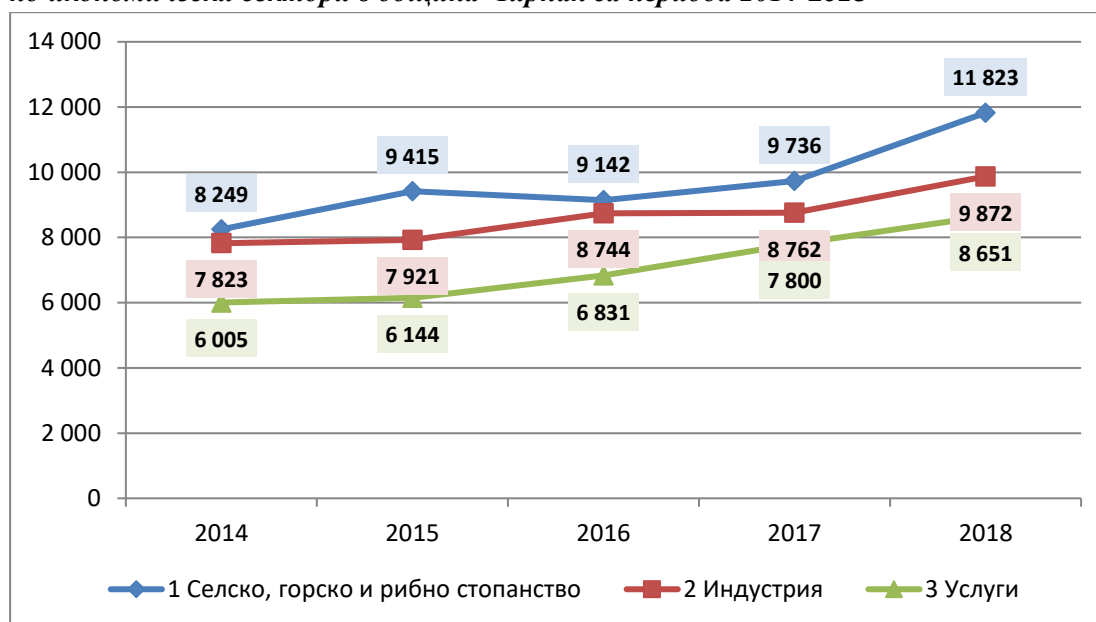
Източник: по данни на НСИ

Средната годишна заплата по сектори в общината се увеличава със сходни темпове. Прави впечатление, че средната заплата в индустриалния сектор е по-ниска от средната за общината, докато тази в аграрния сектор е по-висока. По-ниското ниво на средната годишна заплата в сектор „индустрия“ се дължи на липсата на пълна информация за заплатите в него, които са конфиденциални по смисъла на Закона за статистиката.

Това се потвърждава и от **средната годишна заплата в преработващата промишленост, която е 14 103 лв.** За останалите дейности данните са конфиденциални, но по традиция често в тях заплатите са по-високи. Единственото изключение е **строителството, в което средното възнаграждение за 2018 г. е 5 641 лв.,** което изчислено средно за месец е 470 лв. (по-ниско от минималната работна заплата за 2018 г.).

Известни диспропорции във възнагражденията се наблюдават в сектора на услугите. В него най-добре платени по данни от 2018 г. са заетите в дейностите, свързани с държавно управление (11 174 лв.) и образование (12 845 лв.). Техният ръст е и най-голям в последните години, което се дължи на административното увеличение на възнагражденията. **Най-ниско е възнаграждението във финансовите и застрахователни дейности в община Чирпан – 5770 лв. (2018 г.)**

Фигура 41. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение и по икономически сектори в община Чирпан за периода 2014-2018

Източник: по данни на НСИ

* Забележка: при формирането на средната заплата в индустриалния сектор не са включени икономическите дейности „производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ и „доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“, заради конфиденциалността на данните.

2.3.8. ИЗВОДИ

Проблеми

- Високо ниво на смъртност и намаляваща раждаемост;
- Отрицателен механичен прираст в гр. Чирпан;
- Ниско образователно равнище на голям дял от населението;

- Намаляващ брой ученици от I до IV клас;
- Детските ясли работят при пълен капацитет, което прави трудно обхващането на нови деца;
- Голям процент на хората с увреждания в общината;
- Тенденция към намаляване на заетостта в аграрния сектор;
- Трайно по-ниски доходи в сравнение с областта и страната;
- Диспропорции в заплащането между отделните икономически дейности.

Потенциали

- Положителен маханичен прираст в селата в общината;
- Наличие на ПГ по селско стопанство;
- Наличие на болница за активно лечение;
- Хората в трудоспособна възраст са достатъчни, за да подсилят икономиката на общината, стига да притежават търсените умения и компетенции;
- Увеличаваща се ефективност на работниците в индустриалния сектор и селското стопанство;
- Увеличаваща се средна заплата в първичния сектор (по-висока от средната за общината).

2.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

2.4.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ

Транспортни коридори с национално и наднационално значение

През територията на общината преминават няколко важни европейски транспортни коридора, част от основната и разширена TEN-T мрежа в Европа.

Първият е „Ориент/Източно-Средиземноморски коридор“, чието трасе се реализира чрез АМ „Тракия“ и АМ „Марица“. То свързва Изтока, преминава през Централна Европа и достига до Скандинавския полуостров. Част от коридора е и жп трасето „София-Пловдив-Бургас/границата с Турция.

Вторият коридор е част от разширената TEN-T мрежа (по трасето на първокласен път I-5 (Русе–Бяла–Велико Търново–Стара Загора–Хасково–Кърджали–граница с Гърция). Той преминава само в близост до източната граница на общината, но оказва значително влияние върху свързаността ѝ със Северна България.

Автомобилен транспорт и инфраструктура

Община Чирпан се намира на изключително благоприятно място по отношение на преминаващи основни транспортни оси в страната. Това значително улеснява достъпността ѝ както от и до съседните общини, така и с областните центрове в района и столицата – гр. София.

Републиканската пътна мрежа на територията е съставена от приблизително 37 км автомагистрала, 24 км – второкласни пътища и 45 км – третокласни.

Състоянието на пътната настилка, обаче, изисква инвестиции в подобряването ѝ. Според класификацията в добро състояние е по-малко от половината настилка на автомагистралите. Второкласните пътища са предимно в лошо състояние и няма такива,

чиято настилка да е в добро състояние. Третокласните пътища са в най-добро състояние, като близо една трета (34%) са с добра настилка, а 44% от тях са в „средно“ състояние.

Таблица 15. Състояние на настилката на пътищата, част от републиканската пътна мрежа

Състояние на настилката	АМ	I клас	II клас	III клас
Добро	13,5			15,5
Средно	0,082		6,1	19,865
Лошо	23,28		17,827	9,833
Общо	36,862		23,927	45,198

Източник: ОПУ – Стара Загора

Основните пътища от най-висок клас, преминаващи през територията на общината, са както следва:

- **АМ „Тракия“** (София – Пловдив – Чирпан – Бургас), част от основната ТЕН-Т мрежа в Европа. Състоянието на участъка, попадащ в община Чирпан, е класифицирано като „лошо“ заради необходимостта от ремонти по трасето.
- **АМ „Марица“** (Чирпан – Хасково/Димитровград – Капитан Андреево). Трасето на магистралата осигурява бърза връзка на общината с гр. Хасково (областен център на област Хасково) и гр. Димитровград, както и с Турция. Това е предпоставка засилени икономически връзки и стокооборот.
- **Второкласен път II-66** (Поповица – Чирпан – Стара Загора – Нова Загора – Сливен), който преминава през гр. Чирпан и осигурява директна връзка с областния център Стара Загора.

С общинско значение и осигуряващи връзка със съседните общини са следните пътища:

- **Третокласен път III-608** (Казанлък – Чирпан) – третокласният път представлява директна пътна връзка на общинския център с населените места в северната част на общината и със съседната ѝ община – Братя Даскалови;
- **Третокласен път III-663** (Чирпан – Димитровград – Симеоновград) – връзка между общинските центрове Чирпан и Димитровград;

Вътрешно селищните връзки се осъществяват посредством общинската пътна мрежа, която е с дължина от 94,250 км и осигурява автомобилен достъп до всяко населено място в общината. През годините са извършвани само текущи ремонти и изкърпване на отделни участъци от пътищата, но не на всички. Поради тази причина състоянието на всички общински пътища е незадоволително и са необходими инвестиции за подобряването му. За път SZR1220 (II – 66) Чирпан – Ценово – Златна ливада има и технически проект за рехабилитацията му.

Таблица 16. Дължина и състояние на пътната настилка на общинските пътища

Път №	Път	Дължина (км)	Състояние
SZR1196	/ SZR1190, Ловец - Михайлово / Борово - Козаревец - Граница общ. (Ст. Загора - Чирпан) - Дмитриево / НКV2013 /	1,500	незадоволително
SZR1220	/ II - 66 / Чирпан - Ценово - Златна ливада	12,100	незадоволително
SZR1222	/ II - 66, Ст. Загора - Чирпан / - Малко Търново - жп гара Свобода - Свобода - / II - 66 /	11,800	незадоволително
SZR1223	/ II - 66, Ст. Загора - Чирпан / - Воловарово - Гита - Дмитриево - Граница общ. (Чирпан - Димитровград) -	18,000	незадоволително

Път №	Път	Дължина (км)	Състояние
	Странско - Граница общ. (Димитровград - Опан) - Бял Извор - / I - 5 /		
SZR1226	/ II - 66, Ст. Загора - Чирпан / - Винарово - Могилово	9,200	незадоволително
SZR1227	/ III - 608 / Чирпан - Рупките - Спасово / III - 608/	7,300	незадоволително
HKV2013	/ III - 663, Зетъво - Димитровград / - Меричлери - Граница общ.(Димитровград - Чирпан) - Димитриево - Граница общ. (Чирпан - Стара Загора) - Михайлово	9,300	незадоволително
SZR2198	/ SZR1223, Гита - Димитриево / - Граница общ. (Чирпан - Ст. Загора) - Осларка - Самуилово - / HKV2013 /	0,600	незадоволително
SZR2221	/ II - 66, Ст. Загора - Чирпан / - Яздач	2,400	незадоволително
SZR2224	/ SZR1223, Воловарово - Гита / - Държава	3,000	незадоволително
SZR2228	/ III - 608, Средно градище - Чирпан / - Изворово – Стоян Заимово	10,700	незадоволително
SZR3229	/ II - 66 , Ст. Загора - Чирпан / - ВП Свобода	2,200	незадоволително
SZR3231	/ III - 664, Чирпан - Партизанин / - хижа Ягач	1,000	незадоволително
SZR3232	/ III - 664, Чирпан - Партизанин / - Опитен институт	1,900	незадоволително
SZR3233	/ SZR2228, Изворово – Стоян Заимово / - Могилово	3,250	незадоволително

Източник: Община Чирпан, март 2020

Железопътен транспорт и инфраструктура

Железопътните връзки в общината и със съседните ѝ територии се осъществяват посредством трасето на жп линията „София-Пловдив-Чирпан-Бургас/Турска граница, част от TEN-T мрежата на Европа. Линията преминава през град Чирпан, както и в близост до селата Спасово и Свобода. Останалите населени места в общината нямат пряк достъп до железопътен транспорт.

ЖП линията осигурява достъп на общината освен с Бургас, така и с Варна, чрез линията „Карнобат-Варна“.

Към 2020 година има започнала процедура от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), с която общинските имоти (общо около 170 дка) по трасето на жп линията „Пловдив-Бургас“, попадащи в обхвата на ПУП-ПП (Подробен устройствен план – парцеларен план), безвъзмездно се даряват на държавата за реализацията на проект „Рехабилитация на железопътния участък Пловдив – Бургас, Фаза 2”, позиция 5 „Модернизация на железопътен участък Оризово – Михайлово“.

Железопътните линии на територията на общината са двойни и електрифицирани като през последните години се извършват рехабилитационни дейности по нея, с което ще се повиши както комфорта, така и бързината на придвижване на жителите на Чирпан.

Въздушен транспорт и инфраструктура

На територията на общината няма действащи летища и летателни площадки от гражданската авиация. Най-близкото международно летище е „Пловдив“ (на около 50 км), до което има бърз достъп чрез АМ „Тракия“.

В близост до община Чирпан се намира и нефункциониращото летище „Стара Загора“, което има лиценз за обслужване на международни полети и се планира отдаването му на концесия. Плановите са то да е вторият в Европа логистичен хъб (карго летище за товари и пътници) между Европейския съюз и Азия. Ако това се осъществи, значително ще се повиши привлекателността на общината за инвестиции.

2.4.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА (ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ) И ВЕИ

Електроенергийна инфраструктура

Електроснабдяването в община Чирпан се осъществява от националната енергийна мрежа, като електропреносната и електроразпределителната система и съоръженията към нея се стопанисват, поддържат и реконструират от EVN – България. Всички населени места в общината са електрифицирани. Основната подстанция „Чирпан“ (110/20 kV), чрез която се захранват населените места е собственост на Електроенергийния системен оператор (ЕСО).

Възобновяеми източници на енергия

За разработването на този раздел са използвани данни от Програмата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2017-2020 г. (ПНИВЕИ).

Слънчева енергия

Потенциалът на използване на слънчевата енергия в общината е голям. Доказателство за това е изграденият фотоволтаична централа „Бонев-Чирпан“ с обща мощност от 1500 kW.

Технологичният потенциал, според анализите в ПНИВЕИ, е за стационарни системи 1,210 MWh/годишно, а за следящи – 1,430 MWh/годишно.

Вятър

Почти цялата територия на община Чирпан попада в зоната на **технологично неизползваемия към момента вятърен потенциал** със средна годишна скорост под 4 м/сек. Въпреки това, по индикативни данни от измервания съществуват зони в района на Средна гора със скорости над 5 м/сек. За техническото му използване трябва да се направят измервания на конкретното място. От друга страна с развитие на технологиите става възможно използване на вятър с по-ниска скорост.

Геотермални води

На територията на общината има два сондажа с температура на водата между 32 и 35°C, чиито експлоатационни ресурси все още не са оценени и утвърдени от Министерството на околната среда и водите.

Биомаса

Интересът към добива на енергия от биомаса в последните няколко години постоянно се увеличава и все повече се свързва с рационалното оползотворяване на отпадъците, вместо с изсичането на горите. От различните типове биомаса с **най-голям потенциал за използване са отпадъците от селското стопанство, включително и животновъдството.**

Според изчисленията в ПНИВЕИ, теоретичният потенциал за използването на селскостопанските отпадъци е 15 985,2 MWh/год.

Газоснабдяване и топлофикация (газопреносна и газоснабдителна мрежа)

На територията на община Чирпан отделни обекти на социалната инфраструктура и стопански предприятия са газифицирани и активно използват този източник на алтернативна енергия. В рамките на община не е изградена газопреносна мрежа, въпреки че през нея преминават трасета на транзитни и транспортни газопроводи. Поради тази причина битовите потребители на газ са единици.

2.4.3. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

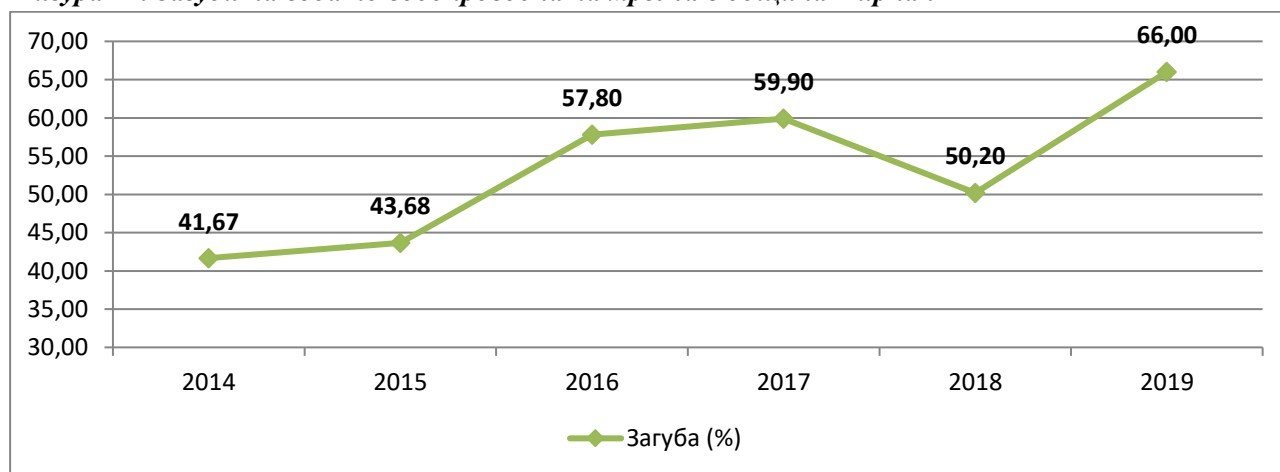
Водопреносна и водоснабдителна мрежи

Всички населени места в общината имат достъп до питейна вода. Основен водоизточник за общината е подстанция „Марица“, откъдето се осигурява вода с дебит от 150 л/сек, както и подстанция „Бяла вода“.

Въпреки постоянните инвестиции от страна на ВиК оператора, силно амортизираната водопроводна мрежа води до увеличаващи се загуби на вода по нея. През 2019 г. те достигат 66%, докато през 2014 г. са 41,67%.

Очаква се ситуацията да се подобри с реализацията на проекта „Изграждане на ВиК инфраструктура“ по ОПОС 2014-2020, чиито дейности включват реконструкция на близо 1 км водопроводна мрежа в гр. Чирпан, както и 66 бр. сградни водопроводни отклонения (СВО) и реконструкция на довеждащия водопровод от водоизточник „Марица“ (5 431 м). Проектът предвижда и подмяната на настилки по уличните платна, под които преминават водопроводите.

Фигура 42. Загуби на вода по водопроводната мрежа в община Чирпан

Източник: по данни на ВиК – Стара Загора

Канализационна мрежа и ПСОВ

Канализационна мрежа има изградена само в гр. Чирпан, като е необходимо нейното доизграждане, за да обхване 100% от населението на града. Отпадъчните води от нея все още не се пречистват, защото в момента се изгражда ПСОВ Чирпан. Очаква се до края на 2020 година пречиствателната станция да е преминала необходимите тестове и да заработи с максимален капацитет. След пускането ѝ в експлоатация се очаква 100% от отпадните води от общинския център да бъдат пречиствани.

В следващите години се очаква реконструкция на близо 2 км канализационна мрежа по проекта „Изграждане на ВиК инфраструктура“ по ОПОС 2014-2020.

Хидромелиорации

Хидромелиоративната мрежа в по-голямата си част е изградена на принципа на гравитачното напояване. Основен водоизточник за нея е р. Марица и редица микроязовори, а където е възможно и чрез подземните води. Техническото състояние на съоръженията е задоволително.

2.4.4. ИЗВОДИ

Проблеми

- Лошо състояние на пътната настилка;
- Големи загуби на вода по водопреносната мрежа;
- Повечето села няма пряк достъп до железопътен транспорт=

Потенциали

- Използване на ключовата локация на общината за бърз достъп до транснационални мрежи за превоз на стоки и хора;
- Завършване на ПСОВ Чирпан;
- Използване на ВЕИ – слънце и биомаса (основно отпадъчни продукти от селското стопанство);
- Проучване и използване на геотермалните води в общината;
- Доизграждане на канализационната мрежа;
- Развитие на газопреносната и газоснабдителната мрежа на територията на общината.

2.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

2.5.1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

На територията на община Чирпан не съществуват постоянни станции за мониторинг на околната среда от националната система за мониторинг.

Атмосферният въздух над общината се влияе от регионални и местни източници на замърсяване. Регионални източници са ТЕЦ-овете в района на Марица Изток и големите промишлени източници на гр. Димитровград. Над община Чирпан (предимно югоизточните и части) те създават фоново ниво от замърсители, които слабо влияят върху качеството на атмосферния въздух и той остава в допустимите граници.

На територията на община Чирпан няма значими местни източници на емисии от замърсители на атмосферния въздух.

Преминаването на АМ „Тракия“ извън града силно ограничи интензивността на трафика и като следствие, замърсяването на въздуха.

Значително замърсява на атмосферния въздух се наблюдава в студените месеци, заради отоплението с „твърди“ горива – основно дърва и въглища.

2.5.2. ВОДИ

Повърхностни води

Повърхностните води на територията на общината са основно р. Марица и р. Текирска. Според данните от регионалния доклад за състоянието на околната среда за 2018 година на РИОСВ – Стара Загора, състоянието на повърхностните водни тела в общината е между „много лошо“ до „умерено“ (по скалата „много лошо-лошо-умерено-добро-отлично“).

Участъкът, който е в много лошо екологично състояние по биологични и физико-химични елементи за качество, е в такова тежко състояние поради заустване на непречистени битови отпадъчни води от гр. Чирпан и други населени места в р. Текирска. Това се дължи на липсата на ПСОВ. При сравняване на резултатите от проведения мониторинг по биологични и физико-химични елементи за качество през 2018 г. с данните от 2017 г. не се наблюдава

подобряване на състоянието на водното тяло. Към момента се изгражда ПСОВ, а след нейното влизане в експлоатация се очаква значително подобряване качеството на водата в р. Текирска.

През 2015 г. е установено компрометиране на стената на яз. „Чирпан“, във връзка с което той не изпълнява своето предназначение и не е провеждан мониторинг.

Таблица 17 Състояние на повърхностните водните тела в община Чирпан, 2018 г.

Код	Водно тяло	Биологични елементи /състояние/	Физико-химични елементи	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG3MA300R055	Река Текирска от язовир Чирпан 1 до устие	Умерено	Умерено Електропроводимост БПК, NH ₄ , NO ₂ , NO ₃ , Нобщ, PO ₄ , Робщ, Мп	Умерено	Добро
BG3MA300R062	Река Текирска до язовир Чирпан 1	Много лошо	Умерено Електропроводимост БПК, NH ₄ , NO ₂ , NO ₃ , Нобщ, PO ₄ , Робщ, Мп	Много лошо	Добро
BG3MA300L054	Язовир Чирпан	Много лошо Хлорофил А	Умерено Електропроводимост БПК, NH ₄ , NO ₃ , NO ₂ , Нобщ, PO ₄ , Робщ	Много лошо	Неизвестно

Източник: Регионалния доклад за състоянието на околната среда, 2018 г., РИОСВ – Стара Загора

Подземни води

В изготвената карта при разработването на Плана за управление на речните басейни в Източно беломорски район (2016-2021 година), подземните водни тела на територията на община Чирпан са класифицирани като такива с **лошо химично състояние**.

2.5.3. ПОЧВИ И ЗЕМНИ НЕДРА

През последните години се налага тенденция за намаляване замърсяването на земите и почвите. Основни източници на замърсяване на почвите са промишлените предприятия, автомобилният транспорт, използваните химически средства, битовите отпадъци.

РИОСВ – Стара Загора извършва контрол на качеството на почвите по отношение на ерозия, киселяване и засоляване. През 2018 г. е проведен мониторинг на съдържание на тежки метали и металоиди. На територията на община Чирпан са взети проби от два пункта – гр. Чирпан и с. Изворово. На базата на мониторинга може да се направи извода, че почвите не са замърсени с тежки метали, металоиди и органични замърсители.

Ерозирали почви на територията на общината няма. Както навсякъде в страната, така и в община Чирпан има **слабо увредени почви в резултат на опожаряване на стърнищата**.

2.5.4. РАДИОЕКОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ. ШУМ

РИОСВ – Стара Загора измерва радиационния гама фон един път годишно като мощност на еквивалентната доза и стойностите му са в интервала от 0,14 до 0,24

микросиверта на час т.е. през годините досега не са констатирани значими промени в стойностите.

Шум

В съвременния свят шумът е един от най-разпространените замърсители на околната среда. Проблемът с шумовото замърсяване става все по-голям, особено за големите градове. Източниците на шум могат да бъдат обособени в две основни групи – промишлен и транспортен.

Конкретно за община Чирпан източниците на шум са породени основно от жп и автомобилния транспорт. ЖП линията, преминаваща през гр. Чирпан, е достатъчно близо до сградите, за да предизвиква дискомфорт на обитателите им. Трасетата на автомагистрала преминават на значително разстояние от населените места в общината и не са основен шумозамърсител.

Постоянен мониторинг на транспортния шум на територията на общината не се извършва. За подобряване на акустичното състояние в общината (най-вече гр. Чирпан и по-големите села) могат да се проведат различни мероприятия – извършване на ремонт на пътища и линейно засаждане на дървета по протежение на основните пътни артерии.

На територията на общината няма големи промишлени предприятия, които да генерират значителен шумов фон.

Може да се обобщи, че в общината нивото на шум и различните видове радиация е отлично за човешкото здраве.

2.5.5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ.

На територията на община Чирпан са обявени следните защитени зони:

- **Защитени зони по Директива 79/409/ЕИО за опазването на дивите птици BG0002081 Марица - Първомай**

Общата площ на зоната е 11 513 ха, като тя обхваща 6 общини от 3 области в Югоизточна България. Птиците, които са предмет на опазване, са: Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Черна каня (*Milvus migrans*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Полска бърбрица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Няма лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*),

Черношипа ветрушка (*Керкenez*) (*Falco tinnunculus*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Стридожд (*Haematopus ostralegus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Средна бекарина (*Gallinago gallinago*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

Режимът на дейностите по опазването включва:

1. Забрана за премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забрана за залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забрана за използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забрана за паленето на тръстикови масиви и крайречна растителност;
5. Забрана за намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

- **Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна**

BG0000287 Мерицлерска река. Общата площ на зоната е 509,9 ха, като обхваща територията и на съседната община Димитровград.

BG0000578 Река Марица. Обхваща териториите по поречието на р. Марица.

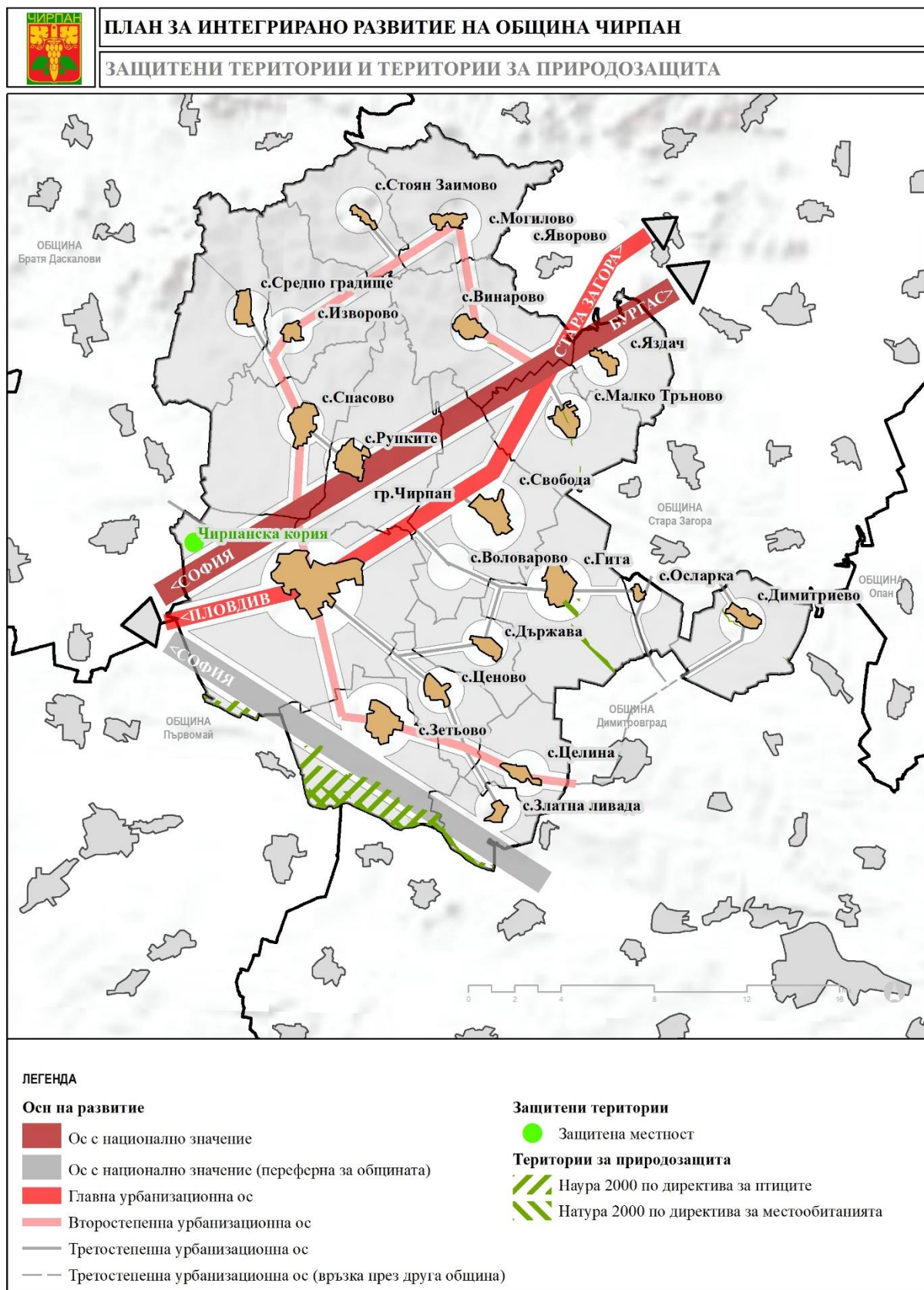
BG0000442 Река Мартинка. С обща площ от 182,11 ха, освен община Чирпан територията ѝ обхваща общините Опан, Стара Загора и Димитровград.

BG0000628 Чирпански възвишения. Общата площ на зоната е 12321,42 ха и в нея попадат още част от териториите на общините Братя Даскалови и Стара Загора.

- **Защитена местност по Закона за защитените територии**

На територията е регистрирана и защитената местност по ЗЗТ. Това е Чирпанската кория, на чиято територия се намира вековна дъбова гора. Общата площ на защитената територия е 80 ха, като за нея се още няма приет план за управление, съгласно законодателството.

Фигура 43. Защитени територии и защитени местности на територията на община Чирпан

Източник: авторски колектив

2.5.6. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека, затова решаването на проблемите, свързани с управлението на отпадъците, се явяват едни от най-сериозните. От друга страна, голяма част от отпадъците притежават ценни суровинни качества и могат да бъдат рециклирани и отново оползотворени в производството и селското стопанство.

Запалването на отпадъци по сметищата води до недопустими замърсявания на атмосферата с летливи органични съединения, вредни ароматни вещества, окиси на въглерода, азота и сярата.

Според информация на РИОСВ – Стара Загора, всички населени места в общината Чирпан имат въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци. Тя обхваща цялото население на общината. В град Чирпан функционира и система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО).

На територията на общината е въведена система за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА). Тя обхваща гр. Чирпан (17 локации за събиране) и 10 села от общината (в общо 18 точки за събиране).

В общината продължават дейностите по закриване и рекултивация на общинското депо за отпадъци. В тази връзка се реализира проект „Закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни твърди битови отпадъци на Община Чирпан“ по ОПОС 2014-2020 по процедура „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14“. След приключването му през 2022 г., се очаква проблемът с общинското депо окончателно да бъде решен.

Община Чирпан се обслужва от Регионална система за управление на отпадъците – Стара Загора, която се намира в с. Ракитница, община Стара Загора (приблизително на 20 км от гр. Чирпан).

По отношение на политиките за отпадъците в Община Чирпан са разработени и приети следните документи, свързани с тях:

- Наредба за управление на отпадъци на територията на община Чирпан;
- Програма за управление на отпадъците 2017-2020 г. (следва да се актуализира);
- Програма за опазване на околната среда 2017-2020 г.(следва да се актуализира).

2.5.7. ИЗВОДИ

Проблеми

- Повърхностите и подпочвените води са в лошо химично състояние;
- Все още не е закрито съществуващото депо за ТБО

Потенциали

- Използване на защитените зони и територии за алтернативен и щадящ туризъм;
- Довършване на ПСОВ и повишаване качеството на водите във водните течения в общината;

2.6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕ

Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на общинския съвет, подпомага кмета на общината при

осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага Общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейност по административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица. Общинската администрация, при осъществяване на своята дейност, се ръководи от принципите на законност, равнопоставеност, прозрачност, достъпност, отговорност, целесъобразност и ефективност.

2.6.1. АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Структурата, функциите и числеността на общинската администрация са дефинирани от „Устройствен правилник“, който е приет от Общинския съвет и е разработен съгласно принципите и изискванията, произтичащи пряко от разпоредбите на: Конституция на Република България; Европейска харта за местно самоуправление и Закон за местното самоуправление и местната администрация; специализираната нормативна уредба, имаща пряко отношение към организацията и дейността на общинската администрация, както и правилници, наредби, вътрешни правила за дейността, действащи в рамките на административната структура и на територията на община Чирпан. Действащите нормативни актове и правилници в административната структура на общината представляват добра основа за ефективното и ефикасно осъществяване на ежедневната дейност на общинската администрация.

Действащият Устройствен правилник на Общинската администрация е в сила от 01.01.2020 г. С него са определени организацията на дейността и функционалните задължения на административните звена.

Структурата на общинска администрация, разпределението на дейностите и отговорностите на екипа на кмета и служителите на всички нива на общинска администрация са съобразени с потребностите на общността, наличните човешки ресурси и капацитет за предоставяне на качествени услуги на гражданите, осигуряване на благоприятна бизнес среда и добри условия на живот в населените места.

Фигура 44. Организационна структура на общинската администрация в Чирпан

Общинската администрация е обща и специализирана. Тя се ръководи от принципите на законност, откритост, достъпност, отговорност, отчетност, ефективност, субординация и координация, предвидимост, обективност и безпристрастност.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. Той упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината.

Неговата дейност се подпомага от един секретар и трима заместник-кметове, отговарящи за следните сфери на общинската дейност, обединени в пет дирекции на специализираната администрация:

- Дирекция „Финансово-счетоводна дейност, Бюджет и човешки ресурси и Управление на собствеността“;
- Дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване на населението и ОМП“;
- Дирекция „Местни данъци и такси и Екология“;
- Дирекция „Европейски програми и проекти, Териториално и селищно устройство и Инвеститорски контрол“;
- Дирекция „Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм“.

Дейността на общинската администрация функционира съвместно с Общински съвет, който има 21 члена, представители на различни политически партии и на различни териториални и социални общности. Към Общинския съвет функционират 4 постоянни комисии, а при необходимост по актуални проблеми се сформират временни комисии.

Кметовете на населените места изпълняват бюджета на общината в частта му за кметството, организират благоустройствени, комунални и др. мероприятия, упражняват контрол за законосъобразно използване, поддържане, охрана и опазване на общинската собственост.

Структурата на община Чирпан е подробно описана в актуален Устройствен правилник. Тя отговаря на функциите, които са вменени на общинската администрация, които са сведени до:

- Управление на отпадъци;
- Изграждане и поддръжка на общинска инфраструктура;
- Ефективно функциониране на междуселищния транспорт;
- Стратегическо планиране на развитието. Териториално развитие и устройствено планиране, съобразени с екологични, исторически, социални и други специфики;
- Поддържане и развитие на местни спортни, туристически и други обекти за отдих, обекти на културно-историческото наследство;
- Изграждане, поддържане и добро управление на сградите общинска собственост включително училища, болници и социални заведения, на центровете за социални грижи, на културни, исторически и архитектурни паметници от общинско значение;
- Изграждане и управление на общинските детски градини;
- Организация и развитие на културни дейности, вкл. развитие и управление на местни културни институти, собственост или на подчинение на общината;

- Предоставяне на административни услуги, планиране и управление на местните данъци и такси;
- Защита на населението;
- Управление на общинските фирми и предприятия;
- Функции по управление на здравеопазването, образованието, социалните дейности културата, споделено с държавата.

Видът на организационната структура на община Чирпан е от функционален тип с ясно описани йерархични връзки права и задължения. Тя не предполага делегиране на права и отговорности извън ръководните длъжности на кмет, заместник-кметове и секретар. Поради малката си численост функционалния тип не възпрепятства развитието на проектни дейности. Настоящото състояние позволява известно развитие основно в две направления:

- Привличане на краткосрочна външна експертиза по трудови правоотношения чрез създаването на звена за управление на проекти;
- Дългосрочно разширение на структурата, чрез разделяне на хуманитарните и икономически дейности от дейностите по стратегическо планиране и управление на проекти.

2.6.2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Числеността на общинската администрация е одобрена на Общински съвет по предложение на Кмета на Общината. **Общата численост на служителите в администрацията е 93 бр.**

Служителите в общинска администрация отговарят на съответните образователни и квалификационни изисквания за заеманата от тях длъжност. Развитието и утвърждаването на административния капацитет е основен фактор за постигане на стратегическите цели на управлението на общината; Изграждане на адекватна и ефективна система за планиране и контрол на изпълнението; Усъвършенстване на организацията по административното обслужване и документооборота в администрацията; Откритост и достъпност на дейността на администрацията на община Чирпан.

Числеността на общинската администрация е показана в следващата таблица:

№	СТРУКТУРНИ ЗВЕНА И ДЛЪЖНОСТНИ НАИМЕНОВАНИЯ	ЧИСЛЕНОСТ (щатни бройки)
1	Кмет	1
2	Зам.-кмет	3
3	Секретар	1
4	Звено за вътрешен одит	2
5	Финансов контролър	1
6	Главен архитект	1
7	Главен юрисконсулт	1
8	Административно обслужване на общинския съвет	2
9	ДИРЕКЦИЯ „Финансово счетоводна дейност, Бюджет и човешки ресурси и Управление на собствеността“	12

№	СТРУКТУРНИ ЗВЕНА И ДЛЪЖНОСТНИ НАИМЕНОВАНИЯ	ЧИСЛЕНОСТ (щатни бройки)
10	ДИРЕКЦИЯ „Гражданска регистрация и административно обслужване на населението и ОМП“	13
11	ДИРЕКЦИЯ „Местни данъци и такси и Екология“	13
12	ДИРЕКЦИЯ „Европейски програми и проекти, Териториално и селищно устройство и Инвестиционен контрол“	12
13	ДИРЕКЦИЯ „Образование, култура, социални и младежки политики и туризъм“	14
14	Кметове на кметства	4
15	Кметски наместници	13
16	Администрация в кметствата	4
	ОБЩА ЧИСЛЕНОСТ	97

Административният капацитет на общинските служители се поддържа ежегодно от обучения по различни теми, повишаващи управленския и административен капацитет на персонала в Общината, включително за разработване и управление на проекти. Тези обучения се планират на базата на предварително извършен анализ на потребностите от страна на служителите. На тях всяка година присъстват над 50% от служителите. Пряко за изготвянето и управлението на проекти са отговорни служителите от дирекция „Европейски програми и проекти, териториално и селищно устройство и инвестиционен контрол“. При необходимост допълнително се привличат и външни експерти. Всички служители имат достъп до интернет, а техническото обезпечение е много добро. В заключение може да се обобщи, че Община Чирпан разполага с достатъчно административен капацитет и технически ресурс за обезпечаване на своите дейности.

2.6.3. ПОЛИТИКИ, ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ

Действащи стратегии и програми

Общинският съвет на община Чирпан е утвърдил следните програми и стратегии (изброени са според реда на публикуването им в официалния сайт на общината www.chirpan.bg):

Програма за управление на Ивайло Иванов Крачолов Кмет на Община Чирпан мандат 2019-2023 г.

Важна особеност на Мандатна програма на кмета на общината е, че тя е приета непосредствено преди началото на разработването на стратегическите и планови документи на национално, регионално и местно ниво за предстоящия планов период 2021-2027 г. и в този смисъл ще осъществи приемственост с Визията и стратегическите цели на действащия Общински план за развитие 2014-2020 г. и ще очертае насоките и приоритетите за новия План за интегрирано развитие на общината (ПИРО) 2021-2027 г.

Стратегия за управление на общинската собственост на община Чирпан за мандат 2019-2023 г.

Стратегията за управление на общинската собственост в община Чирпан за мандат 2019-2023 г. е разработена в съответствие с изискванията на чл.8, ал.8 от Закона за общинска

собственост (ЗОС). Целта на стратегията да се набележат дългосрочни възможности за развитие и подобряване на състоянието на собствеността на общината чрез действия по управление и разпореждане. Основните цели при управлението на общинската собственост са:

- Осигуряване на устойчиво развитие на общината, подобряване на селищната среда, създаване на условия за бизнес, култура, спорт, отдих, туризъм;
- Опазване и подобряване на екологичната среда;
- Гарантиране на ефективно управление и повишаване приходите от стопанисването на общинската собственост.

Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2019-2029 г.

Документът е разработен в съответствие с Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ), чл. 10, ал. 1 и ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ). Специфичните цели на Програмата са:

- Подобряване на енергийното управление на територията на общината;
- Смяна на горивната база за локалните отоплителни системи с възобновяеми източници;
- Въвеждане на локални източници на възобновяема енергия (слънчеви колектори, фотоволтаици, използване на биомаса, в т.ч. преработка на отпадъци);
- Подобряване параметрите на околната среда;
- Привличане на местни и чуждестранни инвестиции;
- Осигуряване на по-евтина енергия;
- Въвеждане на нови технологии и ноу-хау.

Капацитет за реализация на проекти

Прегледът на данните показват, че Община Чирпан демонстрира много добър капацитет за реализация на проекти. В същото време общия брой стопански субекти намалява в настоящия програмен период. Докато общият брой бенефициенти през периода 2007-2013 е бил 17, за настоящия програмен период 2014-2020, към месец май 2020 е само 13. Трябва да се отчете и факта, че все пак той не е приключил и има вероятност общият брой бенефициенти да се увеличат.

Сравняването на данните от системите ИСУН и ИСУН 2020 показва, че през програмния период 2014-2020 значително са се увеличили привлечените средства на 1 жител на общината от проектите реализирани от Общинска администрация. Това се дължи основно на реализацията на проекта за изграждане на ПСОВ Чирпан. Ръст се регистрира и в общия показател „привлечени средства на 1 човек“, който отразява и реализацията на проекти на други бенефициенти, освен Община Чирпан. Това отчасти се дължи на интегрирането на ПРСР 2014-2020 в ИСУН.

Следва да се подчертае, че в предходния програмен период Община Чирпан е участвала в партньорство за реализацията на проекта „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора“ на стойност над 48 млн. лв. Освен това общината е партньор на Агенцията за социално подпомагане, при реализацията на проекти по ОПРЧР.

За служителите в общината редовно се организират обучения, през които средно за една година преминават около 12 човека. Пряко ангажираните служители с управлението на проекти в Общината са 4 души, като при необходимост се включват и други служители от администрацията.

Таблица 18. Брой, стойност и БФП на проектите реализирани в община Чирпан за периода 2007-2020 г.

Показател	2007-2013	2014-2020
Общ брой договори	17 (8)	13 (5)
Обща стойност БФП	13 740 249,58	17 217 763,98
Обща стойност на проектите	18 673 635,58	24 209 467,84
Общ брой бенефициенти	8	6
Население към 31.12.2013 и 31.12.2019	20 660	19 167
Привлечени средства на 1 човек (лв.)	903,85	1 263,08
Привлечени средства на 1 човек (лв.) - само от Общината	384,63	854,44

Източник: ИСУН 2020, ИСУН, НСИ, собствени изчисления

2.6.4. СЪСТОЯНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР В ОБЩИНАТА

На територията на община Чирпан са регистрирани около 30-40 сдружения с нестопанска цел редица в различни сфери на обществения живот. Не всички от тях осъществяват реална дейност. Част от гражданските структури участват, както при определяне на приоритетите за развитие на общината, така и във формирането на политики в различни сфери от живота на общността. Подготвят се и се реализират в партньорство проекти и различни инициативи както от неправителствени организации, така и от общинска администрация в партньорство с представители на гражданския сектор.

Сдруженията, които осъществяват по-активна дейност на територията на общината са:

- Сдружение „ЦЕНТЪР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ – ЧИРПАН“ – спомага за повишаване качеството и заетостта на човешките ресурси в региона чрез усвояване на съвременни професионални знания, умения и добри практики; проучва потребностите на пазара на труда от професионално обучение и ориентира своите клиенти към търсене на перспективни професии и специалности, подпомага своите членове в тяхната дейност по професионалното обучение на персонала;
- НПО в сферата на **екологията**:
 - „Българско Био Сдружение“ – сфера на дейност образование и околна среда. Последна актуализация преди повече от една година.
- НПО в областта на физическото възпитание и спорта:
 - Бридж клуб Чирпан;
 - Автомобилен спортен клуб „Яворов“ – Чирпан;
 - Клуб по конен спорт Чирпан;
 - Клуб по спортни танци „Меджик степ“;
- НПО в областта на образованието:
 - Дружество за разпространение на знания – Чирпан;
 - Настоятелство към целодневна детска градина „Слънце“ – Чирпан;
- НПО в областта на социалната сфера, здравеопазване, права на пациента; култура и изкуство:

- „За Чирпан“;
- „Младежка инициатива за Чирпан“;
- „Самаряни“;
- „Алтернатива 55“;
- „Обществен дарителски фонд“;
- „От гледна точка на вечността – 2011“

На територията на общината своята дейност осъществява и „Местна инициативна група Чирпан“. Тя е създадена, за да отговори на подхода ВОМР (водено от общностите местно развитие) по Програмата за развитие на селските райони. МИГ одобрява проекти по приложимите мерки от ПРСР, като работи в тясно партньорство с община Чирпан.

От направените през годините анкетни проучвания ясно се очертава изводът, че има необходимост от засилване на ролята на неправителствените организации, които следва да се превърнат в основен партньор на общината в планиране и изпълнение на инициативите за местно развитие. Направени стъпки към увеличаване на гражданското участие в местното самоуправление, като са създадени квартални и консултативни съвети, в които вземат участие представители на всички заинтересовани страни. Предстои да се създадат необходимите предпоставки през следващия планов период добрите практики за увеличаване на гражданското участие да се подкрепят и доразвиват.

В хода на изготвянето на ПИРО всички НПО са идентифицирани и поканени да вземат участие в процеса по формулиране на целите и приоритетите в плана.

2.6.5. ИЗВОДИ

Проблеми

- Сравнително неактивен граждански сектор;
- Недостатъчно финансови средства за прилагане на подхода ВОМР, който акцентира върху местната инициатива и потребности

Потенциали

- Използване на експертния капацитет на общинските служители;
- Реализация на различни видове проекти, вкл. по сложност, позволяващи ускорена реализация на проекти в новия програмен период.
- Изградено партньорство между ОИЦ и НПО сектора и включване в съвместни инициативи;
- Установено партньорство между ОИЦ и читалищата от общината в помощ на местни инициативи и привличане на ресурси за развитие на малките населени места.

2.7. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Основен източник на достоверна информация за влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на община Чирпан, област Стара Загора или Югоизточния регион от ниво 2, които пряко или косвено могат да дадат отражение в социално-икономическото, екологическото и пространствено развитие на общината е *„Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния регион от ниво 2“*. Характерна особеност на района е, че той включва две от най-динамично развиващите се и с най-висок БВП на човек на населението

области в страната Бургас и Стара Загора (за последните десет години Стара Загора е регионът с най-голям ръст на добавената стойност в икономиката). Община Чирпан е в рамките на област Стара Загора и в териториално съседство с община Стара Загора.

В „Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточния регион от ниво 2“ няма предвидени за реализация на територията на община Чирпан на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.

3. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Социално-икономическият анализ на районите на Р България (Анализа на районите) представя настъпилите промени за периода 2014-2020 г. в икономическото, социалното, демографското, инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда и очертава основните тенденции в тях. Също така се и дават прогнози за развитието им до 2027 г. Той е структуриран в 3 основни части.

Първата част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми – темата за урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втората част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологичното състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследени промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможностите за преодоляване на проблемите.

Третата част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

Съдържанието на втората и третата част, както и на резюмето на анализа препокриват темите, изследвани в ПИРО. Това е първата взаимовръзка между ПИРО и Анализа на районите – съдържанието.

Освен това темите в Анализа на районите, особено в частите за демография, социално развитие и икономика, са проследени чрез ключови показалите, които са използвани в ПИРО Чирпан за открояване на местните характеристики. **Това спомага за сравнението на част от изводите направени в Анализа на районите и този за целите на ПИРО.** Допълнително по отношение на **демографските показалите**, при изготвяне на ПИРО Чирпан, **са съпоставяни с тези на областно и национално ниво**, за да могат да се проследят взаимовръзките между тях.

В следващата таблица са изведени основните изводи от Анализа на районите и заключенията в ПИРО. Този подход дава възможност да бързо очертаване на взаимовръзката между двата анализа – къде има препокриване (т.е. изводите за Чирпан са валидни и за национално/регионално ниво), къде се отчита разминаване (т.е. заключенията за община Чирпан са по-негативни или обратното – благоприятни).

Таблица 19. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО

Заключения от Анализа на районите	Заключения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ДЕМОГРАФИЯ		
Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и	Населението устойчиво намалява; Раждаемостта на 1000 д. е по-	Общината е със същите характеристики, но с по-лоши показатели.

застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.	висока от средното за страната; Високо ниво на смъртност (повисоко от средното за страната); Отрицателен естествен и механичен прираст.	
Намаляване на дела на населението в трудоспособна възраст	Намалява делът на населението в трудоспособна възраст.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Териториалното разположение на населението е предимно в градовете – 73,5% (2017 г.)	72,6% от населението в общината живее в града (2019 г.)	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Изчерпан демографски потенциал на селата, които до неотдавна са били източник на миграция към градовете.	Част от селата в община имат потенциал да привличат население в тях.	Общината е с по-добра характеристика от страната.
ТЕМА: ПАЗАР НА ТРУДА		
Коефициентът на икономическа активност нараства	Отчетена е тенденцията за намаляване броя на заетите в местната икономика и намаляване на населението в трудоспособна възраст.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Заетостта на населението в най-активна възраст (15–64 години) бележи съществен ръст на национално ниво в периода 2014-2017 г.	Намаляването на броя на заетите като цяло води и до намаляване на заетостта в интервала 15-64 години, въпреки че липсват данни за потвърждението му.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Коефициентът на безработица намалява	Коефициентът на безработица намалява.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Коефициентът на продължителна безработица намалява значително	Трайно безработните лица намаляват в общината.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
ТЕМА: ТЕРИТОРИАЛНО УРБАНИСТИЧЕН АНАЛИЗ		
Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани (централни), средно урбанизирани (междинни) (при които над 50% от населението е в населени места от 5 до 50 хил. жит. или общините са с център град от 5 до 50 хил. жит. Такива са 95 общини с центрове средни и малки градове) и слабо урбанизирани (периферни).	В ИТСР на Югоизточния регион община Чирпан е определена като „средно урбанизирана (междинна)“.	Общината попада в тези 95 общини, които са определени в Анализа на районите.
В Анализа на районите са	В ИТСР на Югоизточния	Според анализите за целите на

определени са агломерационни образувания по дадени критерии.	регион община Чирпан не попада в агломерационния ареал на Стара Загора, въпреки че има неразривна връзка с областния град.	ПИРО община Чирпан има потенциал да попадне в ареала на Стара Загора.
ТЕМА: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ		
БВП и БВП на глава от населението нараства	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП, но за област Стара Загора показателят нараства. В същото време в община Чирпан се наблюдава увеличаване на произведената продукция на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Нараства производителността на труда	Нараства производителността на труда на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Най-голям брой МСП са в групата на микропредприятията (от 0 до 9 заети), достигат 92.47% (2017 г.) от общия брой предприятия в нефинансовия сектор, следвани от втората група (от 10 до 49 заети)	Микро предприятията са 93% от всички в нефинансовия сектор, а малките – 7% (2018 г.)	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Атрактивността на българския туризъм се формира от културно-историческо наследство, природни ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност.	Община Чирпан притежава движими и недвижими културни ценности, част от тях уникални за района – поезията на Яворов, винарството и лавандуловите полета.	Общината притежава характеристики, определени в Анализа на районите за развитие на туризма
ТЕМА: СОЦИАЛНА СФЕРА		
Обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина.	Местата в детските градини в община са достатъчни, за да обхванат всички деца. В същото време в анкетното проучване не е посочен като проблем възможността за посещаване на детска градина.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1,5%. Закриват се училища, предимно в малките населени места.	Броят на учениците намалява през годините, но все още не се наблюдава закриване на учебни заведения.	Общината е отчасти с по-добра характеристика от националното ниво.
Въпреки че се наблюдава макар и символично намаляване на дела на преждевременно напускащите училище, все още този дял е твърде висок - 2,96%.	За учебната 2017-2018 година дялът на преждевременно напускащите училище (до 7-ми клас) е 4,85%.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.

Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа	Увеличава се делът на подпомаганите лица в общината, както и разходите за тях.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Неравномерното териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходящата материална база.	Социалните услуги в общината са добре разпределени в подходяща материална база.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
ТЕМА: ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА		
Насърчаването на интермодалността, като възможност за прехвърляне на товари към по-екологосъобразните видове транспорт, е една от основните мерки за устойчиво и балансирано развитие на транспортната система.		
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Електроенергийната мрежа в общината има достатъчно капацитет за поемане на допълнителни консуматори.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набеязаната цел до 30% през 2020 г.	Газопреносната мрежа и снабдява все още е в началните етапи от своето развитие в общината.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Чирпан.
Нарастване на участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Новият акцент в използването на ВЕИ е да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВИ, предимно за собствени нужди и присъединяване към мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали и разходите за пренос.	Чирпан има потенциал за използване на слънчевата енергия и биомаса.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Чирпан.
Често срещан е проблема с „режим на водоснабдяване“, който силно влошава качеството на живот на населението.	В община Чирпан не се наблюдават чести спирания на водата.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Изключително високо ниво на загуби на вода (средно около 60%)	Загубите на вода се увеличават през годините – 66% за 2019 г.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.

Значително по-големите количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС, ниската степен на рециклиране на битовите отпадъци.	В община Чирпан предадените за рециклиране отпадъци се увеличават, но все над 90% от битовите отпадъци се депонират директно в депата.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
ТЕМА: ОКОЛНА СРЕДА		
Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което е сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	На територията на община Чирпан няма значими местни източници на емисии от замърсители на атмосферния въздух. Но проблемът с отоплението на „твърдо“ гориво е характерен и за нея.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Подобрява се качеството на повърхностните води в страната	Състоянието на повърхностните води е умерено до много лошо.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	На територията на община Чирпан няма значителни шумови източници.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
ТЕМА: АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	Общината привлича все повече средства от ЕСИФ, което показва и повишаването на капацитета ѝ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Чирпан.
Силна зависимост от европейските фондове и помощи и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	Проектите, които се реализират от Общината почиват на задълбочени анализи на местните потребности и целят повишаване качеството на живот на жителите на Чирпан.	Изводите, направени в Анализа на районите, не са валидни за община Чирпан.
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН В АНАЛИЗА НА РАЙОНИТЕ		
Няма такива, които да се отнасят до територията на община Чирпан.	Неприложимо	Неприложимо

4. ВРЪЗКА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИМАТ ПОТЕНЦИАЛ ДА ВЛИЯТ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО ѝ

В рамките на **ПРИОРИТЕТ 1: „Подкрепа за интелигентна и динамична икономика на югоизточен район“** на ИТСРЮИР е формулирана **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1: „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“**, която е насочена към концентриране на научна инфраструктура и изследователски капацитет в значими за регионалната икономика направления и създаване на мрежа за трансфер на иновации. Една от мерките предвижда създаване на *Регионален иновационен център*, без да се дава препоръка къде може да се локализира този център. Като се има предвид капацитета на община Стара Загора и този на Тракийския университет, потенциалите и разположението на община Чирпан, може да се търсят възможности за съвместни инициативи между двете общини за създаване на такъв център и локализиране на регионални и местни лаборатории за технологични изследвания и др. В стратегическата част на ПИРО Чирпан са предвидени подходящи мерки за насочване на интегрирани териториални инвестиции в партньорство с община Стара Загора за иновационни дейности в публични научноизследователски центрове, висши учебни заведения и специализирани експертни центрове, включително изграждане на мрежи за индустриални научни изследвания, експериментално развитие и други проучвания за инвестиции в микро и МСП, пряко свързани с научноизследователски и иновационни дейности.

Предвижда се приоритетно изграждане на довеждаща инфраструктура до терени в производствени и многофункционални зони, където има заявени инвестиционни намерения за нови предприятия, както и обновяване на уличната мрежа, която обслужва съществуващи бизнес зони в градовете като Чирпан с бърза и удобна връзка с мрежите на транспортната инфраструктура, в т.ч. с международния път към Турция, Гърция и АМ „Тракия“. В стратегическата част на ПИРО Чирпан е отчетена възможността за реализирането на бъдещи интегрирани териториални инвестиции в планираното стартиране на функционирането на Индустриална зона „Загоре“ АД, която е новосъздадена по инициатива на Община Стара Загора и местния бизнес и в партньорство с държавата (чрез Национална компания индустриални зони).

В рамките на същия приоритет на ИТСРЮИР, освен развитието на крайбрежния туризъм се набляга на необходимостта от разнообразяване на регионалния туристически продукт чрез активно включване на богатите природни и културни ценности на хинтерланда на района. ЮИР има значителен потенциал за развитие на различни форми туризъм извън морския - минерални извори, многобройни паметници на културното и историческото наследство, културни и развлекателни обекти в големите градове, природни ресурси и забележителности, традиционни занаяти. Тези предпоставки дават ориентири за предприемане на мерки от страна на община Чирпан за целенасочени действия в опазване, развитие и популяризиране на културното наследство в интерес на местната общност, както и в развитие на многофункционално селско стопанство.

Особено внимание е отделено на нуждите на по-нататъшната модернизация на земеделието и селските райони, с цел да се повиши конкурентоспособността на земеделски стопани и предприятия. Концепцията за „Умните села“ се оформя като ключова приоритетна област, като се очаква това да повлияе положително върху качеството на живот на жителите и да привлече младите фермери.

Рехабилитацията на железопътния участък Пловдив-Бургас фаза 2, предвидена в **ПРИОРИТЕТ 3 „Териториално сближаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони“** на ИТСРЮИР, също ще повлияе благоприятно развитието на община Чирпан. Проектът включва и внедряване на ETCS по протежение на цялата железопътна линия от Пловдив до Бургас с обща дължина от 293 км.

5. СИНТЕЗЕН SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Плодородни почви със съхранен потенциал и развит аграрен сектор; - Наличие на научен институт, развиващ НИРД и обслужващ аграрния сектор; - Общината е локализирана в „транспортен хъб“ с наличие на АМ, жп линия, летище; - Съхранена природа и липса на тежки екологични проблеми; - Реализация на големи инфраструктурни проекти със средствата на ЕСИФ; - Мотивирана администрация с отличен капацитет и активност; - Наличие на лечебно заведение, обслужващо съседните общини; - Положителен механичен прираст към селата; - Наличие на активен МИГ, който допринася за развитието на общината.	- Влошени демографски показатели и обезлюдяване на общината; - Незадоволителна образователна характеристика на населението; - Малко на брой големи предприятия в общината; - Лошо състояние на пътната настилка на общинските пътища и улиците в селата; - Замърсени водни течения; - Увеличаващи се загуби на питейна вода при преноса ѝ по мрежата; - Ниско ниво на заплащане в сравнение с областта и страната; - Детските ясли работят при запълнен капацитет.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Използване на културното наследство – движимо и недвижимо за развитие на общината; - Развитие на ХВП на базата на продукцията от аграрния сектор; - Развитие на животновъдството – коневъдство и птицевъдство; - Реализация на проекти, за които има готовност; - Разширяване, обновяване и използване хидромелиоративните съоръжения за развитие на интензивно земеделие; - Включване на общината в регионален продукт за културен туризъм – литература и поезия, етерични култури, вино, културно наследство и пр.; - Реализация на мерки за ЕЕ в	- Продължаваща тенденция за увеличаване на хората с увреждания и разчитане на помощи – социални, инвалидни и др.; - Претоварване на системата за социално подпомагане в общината; - Труден достъп до свободни средства за стартиране и съфинансиране на проекти; - Обезлюдяване на селата; - Тежки проявления на климатични промени – засушаване, пожари и пр.

публични и частни сгради; ▪ Реализация на населението при преминаване на курсове за (пре)квалификация, за да отговорят на изискванията на бизнеса; ▪ Внедряване на дуално обучение в ПГ по селско стопанство.	
---	--

6. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

6.1. ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ

Структурата на стратегическата част ПИРО Чирпан съответства на изискванията на „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“ на МРРБ и не противоречи на постановките на Закона за регионално развитие за съдържанието на плановете за интегрирано развитие на община, както и на основните законови актове в сферите за устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство. Стратегията е съобразена с действащата нормативна уредба на национално, регионално и местно ниво и с постановките на кохезионна политика на ЕС за периода 2021-2027 г. По същество тя представлява интегрална част от пакета стратегически и планови документи, характеризиращи социално-икономическото и пространствено развитие на страната, региона и общината в перспектива до 2027 г.

Целите и приоритетите на настоящия план за развитие са съобразени с изискването за съгласуваност с основните стратегически документи на глобално, европейско, национално и регионално ниво. Те са плод на съзнателно прилагане на основния принцип в планирането „Мисли глобално – действай локално“. Практически това означава намиране на рационални решения на общинско ниво в подкрепа на 17-те глобални цели на устойчивото развитие, формулирани в документа „Дневен ред 2030“. В рамките на Европейския съюз, Документът за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“ очертава рамката за планиране на развитието от националните, регионалните и местните власти на страните членки. Този документ пренася в следващия планов период основните постановки на действащите сега Стратегия „Европа 2020“, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и Общата стратегическа рамка на ЕС до 2020 г., като ги адаптира към бързо променящите се реалности.

Визията, целите, приоритетите и мерките на стратегическата част на ПИРО Чирпан са хармонизирани с предвижданията на НСРР (2012-2022) и АНКПР (2013–2025), както и с Националната програма за развитие „България 2030“ и секторните стратегии в страната. ПИРО се рамкира от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за периода 2021-2027 (ИТСРЮИР). ***В основата на подхода е промяна на фокуса от подкрепа на населените места към подкрепа на територии и от секторно ориентирани инвестиции към интегрирани териториални инвестиции.*** Достойнство на настоящият документ е, че той отчита и доразвива приетата ***Мандатната програма за управление на община Чирпан за периода 2019-2023 г.***, която отразява съвременните проблеми и тенденции в развитието, базира се на общите приоритети и отразява специфичните нужди на местната общност. Програмата е съобразена с реалните възможности на общината да надгражда постигнатото, като използва разумно ограничените природни, финансови, административни и човешки ресурси в стремежа за максимална възвръщаемост и ефективност на планираните дейности.

Стратегията на ПИРО Чирпан се базира на:

- Използване на резултатите от целевия и проблемен анализ;
- Резултатите от анкетното проучване сред местните заинтересовани страни;
- Прилагане на определените на основата на визията и на стратегическите цели и приоритети в развитието на община Чирпан потребности за добре (с високо качество,

базирано на интеграция на функциите) обособени териториални зони за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;

- Определяне на размера и възможностите за комбинирано използване на финансово-капиталовия и друг материален ресурс за реализацията на проекти и програми, свързани с подобряване на градската среда, както в определените зони за въздействие, така и в цялата територия на общината и на град Чирпан.

При формулирането на целите на плана са съблюдавани следните **основни принципи**:

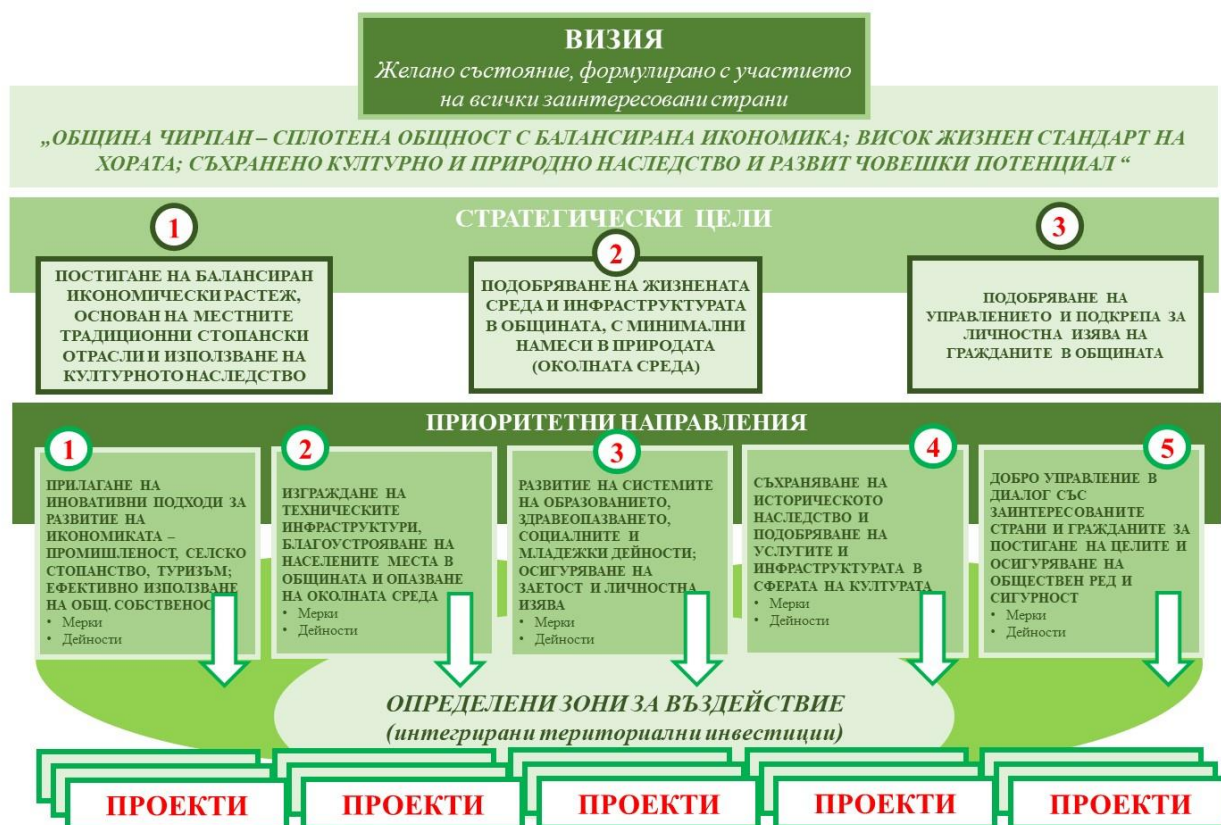
- Отчитане на ситуационна характеристика и оценка, свързани с: формулиране на изводи и проблеми в резултат от целеви и проблемен анализ на състоянието и потенциалите на община Чирпан;
- Формулиране на реалистични цели и необходими действия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции и определяне на водещите функции и необходимостта от последваща реализация на проекти и програми за развитие и обновяване на физическата среда;
- Интегриране на всички възможни ресурси (финансови, човешки и др.) за реализация на проектите и програмите – предмет на ПИРО Чирпан при отчитане интересите на всички заинтересовани страни;
- Постигане на синергичен ефект от всички действащи, новопредлагани и др. инструменти (документи със стратегически и планов характер, конкретни проекти и др.), водещи до качествено ново урбанистично развитие както на отделните зони на въздействие, така и на цялата територия на община Чирпан;
- Реализиране на комбинации от мерки за развитие на инфраструктурата за икономически дейности и публични услуги, енергийна ефективност, градска мобилност, градска среда, туризъм, модернизиране на образователната инфраструктура и др., изпълнението на които цели насърчено развитие и укрепване на култура на партньорство на заинтересовани страни на местно и регионално ниво.

Предложената структура напълно съответства на „Методическите указания...“, като същевременно се позовава на съвременния интегриран подход за планиране.

Обединяващата визия на местната общност за желаното състояние на община Чирпан през 2027 г., се трансформира в три стратегически цели, които са формулирани на базата на убеждението, че само с добро управление и активно гражданско участие може да се постигнат очакваните резултати в измеренията на устойчивото развитие.

Така очертаната структура на стратегическата част на ПИРО пояснява, че реализацията на визията за развитие на община Чирпан и всяка стратегическа цел ще бъдат осъществени чрез допълване между приоритетните области. По този начин принос към дадена цел ще имат повече от една приоритетна област, които в своята цялост покриват всички измерения на устойчивото развитие.

Фигура 45. Структура на стратегическата част на ПИРО Чирпан

6.2. ПОДХОД ЗА ФОРМУЛИРАНЕ НА ВИЗИЯТА

Визията за развитието на общината до 2027 г. отразява кратко и ясно представата на жителите на община Чирпан за желаното състояние на икономиката, физическата среда и обществените отношения. Тя е формулирана в резултат на широка обществена дискусия със заинтересованите страни, резултатите от допитването на населението и цялата местна общественост. По този начин тя отразява точно действителните потребности на хората за развитие на ключовите икономически и социални сектори, както и тяхното желание за пространствена и естетическа промяна в жизнената среда. Добре формулираната визия очертава стратегическите цели и приоритети на ПИРО и по този начин аргументира избора на зони за въздействие, където бъдещите интервенции ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

6.3. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Приетата визия, представлява желаното и постижимо състояние на община Чирпан към 2027 г. и определя насоката за структуриране на стратегическата част на плана и рамката за неговото изпълнение:

ОБЩИНА ЧИРПАН – СПЛОТЕНА ОБЩНОСТ С БАЛАНСИРАНА ИКОНОМИКА; ВИСОК ЖИЗНЕН СТАНДАРТ НА ХОРАТА; СЪХРАНЕНО КУЛТУРНО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО И РАЗВИТ ЧОВЕШКИ ПОТЕНЦИАЛ.

Така формулираната Визия предполага добро управление и широко гражданско участие в процеса на вземането на решенията и тяхното изпълнение за ефективно използване на наличните ресурси и постигане на устойчиви резултати по такъв начин, че община Чирпан да повиши икономическата си жизнеспособност, като създаде конкурентни предимства от своя наличен потенциал.

6.4. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическите цели имат ясна насоченост към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на община Чирпан. Те са съобразени с предназначението на ПИРО да бъде инструмент за управление и да отразява действителните нужди на местната общност в рамките на плановите документи от регионално, национално и европейско ниво. Избегнато е тяхното прекалено обхватно формулиране и опасност от неефективно разпределение на ресурсите по време на предстоящото им реализиране. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОСТИГАНЕ НА БАЛАНСИРАН ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, ОСНОВАН НА МЕСТНИТЕ ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО.

Целта е насочена към създаването на условия за развитие на традиционно земеделие и обвързването му с преработващата промишленост, но без да бъдат пренебрегнати услугите. Тя е фокусирана върху подкрепа на месния бизнес и привличането на нови външни инвеститори в общината в областта на винопроизводството, хранително-вкусовата и етерично-маслената промишленост и създаването на работни места. Целта отговаря на специфичните дадености на общината и традиционните умения на населението. В рамките на целта ще се стимулират производството на търсени висококачествени продукти в трайните насаждения, маслодайните и житни култури и обвързването им с туристически продукти. Предвижда се прилагането на успешни модели на партньорство за интегрирани териториални инвестиции между общините и бизнеса за техни съвместни инициативи. Важно условие е съчетаването на икономическите цели в развитието с опазването на качествата на околната среда и разумното използване на културното материално и нематериално наследство в общината.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРАТА В ОБЩИНАТА, С МИНИМАЛНИ НАМЕСИ В ПРИРОДАТА (ОКОЛНАТА СРЕДА).

Стратегическата цел изразява желаното състояние на гражданите за физическата среда и инфраструктура в населените места в общината, чието подобряване води до подобрите условия за живот в тях. Това е свързано с развитието на инфраструктурите за свързаност и достъпност на териториите; енергийната инфраструктура и ВЕИ.

Важен акцент представлява опазването и управлението на водните ресурси, третирането на отпадъците, развитието на екологична инфраструктура.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО И ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНА ИЗЯВА НА ГРАЖДАНИТЕ В ОБЩИНАТА

Целта поставя фокус и върху осигуреността с благоприятни условия за осъществяване на разнообразните човешки дейности, преди всичко в сферите на образованието, здравеопазването и доброто управление. Задоволяването на потребностите на населението от образование, здравни и социални услуги, културна дейност и спорт предполага подобряване на тенденциите в увеличаване на заетостта, намаляване на миграцията и подобряване на демографските показатели.

6.5. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Петте приоритетни направления представляват областите за действие, където се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период. Съобразно структурата на стратегията, **приоритетите не са директно обвързани и подчинени на дадена стратегическа цел**, а допринасят за постигането на повече от една цел. Те са организирани като съчетание от прецизно формулирани мерки, разкриващи какво точно трябва и може да се осъществи в общината. Мерките са отворени и следва да се конкретизират с допълнителни проекти през целия програмен период (2021-2027 г.). В този смисъл въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните в Програмата за реализация на ПИРО проекти.

ПРИОРИТЕТ 1: ПРИЛАГАНЕ НА ИНОВАТИВНИ ПОДХОДИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА – ПРОМИШЛЕНОСТ, СЕЛСКО СТОПАНСТВО, ТУРИЗЪМ; ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОБЩИНСКАТА СОБСТВЕНОСТ

Това приоритетно направление обхваща усилията на местната власт и цялата общественост за повишаване на привлекателността на общината като място за инвестиции и развитие на бизнес. Тези усилия кореспондират със заложените в Интегрираната териториална стратегия за развитието на Югоизточния регион специфични цели. В нея няма предвидени за реализация на територията на община Чирпан големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение. Същевременно, като се има предвид капацитета на община Стара Загора и този на Тракийския университет, Института по полски култури, Професионалната гимназия по селско стопанство в гр. Чирпан, потенциалите и разположението на община Чирпан, съществуват предпоставки за инвестиции в микро и МСП, пряко свързани с научноизследователски и иновационни дейности. Предвижда се приоритетно изграждане на довеждаща инфраструктура до терени в производствени и многофункционални зони, където има заявени инвестиционни намерения. Има значителен потенциал за развитие на различни форми на туризъм – винен, балнеолечебен, културен, фестивален.

Особено внимание е отделено на нуждите на по-нататъшната модернизация на земеделието, с цел да се повиши конкурентоспособността на земеделски стопани и предприятия.

Мярка 1.1. Стимулиране на предприемачеството и модернизиране на производството в предприятията

- Пълноценно използване на ВЕИ за производство на „зелена“ енергия.

Мярка 1.2. Обновяване на съществуваща и изграждане на нова техническа инфраструктура в индустриалната част на гр. Чирпан

- Изграждане на ВиК мрежа и реконструкция на съществуваща такава;
- Ремонт и реконструкция на пътна настилка.

Мярка 1.3. Развитие на биологично земеделие

- Подкрепа за изследователска (научно-приложна) дейност в Института по полски култури – Чирпан.

Мярка 1.4. Развитие на съвременно животновъдство и пчелни стопанства

- Подпомагане на млади фермери, включително пчелари за изготвяне на бизнес-планове и проекти за създаване на модерни ферми и пчелни семейства;
- Административна подкрепа при съгласуването и реализацията на инвестиционни проекти.

Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности

- Обособяване на екопътеки по маршрути с възможности за велоалеи и пешеходен туризъм: Шато „Трендафилов“ - местността „Карасура“; местността „Калето“ – манастир в с. Златна ливада;
- Обособяване на паркоместа за алтернативен туризъм (кемпери, семейни излети) - местностите „Памуклука“ и „Ягъч“ и край манастир „Св. Атанасий“ в с. Златна ливада;
- Изграждане на туристически информационен център;
- Изграждане на културно информационен център в кв. „Кирил и Методий“ - запад, гр. Чирпан;
- Изграждане на довеждаща инфраструктура до туристически обекти – велоалеи;
- Изготвяне на маркетингова стратегия с фокус върху туризма в общината за привличане на нови туристи.

Мярка 1.6. Насърчаване на заетостта и подкрепа за мобилността на работната сила в традиционните отрасли на общинската икономика

- Съдействие при административните процедури и стриктно спазване на минимални срокове за издаване на документи;
- Предоставяне на свободни терени за инвестиционни проекти при преференциални условия, с ангажимент за разкриване на работни места.

Мярка 1.7. Ефективно управление и използване на общинската собственост

- Изготвяне на програми за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество
- Придобиване на държавни имоти (имот бивш дом за деца и юноши и бивши работилници на СПТУ по машиностроене „Инж. Георги Минчев“) в гр. Чирпан;
- Придобиване на държавен имот (бивше военно поделение) в гр. Чирпан и изработване на изработване на ПУП-ПРЗ (подробен устройствен план, план за регулация и застрояване) на УПИ I – специален терен, кв.113 – военно поделение за нова бизнес зона;
- Придобиване на частен имот – Художествена галерия „Н. Манев“;
- Подпомагане на туристическо дружество „Средногорец“ – гр. Чирпан по отношение на бъдещо управление и стопанисване на хижа „Каваклийка“ – нова сграда. Създаване на възможност за публично-частно партньорство.

Мярка 1.8. Дейности за представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения

- Популяризиране на националните фестивали в община Чирпан – фестивали на Лавандулата, фестивал „Гласове и ритми от Тракия“ – Златна ливада, Празници на изкуствата в галерия „Никола Манев“;

- Разработване на Стратегия за икономическо развитие на община Чирпан ведно с бизнес профил, насочен към потенциални инвеститори;
- Изграждане на туристическа пътека в землището на с. Стоян Заимово-с. Могилово, общ. Чирпан;
- Изграждане на туристическа пътека в землището на с. Средно Градище, общ. Чирпан.

ПРИОРИТЕТ 2: ИЗГРАЖДАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ ИНФРАСТРУКТУРИ, БЛАГОУСТРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА В ОБЩИНАТА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Общинската инфраструктура е ключов фактор, стимулиращ развитието на бизнеса и икономическото приобщаване на цялата територия. Обновяването и доизграждането на местната инфраструктура е и източник за създаване на нови работни места. Реконструкцията и модернизацията на транспортната инфраструктура включва пътища, осигуряващи достъп до европейските транспортни коридори; пътища, осигуряващи вътрешно-общинските връзки; създаване на ефективна организация на пътното движение; инвестиране в трайно подобряване на експлоатационното състояние на общинските пътища. Тази инфраструктура създава икономически стимули в периферните райони на общината и хомогенизира пространственото ѝ развитие.

Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения:

- Ремонт и реконструкция на участък от път SZR1226 – с. Винарово - с. Могилово, община Чирпан;
- Ремонт път SZR 1220 – от /II -66/ гр. Чирпан – с. Ценово – с. Златна ливада - път III-663 /Чирпан-Симеоновград/, община Чирпан;
- Ремонт път SZR1223 /II-66/-Воловарово – с. Гита – с. Осларка – с. Димитриево, община Чирпан.
- Ремонт път с. Изворово – с. Стоян Заимово – с. Могилово, община Чирпан;
- Реконструкция на мост с. Свобода;
- Реконструкция на мост с. Изворово – с. Стоян Заимово.

Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането

- Създаване на „Зелена зона“ в централната градска част на гр. Чирпан;
- Изграждане система от велоалеи в населените места на общината;
- Ремонт и благоустрояване на ул. „Димитър Благоев“ от о.т 136-677 и ул. „Еделвайс“ от о.т. 283 до о.т. 28, гр. Чирпан";
- Ремонт, реконструкция и благоустрояване на ул. „Димитър Благоев“ – ларго;
- Ремонт и благоустрояване на ул. „Крачолови“ от о.т 154 до о.т 163, гр. Чирпан;
- Ремонт и благоустрояване на ул. „Янко Иванов“ от о.т. 99 до ул. „Братя Даскалови“ о.т. 78, гр. Чирпан;
- Ремонт, реконструкция и благоустрояване на ул. „П. К. Яворов“ от о.т. 105-151 до о.т. 214;
- Ремонт и благоустрояване на ул. „Янко Кочев“ от о.т. 108 до о.т. 103, гр. Чирпан;
- Ремонт и благоустрояване на ул. „Васил Калбов“ от о.т. 103 до о.т. 159, гр. Чирпан;

- Ремонт, реконструкция и благоустрояване на ул. „Петър Генов“ от бул. „Георги Димитров“ до ул. „Братя Даскалови“;
- Ремонт, реконструкция и благоустрояване на ул. „Ернст Телман“, ул. „Христо Смирненски“, ул. „Тинтява“, ул. „Комсомолска“, ул. „Добруджа“, ул. „Здравец“;
- Рехабилитация на улична инфраструктура в селата на територията на община Чирпан.

Мярка 2.3. Подобряване на водопроводната и канализационна мрежи в община Чирпан

- Поетапна (годишна) подмяна на водопроводната мрежа в гр. Чирпан и селата – от 2 до 4 км годишно;
- Изграждане на водопровод от сондаж с. Рупките до с. Спасово в община Чирпан;
- Изграждане на сондаж с. Средно градище.

Мярка 2.4. Газифициране на публични сгради

- Културен дом;
- Сградата на Битовия комбинат;
- Сградата на Историческия музей – Чирпан;
- Сградата на медицински център „Д-р Николай Тошев“.

Мярка 2.5. Благоустрояване на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих

- Изграждане на парк в кв. Младост, гр. Чирпан;
- Изграждане на многофункционална зала за спорт: волейбол, баскетбол, хандбал, тенис на корт;
- Благоустрояване и рехабилитация на чешми за обществено ползване;
- Изграждане на спортна площадка в кв. „Кирил и Методий – Запад“;
- Реконструкция на спортна площадка на ул. „М. Кочев“;
- Изграждане терен за мини футбол с изкуствено покритие на територията на стадион „Чирпан“, изграждане на поливна система и цялостно реновиране на стадиона;
- Изграждане на полигон по безопасност на движението за деца велосипедисти в двора на бившето помощно училище, площадки за спорт и активен отдих на деца и ученици;
- Реконструкция на пазара в гр. Чирпан и покриването му;
- Изграждане на спортна зала с. Зетово;
- Реконструкция на парк „Теню Стоилов“ с цел обособяване на места за спорт и активен отдих;
- "Междублоково пространство между улици "Янко Кочев" и ул. "Янко Иванов", гр. Чирпан";
- Ремонт и реконструкция на парк „Еделвайс“, гр. Чирпан.

Мярка 2.6. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени

- Изследване на възможностите за ползване на съвременни технологични решения за оползотворяването на отпадъците за производство на електроенергия;
- Закупуване на мотометачна машина за уличната мрежа и парковете в град Чирпан;
- Закупуване на сметосъбирачна машина, с цел подобряване събирането на битови отпадъци на територията на община Чирпан;

- Закриване и рекултивация на депо за неопасни твърди битови отпадъци на Община Чирпан;
- Внедряване на мерки за ЕЕ на сградите на територията на община Чирпан.

ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМИТЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, СОЦИАЛНИТЕ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ; ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТ И ЛИЧНОСТНА ИЗЯВА

Този приоритет е насочен към хората и системата на публичните услуги – образование, здравеопазване, култура, спорт, социални услуги. Приоритетът е фокусиран в използването на наличните потенциали за подобряване на качеството на живота и създаването на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси в общината. Основна част от средствата за това включват подобряване на качеството на публичните услуги – здравеопазване, социални услуги, образование и култура. Стременията са постигане на високо качество на образованието във всичките му форми, тясна връзка на образователните програми с потребностите на практиката, социална адаптация в училищна среда, осигуряване на извънкласни занимания и грижа за младите хора в община. Усилията на общинската администрация са насочени към професионалната ориентация на младите хора и състоянието на материалната база.

Мярка 3.1. Укрепване на връзките между институциите за образование и обучение и бизнеса

- Въвеждане на дуално обучение и изграждане на STEM среда в училищата.

Мярка 3.2. Подготовка и квалификация на местни кадри в областта на туризма и услугите

- Въвеждане на ученически практики в туристическия информационен център с акцент в направленията археология, история, култура, екологично земеделие;
- Формиране на начални умения и компетентности, чрез занимания по интереси в туристическия център в професионалните направления: екскурзовод, аниматор, логистика.

Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура

- Ремонт и цялостно обновяване на спортните площадки и дворните пространства на училищата и детските градини със съвременни и модерни уреди и настилки;
- Изграждане на закрити зони за спорт в училищата и детските градини, които нямат физкултурни салони, отговарящи на изискванията за физическа среда: Начално училище „Св. Климент Охридски“, гр. Чирпан, Основно училище „Васил Левски“, с. Гита, Основно училище „Отец Паисий“, с. Зетъво;
- Ремонт и подмяна на отоплителната инсталация в ДГ „Калина Малина“;
- Изграждане на нова детска градина в с. Свобода;
- Ремонт и реконструкция на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Чирпан;
- Ремонт и реконструкция на СУ „П.К. Яворов“, гр. Чирпан;
- Ремонт санитарни помещения в СУ „П.К. Яворов“;
- Реконструкция и промяна на предназначението на складова база във физкултурен салон на ПГСС-гр. Чирпан;
- Изграждане на многофункционална зала в гр. Чирпан

Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности

- Разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи с увреждания – с капацитет от 20 потребители;
- Изграждане на „Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания“ – с капацитет от 15 потребители;
- Ремонт на сградата на медицински център „Д-р Николай Тошев“;
- Обновяване и техническо обезпечаване на Домашен социален патронаж;
- Закупуване на транспортни средства в сферата на социалните услуги – ЦНСТ за домашен патронаж;
- Ремонт и реконструкция на отоплителна инсталация и котелно стопанство в МБАЛ – Чирпан;
- Укрепване и реконструкция на сградата „Рентген и хирургия“ в МБАЛ – Чирпан;
- Изграждане на дом за стари хора в с. Винарово.

Мярка 3.5. Насърчаване включването на младежите в управлението и устойчивото развитие на общината

- Създаване на младежки общински съвет;
- Въвеждане на практиката „Управлявам града/селището за един ден (за седмица)“ с приоритет младежки инициативи и иновации в управлението;
- Организиране и провеждане на акции за почистване, залесяване, реконструкция на дребномащабна инфраструктура.

ПРИОРИТЕТ 4: СЪХРАНЯВАНЕ НА ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО И ПОДОБРЯВАНЕ НА УСЛУГИТЕ И ИНФРАСТРУКТУРАТА В СФЕРАТА НА КУЛТУРАТА

Община Чирпан е богата на средища за културно развитие – читалища, библиотеки, храмове, манастири, културни и исторически паметници. Запазени са фолклорни традиции и местни обичаи. Традиционно в културния календар на общината се провеждат разнообразни прояви. Същевременно, състоянието на материално техническата база в сферата на културата се нуждае от реконструкция и модернизация. В рамките на тази приоритетна област са планирани мерки за съхраняване на историческото наследство и подобряване на услугите и инфраструктурата в сферата на културата.

Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение

- Обследване и реконструкция на започнатия строеж на сграда за културен дом и изграждането на Конферентен център за култура, наука, археология и туризъм;
- Изготвяне на инвестиционни проекти за основен ремонт, реконструкция и вътрешно преустройство на обществени сгради в гр. Чирпан и на територията на общината;
- Реконструкция на Исторически музей;
- Реконструкция и обновяване на Художествена галерия „Никола Манев“;
- Внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградите на читалищата на територията на община Чирпан;
- Проучване, консервация и експониране на археологически комплекс „Карасура“;

- Ремонт и реконструкция на покрива на НЧ „Пробуждане – 1870, с. Спасово, общ. Чирпан;
- Извършване на консервационни и реставрационни дейности в манастир „Св. Атанасий“, с. Златна ливада

Мярка 4.2. Организиране на разнообразни прояви в културния календар на общината

- Провеждане на значими фестивали – Яворови януарски дни; фолклорен фестивал „Тракийски ритми в Златна ливада“; празници на изкуствата в художествена галерия „Никола Манев“; фестивал на лавандулата; Танцов фестивал – конкурс "Надиграване в Чирпан", рок фест;
- Представяне на художествени занаяти - обособяване на интерактивно пространство в двора на комплекс Къща музей „Пейо К. Яворов“ и художествена галерия „Никола Манев“ – дюкян „Крачолов“.

ПРИОРИТЕТ 5: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ДИАЛОГ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ

Този приоритет обединява осъществяването на общинските политики с предприемането на мерки за усъвършенстване на управлението, основано на принципите на откритостта, участието, отчетността и ефективността. Това включва интегрирано планиране, ефективно и ефикасно разпределение на публичните ресурси, обмен на информация, сътрудничеството и зачитане на взаимните интереси на всички заинтересовани страни. Прякото участие, ангажираността и овластяването на жителите на общината, ще повиши тяхната подкрепа при осъществяването на тези политики. Акцентът е в създаването на организационни предпоставки и механизми за комплексно и интегрирано планиране на конкретните дейности:

Мярка 5.1. Създаване на устройствено-планова основа за развитието на община Чирпан

- Изработване на подробни устройствени планове за улична регулация на улици в гр. Чирпан (ПУР);
- Разработване на Общ устройствен план на община Чирпан;
- Поетапно изработване и актуализиране ПУП-ПРЗ на селата от Община Чирпан;
- ПУП-ПРЗ за промяна предназначението на земеделски земи на общински пасища – мери до квартал „Кирил и Методий“ за жилищно застрояване.

Мярка 5.2. Доразвитие на електронното управление в Общината и системна квалификация на служителите от общинската администрация

- Електронизация на административното обслужване по кметствата, обединяване на деловодните записи и касови операции с общинския център;
- Цифровизация на старите актови книги и регистри и обвързването им като база данни;
- Частен електронен облак;
- Развитие на проект Е-община.

Мярка 5.3. Повишаване на сигурността в гр. Чирпан и борба с престъпността

- Изграждане на охранителна система за видеонаблюдение в град Чирпан.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗЪМ НА ОБЩИНА ЧИРПАН 2020-2030 Г. (СЪГЛАСНО ЧЛ. 11 ОТ ЗАКОНА ЗА ТУРИЗМА)

I. В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА

1. Реконструкция на сграда предназначена за културен дом от 80-те години на миналия век и изграждането на конферентен център за култура, наука, археология и туризъм (КЦКНАТ)

Дейности:

1. Разработване на план-проект за реконструкция на сградата
2. Кандидатстване за кредит/финансиране
3. Реконструкция на сградата
4. Изграждане на КЦКНАТ

2. Организация и участие в традиционни културни фестивали и празници с национално и местно значение: Яворови януарски дни- гр. Чирпан, Фестивал за автентичен фолклор „Гласове и ритми от Тракия“ в с. Златна ливада; Празници на изкуствата в художествена галерия „Никола Манев“ – гр. Чирпан, Фестивал на лавандулата - с. Средно градище и гр. Чирпан

Дейности:

1. Организиране на фестивали и празници
2. Участие в фестивални и празнични събития
3. Популяризиране на фестивалите

3. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение : Художествена галерия „Никола Манев“ – гр. Чирпан , Исторически музей – гр. Чирпан

Дейности:

1. Разработване на план-проект за реконструкция и обновяване
2. Кандидатстване за финансиране по проекти
3. Реконструкция и обновяване на обектите

4. Художествени занаяти от миналото – обособяване на интерактивно пространство в двора на музеен комплекс „Яворов“ и галерия „Никола Манев“ – „Дюкян Крачолов“

Дейности:

1. Разработване на план-проект за кът „Дюкян Крачолов“
2. Кандидатстване за финансиране по проект
3. Обособяване и изграждане на кът „Дюкян Крачолов“
4. Популяризиране на художествените занаяти от миналото

5. Изграждане на музейна експозиция на лавандулата в конферентен център за култура, наука, археология и туризъм (КЦКНАТ)

Дейности:

1. Изграждане на музейна експозиция на лавандулата в КЦКНАТ
2. Продажба на лавандула и лавандулови продукти

3. Промотиране на лавандулата, като символ на Община Чирпан и популяризиране на общината като лавандулова дестинация

6. Ремонт и реставрация на килийното училище в църквата „Св. Богородица“

Дейности:

1. Ремонт и реставрация
2. Изготвяне на план за експлоатацията на училището и осъществяване дейностите по плана
3. Популяризиране на училището като туристически обект с културна стойност

7. Откупуване на родната къща на Георги Данчов – Зографина и превръщането и в паметник на културата

Дейности:

1. Откупуване на родна къща на Георги Данчов – Зографина
2. Превръщане на къщата в паметник на културата
3. Развиване на културна и туристическа дейност

8. Изграждане на кът „Старинен Чирпан“ – с традиционни български занаяти

Дейности:

1. Обособяване на място
2. Изготвяне и осъществяване на проект за кът „Старинен Чирпан“
3. Изграждане на „Улица на занаятите“
4. Реклама и популяризиране

II. В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА

1. Разработване на стратегия за ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма

Дейности:

1. Изготвяне на план-стратегия
2. Мониторинг и оценка за работата
3. Своевременно актуализиране на дейностите в стратегията

2. Обособяване на Еко пътеки по маршрути с възможности за Вело алеи и пешеходен туризъм: Шато „Трендафилов“ – местността „Карасура“

Дейности:

1. Определяне на маршрут
2. Обезопасяване на маршрута
3. Изготвяне на план- проект за Вело алея
4. Кандидатстване за финансиране по проект
5. Изпълнение на проекта

3. Реставрация и развитие на археологически обект „Карасура“

Дейности:

1. Разчистване на археологически обект „Карасура“
2. Подновяване на разкопките

3. Промотиране и подпомагане развитието на обекта

4. Обособяване на паркоместа за алтернативен туризъм (кемпери, семейни излети) – местностите „Памуклука“ и „Ягъч“ и край манастира в с. Златна ливада

Дейности:

1. Изготвяне на план-проект за паркоместа и допълнителни съоръжения
2. Реализиране на проекта
3. Провеждане на различни прояви сред природата
4. Популяризиране на местностите и алтернативния туризъм

5. Създаване на Еко пътека до с. Стоян Заимово и изграждането на параклис „Св. Пантелеймон“

Дейности:

1. Определяне на маршрут за Еко пътека
2. Обезопасяване на маршрута
3. Изготвяне на план-проект за изграждане на параклис „Св. Пантелеймон“
4. Финансиране от Община Чирпан и дарители
5. Реклама и популяризиране на обектите

6. Откупуване на скална ниша (постница) в манастир „Св. Атанасий Велики“ и подновяване на археологически разкопки към римската крепост

1. Откупуване на постницата
2. Поддръжка и укрепване
3. Разчистване и подновяване на археологическите разкопки към римската крепост
4. Реклама и популяризиране на манастира и археологическия обект

7. Изграждане на туристически информационен център (ТИЦ)

Дейности:

1. Изготвяне на план-проект за изграждането на ТИЦ
2. Кандидатстване за финансиране по проект
3. Изграждане на ТИЦ
4. Популяризиране на центъра и реклама

8. Участие в туристически изложения и форуми – външна и вътрешна реклама

Дейности:

1. Участие в туристически изложения и форуми в страната и чужбина
2. Промотиране и реклама на Община Чирпан
3. Изграждане на връзки с партньори в туризма
4. Обмен на опит и информация в сферата на туризма

9. Популяризиране на националните фестивали в община Чирпан – Яворови януарски дни, фестивал на лавандулата в с. Средно градище, фестивал „Гласове и ритми от Тракия“ – с. Златна ливада, Празници на изкуствата в галерия „Никола Манев“

Дейности:

1. Публикуване и разпространение на актуална информация за предстоящите национални фестивали

2. Организиране на посетителски групи
3. Координация и съдействие при организацията на събитията и настаняването на гостите

10. Активно участие в Тракийски Туристически Район (ТТР) с цел взаимопомощ и обмяна на опит и информация

Дейности:

1. Участие в срещи, събрания, конференции, фокус групи, събития и прояви на ТТР
2. Организиране на срещи и събития свързани с ТТР
3. Подготовка и изготвяне на материали и туристически продукти за целите на ТТР
4. Ползване на различни ресурси на ТТР с цел развитие на туризма в община Чирпан

11. Провеждането на кампании свързани с обектите участващи в туристическите продукти, водещи до разширяване и подобряване на туристическата инфраструктура в общината

Дейности:

1. Подготовка и организация на кампания за изготвяне на общ билет с намаление за посещение на туристически атракции
2. Стимулиране на обособяването и регистрацията на къщи/стаи за гости в селата на общината с цел развитие на селския, приключенския и фестивалния туризъм.
3. Изготвяне на план за включване на специални храни и напитки в менюто на местни заведения с цел привличане на туристи, напр. кюфтета по чирпански, храни и напитки с лавандула и др.

7. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Основната цел на Комуникационната стратегия е да стимулира съпричастността и участието на населението на община Чирпан, структурите на гражданското общество и бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност. Едновременно с това дейностите по изпълнение на Стратегията са насочени към утвърждаване на ролята на община Чирпан като активна страна в провеждането на политики и формирането на позитивни нагласи за нейното прозрачно управление.

Съгласно Методическите указания на разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., в подготвителния етап на изготвянето на ПИРО Чирпан се разработи Комуникационна стратегия. В нея са описани всички идентифицирани заинтересовани страни, формулирани са подходящи инструменти за комуникация с тях, както и подходящ инструментариум за осигуряване на публичност и прозрачност относно ПИРО, включително събиране на идеи за мерки, проекти и инициативи за реализация в общината.

В процеса на разработване на ПИРО и предвид извънредната ситуация породена от глобалната пандемия на COVID-19, съгласуването на настоящия документ премина по нетрадиционен начин – във виртуална среда.

Още на най-ранен етап, съгласно приетата Комуникационна стратегия, заинтересованите лица имаха възможност да се включат в изготвянето му чрез попълването на въпросник, оценяващ сегашното състояние на общината и даващ възможност за отправяне на предложения за бъдещото ѝ развитие.

При изготвянето на проекта на ПИРО, документът беше публикуван на официалната страница на Общинска администрация за мнения и предложения от широката общественост. Едва след това се пристъпи към финализиране на плана и представянето му за приемане от страна на Общински съвет.

8. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на МРРБ, в ПИРО следва да се определят приоритетни зони за въздействие. В тях основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Те следва да се определят на база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, резултатите от проучването на общественото мнение, стратегическите документи на Общината, както и на потенциалите за развитие. Това изискване е свързано с водещият принцип за „единство на социално-икономическото и пространственото планиране“.

По дефиниция „зона за прилагане на интегриран подход“ (зона за въздействие) е „пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове“. Зоните следва да са части от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие.

8.1. ПОДХОД ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Съгласно АНКПР гр. Чирпан е класифициран в 5-тото йерархично ниво, което, съгласно Методическите указания, не налага задължително дефиниране на „градски зони за въздействие“.

Тъй като към момента на изготвяне на ПИРО Чирпан, все още няма изготвен ОУПО, което не позволява обвързването на устройственото планиране със стратегическото такова, за определянето на зоните за въздействие е използвана изготвената концепция за пространствено развитие, в рамките на ПИРО, за община Чирпан, съгласно направения социално-икономически анализ, дефинираните в страната ни урбанистични оси, потенциалите за развитие и приетите добри практики в областта на регионалното планиране. Дефинираните в концепцията зони могат да послужат и за отправна точка при формулирането на предложения за по-конкретно зонироване и обособяване на устройствени зони в бъдещия ОУП на общината.

За определянето на приоритетни зони за въздействие са взети предвид няколко фактора: населението, което ще се възползва от направените инвестиции; резултатите от анализа на територията на общината и обобщения SWOT анализ; броят заявени проекти и идеи за развитието на конкретната територия; проектната готовност на предвидените интервенции за конкретна територия, както и заявени интереси от различни стопански субекти.

Отчитайки тези фактори са определени няколко приоритетни зони за въздействие, върху които в най-силна степен ще се реализира прилагането на интегриран подход.

8.2. ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ СЪС СПЕЦИФИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

В настоящия ПИРО са определени 6 зони за развитие (въздействие) в общината. Те са групирани, съобразно възприетия подход, както следва:

Зона на специфична природна среда за винопроизводство – зоната е пространствен израз на традициите във винопроизводството в района на Чирпан, както и вече наложената локация за вино туризъм в района на селата Могилово и Рупките.

Зона за икономическо развитие в перспектива – определената зона съответства на потенциал на територията, заключена между АМ „Тракия“ и II-66 (Чирпан-Стара Загора).

Удобните връзки, близостта до общинския център, предстоящото обновяване на жп линията София-Пловдив-Бургас, правят възможно обособяването на съвременна икономическата зона в община Чирпан, която може да е специализирана в логистични услуги. Бъдещият ОУП на общината следва да предложи конкретни терени за тази зона.

Зона на природна среда за животновъдство и еко земеделие – изтъкнатите в аналитичната част силни страни и потенциали за развитието на общината, свързани със земеделието, включително пчеларството, дават аргументи южната територия на общината да се развива в тази област на икономиката.

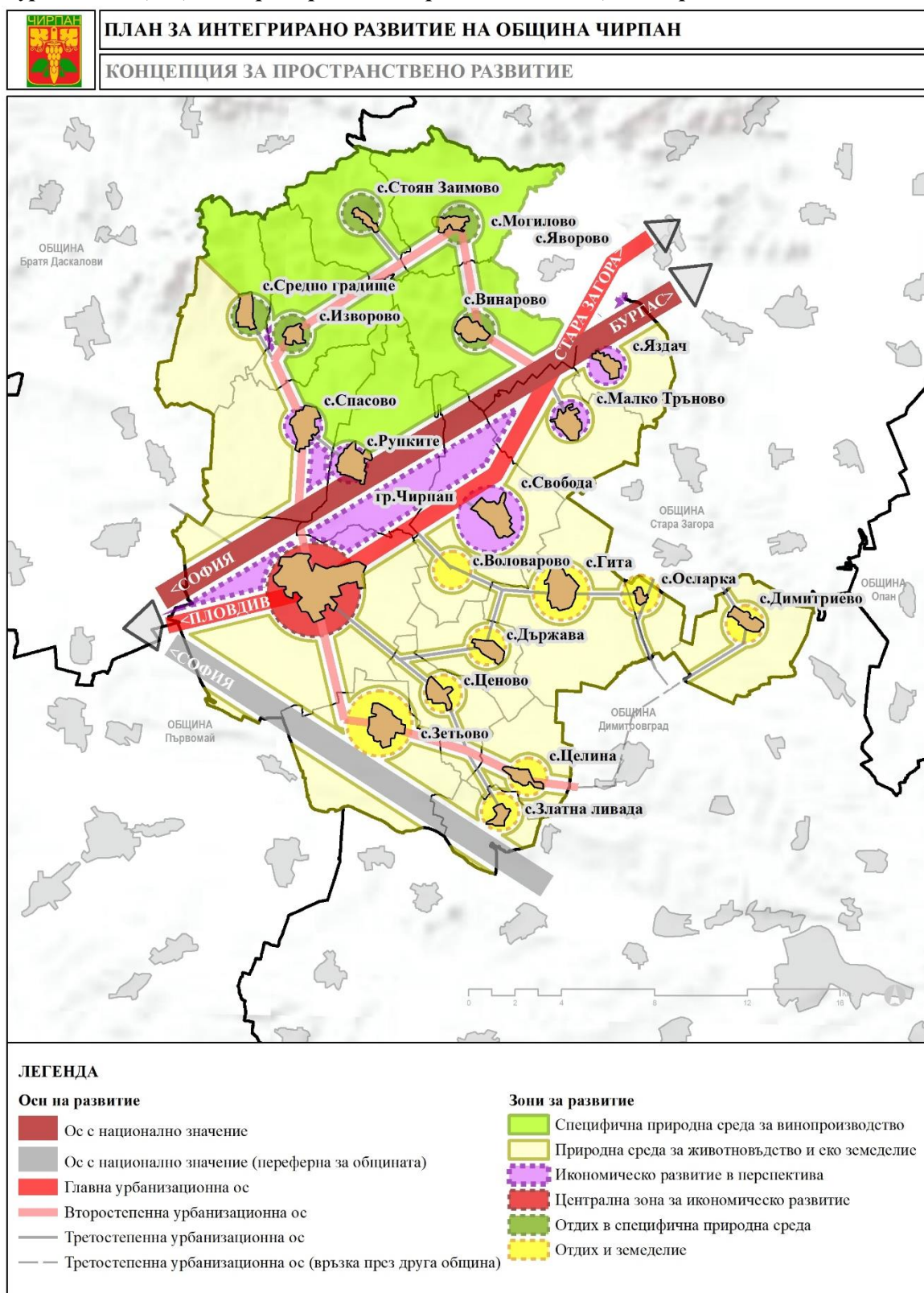
Централна зона за икономическо развитие – безспорно икономическият център – гр. Чирпан – и територията непосредствено около него имат притегателна сила както за населението на община Чирпан, така и за съседните общини. Разположеният комплекс от социални услуги – здравеопазване, образование, култура и др., поставят гр. Чирпан във фокуса на устойчивото развитие в общината.

Отдых в специфична природна среда – териториите в северната част на общината, попадащи в обхвата на Чирпанските възвишения, дават възможност за почивка и обитаване при по-прохладни летни климатични условия и близо до природата.

Отдых и земеделие – за разлика от предходната зона, тази е точно на обратния полюс. В нея попадат селата от зоната за природна среда за животновъдство и еко земеделие. Тя отразява възможността и съвременните тенденции към завръщане на село, които са валидни и за община Чирпан.

Пространствено зоните за показани в концепцията за пространствено развитие на община Чирпан (следващата фигура.).

Фигура 46. Концепция за пространствено развитие на община Чирпан

8.3. ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

На базата на възприетия подход за определяне на приоритетни зони за въздействие в ПИРО Чирпан са определени три зони, които имат най-голям потенциал да повлияят положително върху социално-икономическото развитие на общината.

Първата е зоната на общинския център – гр. Чирпан. Като населено място, в което са съсредоточени основните общественно-обслужващи функции в общината, както и концентрацията на население в него, в него има нужда от приоритетно насочване на ресурси. Поради тази причина голяма част от заложените проектни идеи в програмата за реализация на ПИРО намират своята локализация именно в гр. Чирпан.

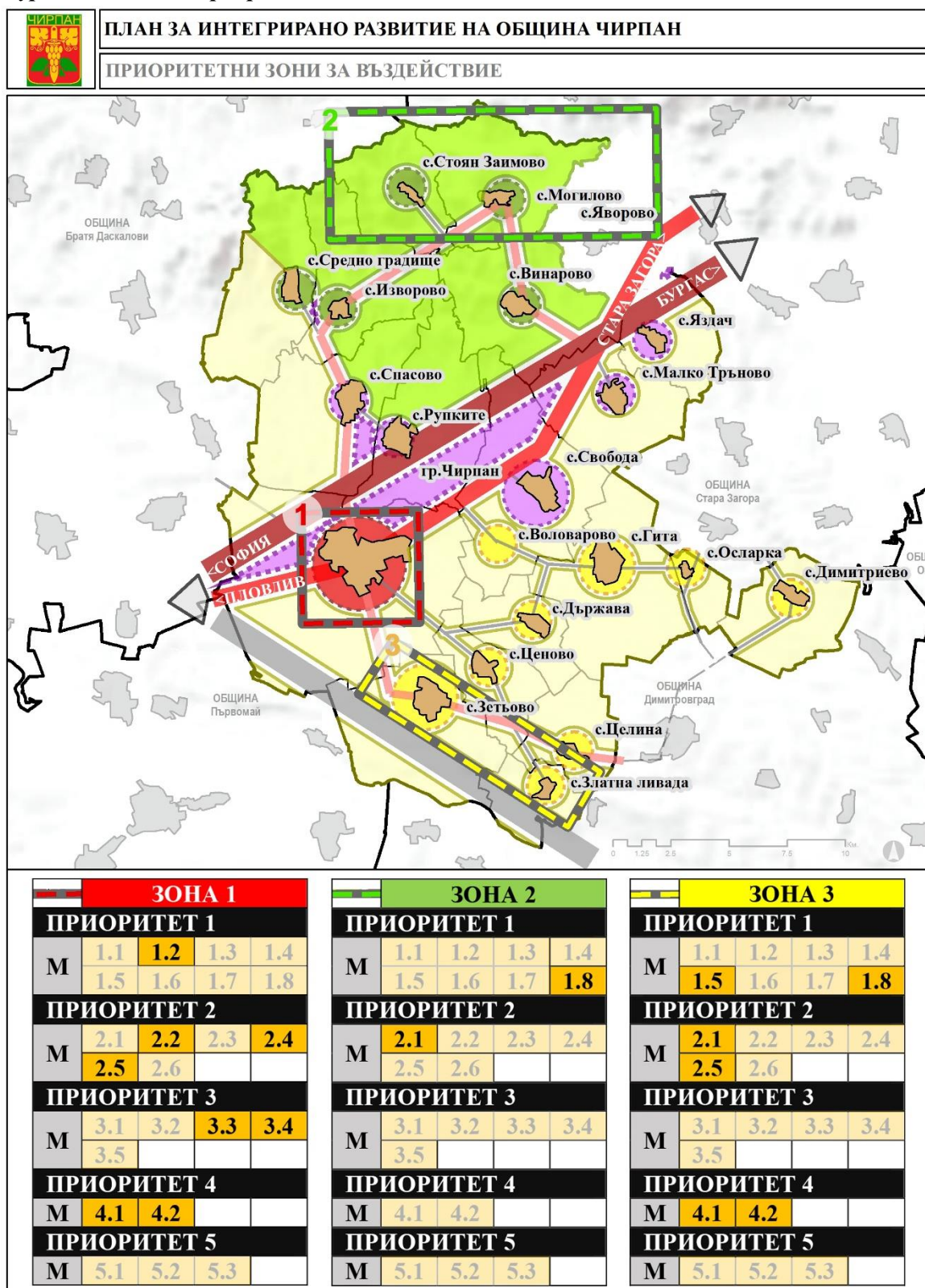
Втората е зоната за алтернативен туризъм. Тя обхваща землищата на селата Стоян Заимово и с. Могилово. В тях в последните години туристическите възможности постоянно се увеличават. Наличието на няколко хотелски бази с винарни (шата) дава възможност за практикуването на винен туризъм, който често се съчетава с различни форми на алтернативен такъв. Комплексите предлагат освен дегустация на различни сортове вина, възможности за СПА процедури, провеждане на конференции, луксозни стаи за настаняване и допълни атракции в района. Например, езда, което има традиции в Чирпан, колоездене (за което са необходими инвестиции). В зоната се намира и Музея на виното, който показва традиции на винопроизводството в района. Освен това в зоната се организират различни видове културно-фестивални мероприятия, включително големия рок-фестивал в областта.

Целенасочените инвестиции в зоната ще доведат да привличането на повече посетители в нея, повишаване качеството на средата за обитаване в двете села, както и ще спомогне за увеличаване на заетостта в района.

Третата е зоната за религиозен туризъм. Тя е определена в землището на с. Зетъво с две значими за духовния живот църкви – „Вознесение Господне“, известна в селото под името „Свети Спас“ и „Рождество Богородично“ (паметник на културата - запазващ културно-историческото наследство на селото). В село Зетъво е локализиран и ловно-стрелков комплекс, който е отворен за всички желаещи. В същото време селището се намира в зона „отдых и земеделие“, което предпоставя малко по-различни изживявания, отколкото в зоната за алтернативен туризъм. Допълнително в населеното място е фокусирана значителна част от ромското население в общината и интервенции в него биха могли да спомогнат за по-лесната им интеграция.

В близост до село се намира друга желана дестинация – манастира „Свети Атанасий Велики“ в село Златна ливада. Обителта „Свети Атанасий“, известна и като „Чирпански манастир“, е женски манастир. Съчетанието между живописния хълм, на който е построена, близо до реката и няколко атрактивни места за посещение – пещера-постница, аязмо с лековита вода, стари сгради и богата история.

Фигура 47. Схема на приоритетните зони за въздействие

9. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация е неизменна част от ПИРО, като нейното наличие е основно условие за реализацията на целите, заложи в документа, по определените приоритетните направления за развитие. Спазвайки „Методическите указания...“ на МРРБ програмата за реализация е изготвена при прилагането на интегрирания подход в стратегическото планиране.

В научната литература има множество определения за „интегриран подход“, но може би най-често са следните схващания за него:

- с подхода се цели предотвратяване появата на социални и териториални различия, чрез по-добра съгласуваност между отделните участници в планирането и управлението на територията;
- следва да се вземат предвид множеството компоненти на територията (природни, социално-икономически, политически и др.) и наличните и потенциални пространствени взаимодействия (връзка „град-село“, мобилност и достъпност, биоразнообразие, местно-национално/регионално) в управлението на ресурсите.

Интегрираният подход се основа на **три основни характеристики**: мултидисциплинарност; има пространствено измерение; решенията се вземат в партньорство.

В този смисъл, при изготвянето на програмата за реализация на ПИРО този подход е приложен.

Първо, в хода на цялата разработка, както и при дефинирането на проектните предложения е спасен принципа на партньорството. Различни групи от заинтересовани лица имаха възможност да отправят и защитят своите проектни идеи и инициативи.

Второ, ПИРО е изготвен от мултидисциплинарен екип, който притежава компетенции в съответните направления по компонентите на анализа и стратегическата част.

Трето, голяма част от предвидените мерки има конкретно пространствено измерение. Изключение правят само мерките, които имат „хоризонтален“ характер“ (ползите от тях са за цялата територия на общината).

Освен това програмата по своята същност е интегрирана, защото чрез нея се разпределят наличните финансови, времеви, организационни и кадрови (човешки) ресурси на общината.

Програмата цели да изведе най-подходящите за реализация проекти, които са подчинени на заложените мерки по приоритетните направления за развитие. Допълнително са подбрани редица приоритетни за общината проекти, за които има проектна готовност или чрез тяхната реализация ще се постигне значително подобряване на социално-икономическите характеристики на територията.

Всеки от предложените проекти е остойностен, освен тези дейности, за които не са необходими средства за реализацията им. Допълнително е посочена отговорната структура и/или потенциалните партньори за реализацията, срока за изпълнение (в месеци), както и територията, на която ще се реализира, ако е приложимо. По този начин се осигурява стабилна основа за изпълнението на плана.

Посочените в програмата за реализация проекти и инициативи принадлежат към определена мярка от приоритетните направления за развитие. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техния принос към повече от едно приоритетно направление, в програмата е посочена преобладаващата им принадлежност само към едно от тях.

Програмата за реализация е неразделна част от ПИРО и е представена в *Приложение 1*. Част от нея е Индикативен списък на важни за общината проекти (*Приложение 1-А*), които са включени в ПИРО.

Посочените финансови източници са индикативни и актуални към момента на завършване на Плана за интегрирано развитие на община Чирпан. Поради факта, че програмите за периода 2021-2027 г. все още са в процес на разработване, който се очаква да продължи и през 2021 г. прави трудно прогнозирането на по-точни финансови източници. Това ще наложи последваща актуализация на Програмата за реализация, след одобрението на националните програми. Същото е регламентирано в чл. 22, ал. 1, т.4 от ППЗРР.

10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

10.1. СПЕЦИФИКА И ПРОБЛЕМАТИКА НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА

Климатът се дефинира като многогодишния режим на времето, характерен за дадена местност, в зависимост от географското ѝ положение. Изменението се отнася до *„промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време“*¹.

Според голяма част от съвременните теории и изследвания, посветени на климатичните промени, следствие на т.нар. „парников“ ефект, се наблюдава постепенно покачване на средногодишните температури на Земята. Основен принос за това имат генерираните парникови газове (ПГ), чиито количества зависят от човешката дейност. Най-голям принос за общите емисии на ПГ в България имат сектор „Енергетика“, следван от сектор „Транспорт“. Други два сектора – „Бит и услуги“ и „Отпадъци“ – също имат значителна роля за формирането на ПГ. В последните години те се характеризират с тенденция на нарастване на емисиите в тях, дължащо се повишения стандарт на живот, довеждащ до по-голяма енергийна консумация и отделяне на повече отпадъци от различни продукти и активности.

10.2. ФАКТИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА В БЪЛГАРИЯ²

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне, като през втората половина на XX век зимите са по-меки.
- 20 от последните 24 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961-1990 г.).
- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006 г., спрямо същите за базисния период.

¹ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие за Р България.

² Изводите са от „Трети национален план за действие по измененията на климата за периода 2013-2020 г., по данни на НИМХ към БАН

- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.
- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди.

10.3. ОБЩИ ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ДЕЙСТВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие на всички жители в Общността. Това е развитие, при което се *„задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“*. Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при взимането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Неразделна и много важна част от темата на устойчивото развитие е проблематиката свързана с изменението на климата. Това се признава и от Европейския съюз, който утвърждава **Европейски зелен пакт** – пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси. Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на Европа за изпълнение на програмата ѝ до 2030 г. в отговор на дефинираните от Организацията на обединените нации цели за устойчиво развитие. Пакетът включва редица стратегии в различни области като промишленост, биоразнообразие и други.

На национално ниво, през 2012 година е приет и **Трети национален план за действие по изменение на климата** с хоризонт до 2020 година. Той определя политиката на България в областта на климатичните промени и се основава на приетите от страната ни международни ангажименти с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата /РКООНИК/, Протокола от Киото, последващото Парижко споразумение, както и европейското законодателство в тази област.

Най-голямо влияние в периода 2021-2027 г. ще има, приетата през 2019 г. от Министерски съвет, **Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година**. Тя отразява новият контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В нея е зададена рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените в нея сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“,

„Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна (интегрирана) тема.

10.4. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.), Протокола от Киото (2002 г.), новото рамково международно споразумение (2012 г.), както и по Парижкото споразумение (2015 г.) Това задължава България да се стреми към следното:

- Намаляване на вредните емисии от парникови газове в атмосферата;
- Оценка на въздействието на климатичните промени спрямо социално-икономическото развитие;
- Насърчаване на научните изследвания свързани с въвеждането на нисковъглеродна икономика;
- Формиране на обществено осъзнаване относно екологичните проблеми и предизвикателства.
- На всеки пет години да представя подробен план с мерки, които ще спомогнат за справянето с изменението на климата.

Българските задължения се регламентират от националното законодателство чрез **Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). Чл. 2 от ЗОИК** определя неговата основна цел: „...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени”.

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- Повишаване на енергийната ефективност;
- Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;
- Улавяне и оползотворяване на метан;
- Залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването;
- Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- Насърчаване използването на обществен транспорт;
- Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена” икономика;
- Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика;
- Повишаване на осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Закон за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (включително политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори.

10.5. ОБЩИ ХОРИЗОНТАЛНИ МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Представената рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- **Мерки за ограничаване** изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);
- **Мерки за адаптация** към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Гореизложеното и действащата към настоящия момент стратегически и законова рамка, позволяват да бъдат открити някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават дейностите и проектите на община Чирпан в периода 2021-2027 година. Те се основават на приетия от Министерството на околната среда и водите **Трети национален план за действие по изменение на климата**.

Таблица 20. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата

Мерки за ограничаване изменението на климата	Мерки за адаптация към изменението на климата
Прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с изменението на климата, в секторните документи на екологичната политика на община Чирпан	
Формиране на партньорски модели и мрежи за подобряване на екологичната обстановка и качеството на живот в община Чирпан	
Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси, в т. ч. и изменението на климата	
Повишаване на административния капацитет на община Чирпан за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата	
Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради	Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа
Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници	Разработване и прилагане на правила и нормативи за устройство и застрояване, съобразени с

	климатичните промени
Развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство	Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения
Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии	Изграждане на съоръжения за защита и ранно известяване при горски пожари
Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство	Селектиране на сухоустойчиви култури и използването им в земеделието
Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедното движение	Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове
Подобряване на системата за управление на отпадъците	Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии
Закриване и рекултивация на нерегламентираните замърсявания	
Ускорена газификация за битови, производствени и публични потребители	
Улавяне на биогаза в ПСОВ	
Засилен контрол върху запалването на стърнищата	

10.6. ПРИНОС НА ПИРО ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Разработването на ПИРО Чирпан се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите и реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и **екологичната** сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В плана е описано състоянието на компонентите на околната среда. Вниманието е фокусирано върху компонентите на околната среда и управлението на отпадъците в общината. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Екологичните силни и слаби страни имат присъствие и в **SWOT анализа към ПИРО**.

Проблемите на околната среда са пряко застъпени в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината и по-специално в мерките към всяка приоритетна област. В следващата таблица са показани мерките от ПИРО, които допринасят за постигането на целите, заложи в Национална стратегия за адаптация към изменението на климата, групирани по сектори на българската икономика.

Изброените мерки направляват конкретните инициативи и инвестиции на община Чирпан. Мерките са обезпечени от конкретно дефинирани проекти или дейности, систематизирани в Програмата за реализация на ПИРО.

Таблица 21. Мерки в ПИРО, които допринасят за постигане на целите на Националната стратегия за АИК

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
Селско стопанство	Промени в продължителността на вегетационния сезон	Устойчиво управление на селскостопанските практики за адаптиране към изменението на климата	Мярка 1.3. „Развитие на биологично земеделие“; Мярка 1.4. „Развитие на съвременно животновъдство и пчелни стопанства“
	Агро-фенология (по-ранно цъфтене на дърветата, по-дълъг сезон за лозята и промени в другите естествени цикли на културите, което оказва влияние върху крайните добиви.)	Насърчаване на капацитета за адаптиране и информираност в селскостопанския сектор	
	Добиви от реколтата. Прогнозират се промени в обема на добивите от основните култури (зимна пшеница, царевица и слънчоглед) поради предвижданото покачване на температурата и намалените валежи. Увеличаването на концентрацията на въглероден диоксид (CO ₂) в бъдеще може обаче да създаде условия за подобряване на добивите от някои култури.	Насърчаване на научните изследвания и иновациите за адаптиране към изменението на климата	Подкрепа за изследователска (научно-приложна) дейност в Института по полски култури – Чирпан (към мярка 1.3.)
	Повишен риск от разпространение на вредители, болести и плевели.	Укрепване на политиката и правната рамка за адаптиране на селскостопанския сектор	
	Неблагоприятни ефекти върху животновъдството		
	Увеличен риск от засушаване, ерозия, опустиняване и засоляване на почвите		
	Риск от недостиг на вода		
	Неблагоприятно въздействие върху рибарството и аквакултурите		
Биологично разнообразие	Загуба на генетично разнообразие	Подобряване управлението на екосистемите	Мярка 1.3. „Развитие на биологично земеделие“

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
и екосистеми	Нарушаване на жизнения цикъл на видовете и фенологичните фази	Подобряване на управлението на знанията и комуникацията със заинтересованите страни относно адаптацията на екосистемите	
	Влошаване на местообитанията	Създаване на пространство за БРиЕС (биологично разнообразие и екосистеми)	
	Въздействие върху предоставянето на екосистемни услуги	Укрепване на устойчивостта към климатичните промени чрез намаляване на натиска, който не е свързан с изменението на климата	Пълноценно използване на ВЕИ за производство на „зелена“ енергия (към мярка 1.1.)
		Устойчиво използване на регулиращите и културни екосистемни услуги за адаптация	Мярка 1.3. „Развитие на биологично земеделие“
Енергетика	Несигурност при производството на електрическа енергия	Изграждане на институционален капацитет, познаване и използване на данни за адаптиране	
	Намаляване ефективността на производството на слънчева и вятърна енергия	Включване на съображенията за промяна на климата в политиките, плановете и финансовите механизми в енергийния сектор	Пълноценно използване на ВЕИ за производство на „зелена“ енергия (към мярка 1.1.)
	Промяна в търсенето на енергия	Включване на устойчивостта към климатичните промени в проектирането и инженеринга	Пълноценно използване на ВЕИ за производство на „зелена“ енергия (към мярка 1.1.)
	Повреда на инфраструктурата и прекъсвания	Увеличаване устойчивостта на енергийните доставки	Пълноценно използване на ВЕИ за производство на „зелена“ енергия (към мярка 1.1.)
	Намалена потребност от отопление		

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
Гори	Специфични за видовете физиологични реакции	Подобряване на базата от знания и повишаване на осведомеността за адаптиране към изменението на климата	Подкрепа за изследователска (научно-приложна) дейност в Института по полски култури – Чирпан (към мярка 1.3.)
	Неясноти относно взаимодействието между видовете	Подобряване и защита на горските ресурси	
	Големи площи с иглолистни насаждения на твърде малки надморски височини	Подобряване на потенциала за устойчиво използване на горските ресурси	
	Повишена вероятност от големи пожари и други нарушения		
	Подобрили условия за инвазивни видове		
	Доминиране на употребата на дървесина като дърва за огрев		
Човешко здраве	Влияние на температурата и влажността върху здравето	Подобряване на управлението за адаптиране	
	Спешни последици за здравето, свързани с метеорологичните условия	Създаване на база от знания и осведоменост относно адаптацията	
	Промяна в ефектите върху здравето, свързани с валежите	Адаптиране на външната среда за намаляване въздействието на климатичните промени върху здравето	
Туризм	По-малък брой туристи	Приобщаване на адаптирането към изменението на климата в процеса на разработване на политики и правната рамка за туристическия сектор	Мярка 1.5. „Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности“

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
	По-кратък зимен сезон	Повишаване на осведомеността и базата от знания за адаптиране към изменението на климата в туристическия сектор	Мярка 1.5. „Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности“
	По-кратък среден престой	Изграждане на адаптивен капацитет в туристическия сектор	
	Здравни проблеми с туристите	Разработване на специфични адаптивни действия за туристическия сектор	Мярка 2.3. „Подобряване на водопроводната и канализационна мрежи в община Чирпан“
	По-лоши условия за отдих на открито		Мярка 2.5. „Благоустрояване на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих“
	Повреждане на туристическата инфраструктура		
	Влошен достъп до туристическите дестинации		
	Недостиг на вода		
	По-дълги летни и извън летни сезони		
	Развитие на нови туристически продукти		
	Привличане на нови перспективни туристически пазари		
	По-малка нужда от енергия за отопление през зимните и ранните сезони		
Транспорт	Наводнения	Изграждане на институционален капацитет и база от знания в транспортния сектор	

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
	Свлачища	Включване на въпросите за адаптиране към изменението на климата в ключовите процеси на планиране и вземане на решения	Мярка 2.6. „Опазване на околната среда и борба с климатичните промени“
	Виелици и снеговалежи		Мярка 2.4. „Газифициране на публични сгради“
	Екстремни горещини		Мярка 2.3. „Подобряване на водопроводната и канализационна мрежи в община Чирпан“
Градска среда	По-високите температури, водещи до формирането на топлинни острови	Укрепване на политиката и правната рамка за включване на адаптацията към изменението на климата	
	Изключително ниски температури и студени вълни	Изграждане на капацитет за адаптиране	
	Наводненията ще се увеличават по честота	Разработване на финансови, социални и политики за управление на риска с оглед адаптиране към изменението на климата	
	Градушките	Подобряване управлението на знанията, научните изследвания, образованието и комуникацията със заинтересованите страни относно адаптирането	
	Продължителните валежи		
	Свлачищата		
	Недостиг на водни ресурси		
Води	Опасностите от наводнения и суша	Подобряване на управлението за адаптиране	Мярка 2.6. „Опазване на околната среда и борба с климатичните промени“
		Укрепване на базата от знания и осведоменост относно адаптацията	

Сектор	Рискове	Цели	Мерки/Дейности в ПИРО, допринасящи за постигане на целите
		Подобряване на адаптивното управление на инфраструктурата на водната система	Мярка 1.2. „Обновяване на съществуваща и изграждане на нова техническа инфраструктура в индустриалната част на гр. Чирпан“

11. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

11.1. СЪЩНОСТ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга и произтичащите от това бъдещи управленски решения.

11.2. УЧАСТВАЩИ СТРУКТУРИ И ФОРМИ НА КОМУНИКАЦИЯ

Основните участващи структури и форми на комуникация при наблюдението и оценката на ПИРО са регламентирани в ЗРР и правилника за неговото прилагане.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ПИРО.

Кметът на общината организира наблюдението на ПИРО. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на ПИРО. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Задължително е въвличането на *институциите*, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, РИОСВ, Регионална здравна инспекция, Регионално управление на образованието, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, както и други групи лица, определени в комуникационната стратегия.

11.3. ДЕЙНОСТИ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА НА ПЛАНА

Основна дейност по наблюдението на ПИРО е изготвянето на **годишни доклади** за неговото изпълнение, които се представят на широка общественост. Изводите от тях са основа за изготвянето на **междинна и последваща оценки** на ПИРО, както и аргумент за актуализирането му, при необходимост.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от общински съвет.

Съществена функция на ОбС и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ПИРО.

Изработването на междинна оценка на настоящия ПИРО е предвидено за 2024 година. Междинната оценка следва да проследи:

- досегашния прогрес на плана;
- оценка на степента на постигане на съответните цели;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Тя следва да се изработи от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Неразделна част от изготвянето на оценката са определянето на начините за събиране и обработка на информация, приложението на системата от индикатори. В заключителната си част междинната оценка следва да формулира насоки за корекции на плана, ако такива са необходими.

Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействащ със специализираните администрации в общината и областта. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане пред общински съвет, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

11.4. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА СИСТЕМАТА ОТ ИНДИКАТОРИ

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО. Тя е основен обективен инструмент за проследяване изпълнението му. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за наблюдение и оценка на стратегическото планиране, както и на Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г.

Процеса на разработването на системата от индикатори за настоящия ПИРО премина през три етапа:

- Преглед на научна литература и системи от индикатори използвани в сферата на регионалното и местно развитие;

- Систематизиране на приложими индикатори и дефиниране на нови;
- Анализ, организиране и избор на подходящи индикатори за целите на настоящия ПИРО.

Методиката, използвана при разработването на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, е така наречената SMART (умен). Наименованието ѝ произлиза от първите букви на критериите, на които трябва да отговарят индикаторите, на английски език, а именно:

- Specific (специфични) – съответстващи на целите и приоритетите;
- Measurable (измерими) – избраните индикатори са насочени към желаното бъдещо състояние (в сравнение с базовата стойност), съобразно визията и заложените цели на плана. Също така те са количествено определени, така че да се позволява тяхното сравнение;
- Available (Achievable/постижими) – индикаторите позволяват да бъдат измервани в определени интервали от време, чрез данни от официални източници на информация;
- Relevant/Realistic (реалистични) – индикаторите ще са пряко свързани с целите на плана и в същото време са реалистични;
- Timely (съобразени с времето) - заложената стойност на индикатора трябва да бъде постигната в ограничен период от време, което е взето предвид при неговото дефиниране.

Целевите стойности на индикаторите са съобразени с прогнозното демографско, икономическо, социално и екологично развитие на общината.

Адекватното измерване на прогреса на ПИРО зависи от точността на началните стойности на отделните индикатори, които са определени от официални източници на информация.

Целесъобразно е за нуждите, както на настоящия план, така и за бъдещето обективно измерване на различни области в развитието на общината, да се разработи и поддържа информационна база за всички предвидени индикатори. Базата данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани звена и отдели. За успешното събиране на нужната информация е необходимо активно, периодически и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Това ще позволи на общинските власти да поддържат справочник, който следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на ПИРО, заложи в системата за наблюдение и оценка на плана.

Системата от индикатори е структурирана в два основни направления, напълно удовлетворяващи „Методическите указания...” на МРРБ – **индикатори за продукт** и **индикатори за резултат**. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите заложи в ПИРО на община Чирпан. Допълнително, в „Методическите указания...” са регламентирани **специфични индикатори**, които са свързани с определение в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие). Чрез тях се оценява приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община. Доколкото тези индикатори отчасти съвпадат с определените индикатори за продукт

(по приоритетни направления), специфичните индикатори в таблицата по-долу са маркирани в цвят, а в скоби е представено количеството, което следва да достигнат до края на действието на ПИРО.

Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните направления представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщят различни индикатори.

11.5. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За набиране на изходните стойности на избраните индикатори са използвани различни източници на надеждна информация: НСИ – данни от текущата статистика; Дирекция „Бюро по труда; Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България 2014-2020 (ИСУН 2020); годишни доклади по изпълнението на ОПР 2014-2020 г. и експлоатационните дружества.

11.6. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ

Съобразно с „Методическите указания...”, индикаторите за резултат са насочени към реализацията на целите, докато индикаторите за продукт са свързани с действията в рамките на отделните приоритетни направления. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на стратегията и какво е достигнатото състояние на общината, спрямо визията и стратегическите цели до 2027 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотнесени към постигнати резултати в определените области на развитие и съдържащите се в тях мерки и ключови проекти, включени в програмата за реализация на ПИРО.

11.6.1. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на плана. Индикаторите за резултат отразяват очаквания синергичен ефект от изпълнението на заложените мерки по приоритетни направления. В този смисъл, те надграждат тези за продукт, като стремежът е да покажат цялостно ситуацията в общината.

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
Стратегическа цел 1: Постигане на балансиран икономически растеж, основан на местните традиционни стопански отрасли и използване на културното наследство					
1.	Брой нефинансови предприятия на 1000 души от населението	Брой	НСИ	30,77 (2018 г.)	34
2.	Дял на произведена продукция от предприятията в нефинансовия сектор спрямо област Стара Загора	Процент	НСИ	1,88 (2018 г.)	2,5
3.	Нетни приходи от продажби на предприятията на един жител (средногодишно)	Хил. лв.	НСИ	9,93 (2018 г.)	12,2
4.	Чуждестранни преки инвестиции	Хил. евро	НСИ	8 051,6 (2018 г.)	8 500 (2018 г.)
5.	Брой туристически забележителности, включени в туристически маршрути.	Брой	Община Чирпан	0	5
Стратегическа цел 2: Подобряване на жизнената среда и инфраструктурата в общината, с минимални намеси в природата (околната среда)					
1.	Реализирани проекти за опазване и подобряване на околната среда	Брой	Община Чирпан	0	5
2.	Дължина на рехабилитираната пътна настилка, част от общинската пътна мрежа	Километър	Община Чирпан	0	20
3.	Загуби на вода при пренос по водопроводната мрежа	Процент	Община Чирпан, ВиК оператор	66 (2019 г.)	40
4.	Намаляване на дела на депонираните битови отпадъци спрямо общо образуваните	Процент	Община Чирпан	91,4% (2018)	60
5.	Брой обществени сгради с внедрените мерки за ЕЕ	Брой	Община Чирпан	0	3

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
Стратегическа цел 3: Подобряване на управлението и подкрепа за личностна изява на гражданите в общината					
1.	Ниво на безработица	Процент	НСИ, АСП	11 (2019 г.)	9
2.	Коефициент на механичен прираст на населението	Промила	НСИ	-6,88	0
3.	Обем на привлечените от Общината средства по оперативни програми, ПРСР, и други донорски програми на един жител	Лева	ИСУН, Община Чирпан	854,44	1000
4.	Брой проекти, разработени в партньорство с други общини	Брой	Община Чирпан	0	4
5.	Капацитет на социалните услуги в общината	Брой	Община Чирпан	0	
6.	Дял на лицата увреждания, получаващи подпомагане	Процент	ДСП – Чирпан, Община Чирпан	9,99	6,5

11.6.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. Дефинираните индикатори следва да бъдат количествено измерими, комбинирайки разнообразни източници на информация, представящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики.

Важно: в колоната „целева стойност“ в скоби е показана стойността на съответния индикатор за приоритетните зони, определени в ПИРО.

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
Приоритетно направление 1: Прилагане на иновативни подходи за развитие на икономиката – промишленост, селско стопанство, туризъм; ефективно използване на общинската собственост					
1.	Реализирани проекти за добив на енергия от ВЕИ	Брой	Община Чирпан	0	35

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
2.	Изградена нова бизнес зона	Брой	Община Чирпан	0	1 (1)
3.	Площ на винените насаждения в общината	Декара	ОДЗ – Стара Загора	549 (2019 г.)	720
4.	Брой регистрирани земеделски стопани	Брой	ОДЗ – Стара Загора	355 (2019 г.)	400
Приоритетно направление 2: Изграждане на техническите инфраструктури, благоустрояване на населените места в общината и опазване на околната среда					
1.	Брой новоизградени детски площадки, спортни съоръжения и места за отдих (паркове и градини)	Брой	Община Чирпан	0	15 (12)
2.	Брой реновирани публични пространства	Брой	Община Чирпан	0	12 (9)
3.	Реализирани проекти за рехабилитация на уличната мрежа в населените места	Брой	Община Чирпан, ИСУН	0	15 (12)
4.	Закрити и рекултивирани сметища	Брой	Община Чирпан	0	1
Приоритетно направление 3: Развитие на системите на образованието, здравеопазването, социалните и младежки дейности; осигуряване на заетост и личностна изява					
1.	Население на 1 лекар	Брой	НСИ	383 (2018 г.)	300
2.	Население на 1 лекар по дентална медицина (зъболекар)	Брой	НСИ	2 130 (2018 г.)	1 500
3.	Новоразкрити социални услуги	Брой	НСИ	0	2
4.	Лица, подпомагани със социални помощи	Брой	ДСП – Чирпан	320	230
5.	Училища с внедрени/работещи съвременните системи/среды за образование – дуално, STEM и др.	Брой	Община Чирпан	0	2
6.	Изградени спортни площадки (зони за спорт) в учебните заведения	Брой	Община Чирпан	0	4 (2)

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
7.	Осъществени акции за почистване и залесяване	Брой	Община Чирпан	0	7
Приоритетно направление 4: Съхраняване на историческото наследство и подобряване на услугите и инфраструктурата в сферата на културата					
1.	Организиран културен събития (фестивали), на които Общината е (съ)организатор	Брой	Община Чирпан	0	70
2.	Реконструирани сгради с историческо или културно значение	Брой	Община Чирпан	0	2 (1)
Приоритетно направление 5: Добро управление в диалог със заинтересованите страни за постигане на стратегическите цели и осигуряване на обществен ред и сигурност					
1.	Изготвен Общ устройствен план на общината	Брой	Община Чирпан	0	1
2.	Изработване или актуализиране на ПУП-ПРЗ на селата в общината	Брой	Община Чирпан	0	8
3.	Общински служители, преминали курсове за повишаване на квалификацията (с натрупване)	Брой	Община Чирпан	0	60
4.	Изградена система за видео наблюдение в гр. Чирпан	Брой	Община Чирпан	0	1 (1)
5.	Въведени нови функционалности в електронната система за административно обслужване в общината	Брой	Община Чирпан	0	4

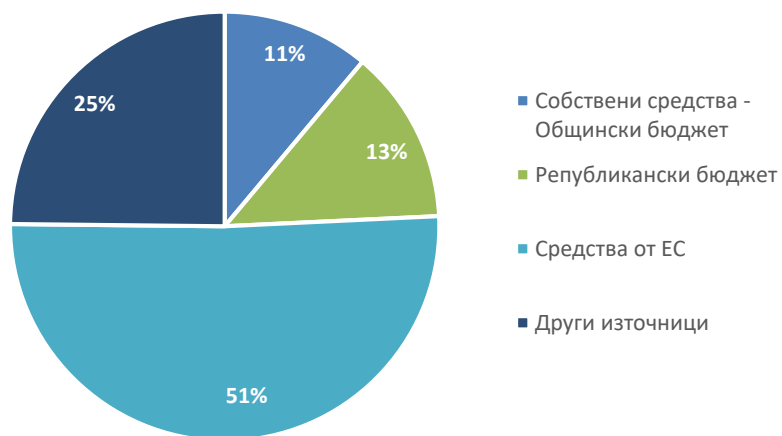
12. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Разработената индикативна финансова таблица обобщава ориентировъчните финансови ресурси, необходими за реализацията на плана за интегрирано развитие. Финансовата рамка представлява разпределение на предвидените средства по отделните приоритетни направления от стратегията на ПИРО, както и приложените разнообразни финансови източници. В приложената финансова таблица се обединява индикативната стойност на всички проектни предложения и инициативи от Програмата за реализация на ПИРО (Приложение 1).

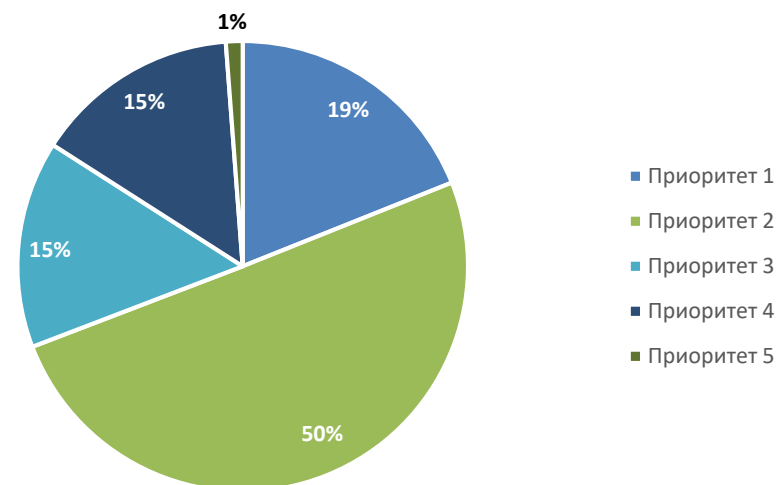
Таблица 22. Индикативна финансова таблица за периода 2021-2027 г., в хил. лв.

Период (2021 – 2027)	Собствени средства - Общински бюджет	Отн. дял (%)	Републикански бюджет	Отн. дял (%)	Средства от ЕС	Отн. дял (%)	Други източници	Отн. дял (%)	ОБЩО в хил. лв.	ОБЩО в отн. дял (%)
Приоритет 1	1 080,00	9,25%	0,00	0,00%	9 300,00	79,62%	1 300,00	11,13%	11 680,00	18,77%
Приоритет 2	3 183,20	10,28%	6 127,80	19,78%	16 362,00	52,82%	5 305,00	17,13%	30 978,00	49,80%
Приоритет 3	1 438,00	15,68%	1 791,50	19,53%	5 737,50	62,55%	205,00	2,24%	9 172,00	14,74%
Приоритет 4	588,00	6,10%	82,50	0,86%	467,50	4,85%	8 502,00	88,20%	9 640,00	15,50%
Приоритет 5	554,85	74,88%	186,15	25,12%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	741,00	1,19%
ОБЩО	6 844,05	11,00%	8 187,95	13,16%	31 867,00	51,22%	15 312,00	24,61%	62 211,00	100,00%

**Разпределение на финансовите ресурси
по източници**

**Разпределение на финансовите ресурси по
приоритетни направления**

13. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- Закон за регионалното развитие, Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008 г, изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.
- Правилник за прилагане на ЗРР, Обн. ДВ. бр.70 от 7.08.2020 г.
- Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, м. март 2020 г.
- Закон за туризма, Обн. ДВ. бр. 30 от 26.03.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр. 60 от 07.07.2020 г.
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (актуализация 2019 г.)
- Социално-икономически анализ на районите в Република България, МРРБ, 2019 г.
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион 2021-2027 г.
- <http://migchirpan.eu/>, Стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ Чирпан
- http://www.stz.riew.e-gov.bg/Dokladi_za_systoyanieto_na_okolnata_sreda-c206, Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2018 година, РИОСВ – Стара Загора
- http://eea.government.bg/zpo/bg/area.jsp?NEM_Partition=2&categoryID=1&areaID=2081, Регистър на защитените територии и защитените зони в България, ИАОС
- <http://natura2000.moew.government.bg>, Информационна система за защитени зони от екологична мрежа НАТУРА 2000
- <http://www.minkovi.eu/shared/karasura/karasura1.htm>, Археологически обект „Карасура“, Археологическо дружество – Чирпан
- НСИ, Текуща статистика
- <https://infostat.nsi.bg/>, Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ
- <https://www.chirpan.bg>, Официален сайт на Община Чирпан
- Общински план за развитие на община Чирпан 2014-2020 г., Община Чирпан
- Програма за развитие: България 2030, Министерски съвет
- Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022, Министерски съвет
- Програма за управление на кмета на Община Чирпан, мандат 2019-2023 г.
- Стратегия за управление на общинската собственост на Община Чирпан за мандат 2019-2023 г.
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2019-2029 г.

14. ПРИЛОЖЕНИЯ

- **Приложение 1:** Програма за реализация на ПИРО Чирпан 2021-2027 г.
- **Приложение 1-А:** Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в ПИРО за периода 2021-2027 г.
- **Приложение 2:** Комуникационна стратегия
- **Приложение 3:** Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на плана

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТ 1: ПРИЛАГАНЕ НА ИНОВАТИВНИ ПОДХОДИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА – ПРОМИШЛЕНОСТ, СЕЛСКО СТОПАНСТВО, ТУРИЗЪМ; ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОБЩИНСКАТА СОБСТВЕНОСТ								
1.1.1.	Мярка 1.1. Стимулиране на предприемачеството и модернизиране на производството в предприятията	Пълноценно използване на ВЕИ за производство на „зелена“ енергия.			200	Частни инвестиции		Д-я "ЕПП,ТСУ и ИК" и Д-я "ФСД, БЧР и УС"
1.2.1.	Мярка 1.2. Обновяване на съществуваща и изграждане на нова техническа инфраструктура в индустриалната част на гр. Чирпан	Изграждане на ВиК мрежа и реконструкция на съществуваща такава		Зона "Общински център"	10 000	ОПОС, ВиК		Д-я "ЕППТСУИК"
1.2.2.	Мярка 1.2. Обновяване на съществуваща и изграждане на нова техническа инфраструктура в индустриалната част на гр. Чирпан	Ремонт и реконструкция на пътна настилка		Зона "Общински център"	700	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
1.3.1.	Мярка 1.3. Развитие на биологично земеделие	Подкрепа за изследователска (научно-приложна) дейност в Института по полски култури – Чирпан	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан		0	Община Чирпан		Д-я "ФСДБЧРУС" и Д-я "МДТ и ЕКОлогия"
1.4.1.	Мярка 1.4. Развитие на съвременно животновъдство и пчелни стопанства	Подпомагане на млади фермери, включително пчелари за изготвяне на бизнес-планове и проекти за създаване на модерни ферми и пчелни семейства	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан		0	Частни инвестиции		Д-я "ФСДБЧРУС"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.4.2.	Мярка 1.4. Развитие на съвременно животновъдство и пчелни стопанства	Административна подкрепа при съгласуването и реализацията на инвестиционни проекти	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан		0	Община Чирпан		Д-я "ЕППТСУИК"
1.5.1.	Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	Обособяване на екопътеки по маршрути с възможности за пешеходен туризъм: Шато „Трендафилов“ - местността „Карасура“; местността „Калето“ – манастир в с. Златна ливада			50	ПРСР, МИГ-Чирпан		Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризъм"
1.5.2.	Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	Обособяване на паркоместа за алтернативен туризъм (кемпери, семейни излети) - местностите „Памуклука“ и „Ягъч“ и край манастир „Св. Атанасий“ в с. Златна ливада			25	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	18	Д-я "ЕППТСУИК", Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризъм" и Д-я "МДТ и Екология"
1.5.3.	Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	Изграждане на туристически информационен център			150	ПРСР, МИГ-Чирпан		Д-я "ЕППТСУИК", Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризъм"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.5.4.	Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	"Изграждане на културно информационен център в кв. "Кирил и Методий" - запад, гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	150	ПРСР, МИГ-Чирпан	18	Д-я "ЕППТСУИК", Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
1.5.5.	Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	Изграждане на довеждаща инфраструктура до туристически обекти - велоалеи			200	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
1.5.6.	Мярка 1.5. Развитие на туризма като индустрия, базирана на специфичните местни ресурси, природни и културни забележителности	Изготвяне на маркетингова стратегия с фокус върху туризма в общината за привличане на нови туристи			30	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
1.6.1.	Мярка 1.6. Насърчаване на заетостта и подкрепа за мобилността на работната сила в традиционните отрасли на общинската икономика	Съдействие при административните процедури и стриктно спазване на минимални срокове за издаване на документи			0	Община Чирпан		Община Чирпан
1.6.2.	Мярка 1.6. Насърчаване на заетостта и подкрепа за мобилността на работната сила в традиционните отрасли на общинската икономика	Предоставяне на свободни терени за инвестиционни проекти при преференциални условия, с ангажимент за разкриване на работни места			0	Община Чирпан		Д-я "ФСДБЧРУС"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.7.1.	Мярка 1.7. Ефективно управление и използване на общинската собственост	Изготвяне на програми за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество			10	Община Чирпан		Д-я "ФСДБЧРУС"
1.7.2.	Мярка 1.7. Ефективно управление и използване на общинската собственост	Придобиване на държавни имоти (имот бивш дом за деца и юноши и бивши работилници на СПТУ по машиностроене "Инж. Георги Минчев") в гр. Чирпан			0	Община Чирпан	6	Д-я "ФСДБЧРУС"
1.7.3.	Мярка 1.7. Ефективно управление и използване на общинската собственост	Придобиване на държавен имот (бивше военно поделение) в гр. Чирпан и изработване на изработване на ПУП-ПРЗ (подробен устройствен план, план за регулация и застрояване) на УПИ I – специален терен, кв.113 – военно поделение за нова бизнес зона			50	Община Чирпан	21	Д-я "ФСДБЧРУС"
1.7.4.	Мярка 1.7. Ефективно управление и използване на общинската собственост	Придобиване на частен имот – Художествена галерия „Н. Манев“			80	Община Чирпан	12	Д-я "ФСДБЧРУС"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.7.5.	Мярка 1.7. Ефективно управление и използване на общинската собственост	Подпомагане на туристическо дружество „Средногорец“ – гр. Чирпан по отношение на бъдещо управление и стопанисване на хижа „Каваклийка“ – нова сграда. Създаване на възможност за публично-частно партньорство	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан		0	Община Чирпан		Д-я "ФСДБЧРУС"
1.8.1.	Мярка 1.8. Дейности за представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения	Маркетингово представяне на общината като местоположение, икономически потенциал, богато културно-историческо наследство			30	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
1.8.2.	Мярка 1.8. Дейности за представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения	Популяризиране на националните фестивали в община Чирпан – фестивали на Лавандулата, фестивал „Гласове и ритми от Тракия“ – Златна ливада, Празници на изкуствата в галерия „Никола Манев“			25	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.8.3.	Мярка 1.8. Дейности за представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения	Разработване на Стратегия за икономическо развитие на община Чирпан ведно с бизнес профил, насочен към потенциални инвеститори			30	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Община Чирпан
1.8.4.	Мярка 1.8. Дейности за представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения	"Изграждане на туристическа пътека в землището на с. Стоян Заимово и с. Моголово, общ. Чирпан"		Зона "Винен туризъм"	25	ПРСР, МИГ-Чирпан	12	Д-я "ЕППТСУИК"
1.8.5.	Мярка 1.8. Дейности за представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения	"Изграждане на туристическа пътека в землището на с. Средно Градище, общ. Чирпан"			25	ПРСР, МИГ-Чирпан	12	Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТ 2: ИЗГРАЖДАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ ИНФРАСТРУКТУРИ, БЛАГОУСТРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА В ОБЩИНАТА И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА								
2.1.1.	Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения	Ремонт и реконструкция на участък от път SZR1226 – с. Винарово - с. Могилово, община Чирпан		Зона "Винен туризъм"	750	Привлечено външно финансиране	12	Д-я "ЕППТСУИК"
2.1.2.	Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения	Ремонт път SZR 1220 – от /II - 66/ гр. Чирпан – с. Ценово – с. Златна ливада - път III-663 /Чирпан-Симеоновград/, община Чирпан			850	Привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.1.3.	Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения	Ремонт път SZR1223 /II-66/- Воловарово – с. Гита – с. Осларка – с. Димитриево, община Чирпан.			10 000	Привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.1.4.	Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения	Ремонт път с. Изворово – с. Стоян Заимово – с. Могилово, община Чирпан		Зона "Винен туризъм"		Привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.1.5.	Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения	Реконструкция на мост с. Свобода			250	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.1.6.	Мярка 2.1. Рехабилитация на общинските пътища и реконструкция на мостови съоръжения	Реконструкция на мост с. Изворово – с. Стоян Заимово		Зона "Винен туризъм"	250	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.1.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	Създаване на „Зелена зона“ в централната градска част на гр. Чирпан	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан	Зона "Общински център"	30	Община Чирпан	12	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.2.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	Изграждане система от велоалеи в населените места на общината			300	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.3.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт и благоустрояване на ул. "Димитър Благоев" от о.т 136-677 и ул. "Еделвайс" от о.т 283 до о.т 28, гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	797	Привлечено външно финансиране	36	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.4.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт, реконструкция и благоустрояване на ул "Димитър Благоев – ларго"		Зона "Общински център"	1 500	Привлечено външно финансиране	72	Д-я "ЕПШТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.2.5.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт и благоустрояване на ул. "Крачолови" от о.т 154 до о.т 163, гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	133	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	12	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.6.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт и благоустрояване на ил. "Янко Иванов" от о.т 99 до ул. "Братя Даскалови" о.т 78, гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	131	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	24	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.7.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт,реконструкция и благоустрояване на ул".П.К.Яворов"от о.т.105 - 151 до о.т.214		Зона "Общински център"	695	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	24	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.8.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт и благоустрояване на ул."Янко Кочев"от о.т.108 до о.т.103, гр.Чирпан		Зона "Общински център"	82	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	12	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.9.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт и благоустрояване на ул."Васил Калбов"от о.т.103 до о.т.159, Гр.Чирпан		Зона "Общински център"	62	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	24	Д-я "ЕПШТСУИК"
2.2.10.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт,реконструкция и благоустрояване на ул".Петър Генов "от бул."Георги Димитров" до ул."Братя Даскалови"		Зона "Общински център"		Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕПШТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.2.11.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	"Ремонт, реконструкция и благоустройство на ул".Ернст Телман",ул."ХристоСмирненски",ул."Тинтява",ул."Комсомолска",ул.Добруджа",ул."Здравец"		Зона "Общински център"		Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.2.12.	Мярка 2.2. Рехабилитация на улична инфраструктура и осигуряване на паркирането	Рехабилитация на улична инфраструктура в селата на територията на община Чирпан				Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.3.1.	Мярка 2.3. Подобряване на водопроводната и канализационна мрежи в община Чирпан	Поетапна (годишна) подмяна на водопроводната мрежа в гр. Чирпан и селата – от 2 до 4 км годишно			2 000	ОПОС, ВиК		Д-я "ЕППТСУИК"
2.3.2.	Мярка 2.3. Подобряване на водопроводната и канализационна мрежи в община Чирпан	Изграждане на водопровод от сондаж с. Рупките до с. Спасово в община Чирпан			500	ОПОС, ВиК	12	Д-я "ЕППТСУИК"
2.3.3.	Мярка 2.3. Подобряване на водопроводната и канализационна мрежи в община Чирпан	Изграждане на сондаж с. Средно градище			100	ОПОС, ВиК		Д-я "ЕППТСУИК"
2.4.1.	Мярка 2.4. Газифициране на публични сгради	Културен дом		Зона "Общински център"		привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.4.2.	Мярка 2.4. Газифициране на публични сгради	Сградата на Битовия комбинат		Зона "Общински център"		привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.4.3.	Мярка 2.4. Газифициране на публични сгради	Сградата на Исторически музей - Чирпан		Зона "Общински център"		Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.4.4.	Мярка 2.4. Газифициране на публични сгради	Сградата на медицински център "Д-р Николай Тошев"		Зона "Общински център"		Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.1.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Изграждане на парк в кв. Младост, гр. Чирпан		Зона "Общински център"	1 500	ПРСР, МИГ-Чирпан		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.2.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Изграждане на многофункционална зала за спорт: волейбол, баскетбол, хандбал, тенис на корт			5 000	привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.3.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Благоустройство и рехабилитация на чешми за обществено ползване			70	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.4.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Изграждане на спортна площадка в кв. „Кирил и Методий – Запад“;		Зона "Общински център"	70	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	18	Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.5.5.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Реконструкция на спортна площадка на ул. „М. Кочев“		Зона "Общински център"	7	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.6.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Изграждане терен за мини футбол с изкуствено покритие на територията на стадион „Чирпан“, изграждане на поливна система и цялостно реновиране на стадиона		Зона "Общински център"	1 000	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.7.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Изграждане на полигон по безопасност на движението за деца велосипедисти в двора на бившето помощно училище, площадки за спорт и активен отдих на деца и ученици			50	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.8.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Реконструкция на пазара в гр. Чирпан и покриването му		Зона "Общински център"	10	привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.9.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Изграждане на спортна зала с. Зетъово		Зона "Религиозен туризъм"	390	ПРСР, МИГ-Чирпан	36	Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.10.	Мярка 2.5. Благоустройство на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдих	Реконструкция на парк „Теню Стоилов“ с цел обособяване на места за спорт и активен отдих		Зона "Общински център"	1 000	привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.5.11.	Мярка 2.5. Благоустрояване на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдых	"Междублоково пространство между улици "Янко Кочев" и ул. "Янко Иванов", гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	450	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране	72	Д-я "ЕППТСУИК"
2.5.12.	Мярка 2.5. Благоустрояване на публични пространства и терени за озеленяване, спорт и отдых	"Ремонт и реконструкция на парк "Еделвайс", гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	150	ПРСР, МИГ-Чирпан	18	Д-я "ЕППТСУИК"
2.6.1.	Мярка 2.6. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	Изследване на възможностите за ползване на съвременни технологични решения за оползотворяването на отпадъците за производство на електроенергия			50	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "МДТ и Екология"
2.6.2.	Мярка 2.6. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	Закупуване на мотометачна машина за уличната мрежа и парковете в град Чирпан			15	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "МДТ и Екология"
2.6.3.	Мярка 2.6. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	Закупуване на сметосъбирачна машина, с цел подобряване събирането на битови отпадъци на територията на община Чирпан			36	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "МДТ и Екология"
2.6.4.	Мярка 2.6. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	Закриване и рекултивация на депо за неопасни твърди битови отпадъци на Община Чирпан			3 500	ОПОС, бюджет на Община Чирпан	60	Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "МДТ и Екология"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.6.5.	Мярка 2.6. Опазване на околната среда и борба с климатичните промени	Внедряване на мерки за ЕЕ на сградите на територията на община Чирпан			250	Бюджетни средства на Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМИТЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, СОЦИАЛНИТЕ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ; ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТ И ЛИЧНОСТНА ИЗЯВА								
3.3.1.	Мярка 3.1. Укрепване на връзките между институциите за образование и обучение и бизнеса	Въвеждане на дуално обучение изграждане на STEM среда в училищата			50	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.2.1.	Мярка 3.2. Подготовка и квалификация на местни кадри в областта на туризма и услугите	Въвеждане на ученически практики в туристическия информационен център с акцент в направленията археология, история, култура, екологично земеделие			50	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.2.2.	Мярка 3.2. Подготовка и квалификация на местни кадри в областта на туризма и услугите	Формиране на начални умения и компетентности, чрез занимания по интереси в туристическия център в професионалните направления: екскурзовод, аниматор, логистика			50	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.3.1.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	Ремонт и цялостно обновяване на спортните площадки и дворните пространства на училищата и детските градини със съвременни и модерни уреди и настилки			1 000	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране	27	Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.3.2.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	Изграждане на закрити зони за спорт в училищата и детските градини, които нямат физкултурни салони, отговарящи на изискванията за физическа среда: Начално училище „Св. Климент Охридски“, гр. Чирпан, Основно училище „Васил Левски“, с. Гита, Основно училище „Отец Паисий“, с. Зетъво			1 300	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.3.3.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	Ремонт и подмяна на отоплителната инсталация в ДГ "Калина Малина"		Зона "Общински център"	31	Бюджетни средства на Община Чирпан	48	Д-я "ЕППТСУИК"
3.3.4.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	Изграждане на нова детска градина в с. Свобода			2 000	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране	12	Д-я "ЕППТСУИК"
3.3.5.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	Ремонт и реконструкция на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Чирпан		Зона "Общински център"		Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.3.6.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	Ремонт и реконструкция на СУ „П.К. Яворов”, гр. Чирпан		Зона "Общински център"		Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
3.3.7.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	„ Ремонт санитарни помещения в СУ "П.К. Яворов"		Зона "Общински център"	37	Бюджетни средства на Община Чирпан		Д-я "ЕППТСУИК"
3.3.8.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	"Реконструкция и промяна на предназначението на складова база във физкултурен салон на ПГСС-гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	600	Община Чирпан, МОН и привлечено външно финансиране	48	Д-я "ЕППТСУИК"
3.3.9.	Мярка 3.3. Рехабилитация и модернизация на образователната инфраструктура	"Изграждане на многофункционална зала в гр. Чирпан"		Зона "Общински център"	200	ПРСР, МИГ-Чирпан	36	Д-я "ЕППТСУИК"
3.4.1.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	Разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи с увреждания – с капацитет от 20 потребители			1 000	Делегиран бюджет от АСП	36	Д-я "Образование,Култура, Социални и младежки политики и Туризм"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.4.2.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	Изграждане на „Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания“ – с капацитет от 15 потребители			2 500	Община Чирпан, МТСП, ОПРЧР и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.4.3.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	"Ремонт на сградата на медицински център "Д-р Николай Тошев"		Зона "Общински център"	229	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
3.4.4.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	Обновяване и техническо обезпечаване на Домашен социален патронаж			30	Община Чирпан, МТСП, ОПРЧР и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
3.4.5.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	"Закупуване на транспортни средства в сферата на социалните услуги" - ЦНСТ за домашен патронаж			30	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
3.4.6.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	Ремонт и реконструкция на отоплителна инсталация и котелно стопанство в МБАЛ – Чирпан		Зона "Общински център"	5	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
3.4.7.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	Укрепване и реконструкция на сградата „Рентген и хирургия“ в МБАЛ – Чирпан		Зона "Общински център"		Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.4.8.	Мярка 3.4. Развитие на инфраструктурата на здравеопазването и социалните дейности	Изграждане на дом за стари хора в с. Винарово				привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
3.5.1.	Мярка 3.5. Насърчаване включването на младежите в управлението и устойчивото развитие на общината	Създаване на младежки общински съвет	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан		0	Община Чирпан	12	Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.5.2.	Мярка 3.5. Насърчаване включването на младежите в управлението и устойчивото развитие на общината	Въвеждане на практиката „Управлявам града/селището за един ден (за седмица)“ с приоритет младежки инициативи и иновации в управлението	Безвъзмездна административна подкрепа от страна на Община Чирпан		0	Община Чирпан		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
3.5.3.	Мярка 3.5. Насърчаване включването на младежите в управлението и устойчивото развитие на общината	Организиране и провеждане на акции за почистване, залесяване, реконструкция на дребномащабна инфраструктура			60	Община Чирпан		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм" и Д-я "МДТ и Екология"

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТ 4: СЪХРАНЯВАНЕ НА ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО И ПОДОБРЯВАНЕ НА УСЛУГИТЕ И ИНФРАСТРУКТУРАТА В СФЕРАТА НА КУЛТУРАТА								
4.1.1.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	Обследване и реконструкция на започнатия строеж на сграда за културен дом и изграждането на Конферентен център за култура, наука, археология и туризъм			7 000	привлечено външно финансиране, ПЧП	27	Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризъм"
4.1.2.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	Изготвяне на инвестиционни проекти за основен ремонт, реконструкция и вътрешно преустройство на обществени сгради в гр. Чирпан и на територията на общината			80	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
4.1.3.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	Реконструкция на Исторически музей		Зона "Общински център"	100	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
4.1.4.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	Реконструкция и обновяване на Художествена галерия „Никола Манев“		Зона "Общински център"	300	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
4.1.5.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	Внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградите на читалищата на територията на община Чирпан.				Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕПШТСУИК"
4.1.6.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	Проучване, консервация и експониране на археологически комплекс „Карасура“			1 500	привлечено външно финансиране		Д-я "ЕПШТСУИК" и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
4.1.7.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	"Ремонт и реконструкция на покрива на НЧ „Пробуждане – 1870", общ. Чирпан"				ПРСР, МИГ-Чирпан	18	Д-я "ЕПШТСУИК"
4.1.8.	Мярка 4.1. Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение	"Извършване на консервационни и реставрационни дейности в манастир Св. Атанасий", с. Златна ливада		Зона "Религиозен туризъм"	550	ПРСР	24	Църковно настоятелство и Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
4.2.1.	Мярка 4.2. Организиране на разнообразни прояви в културния календар на общината	Провеждане на значими фестивали – Яворови януарски дни; фолклорен фестивал „Тракийски ритми в Златна ливада“; празници на изкуствата в художествена галерия „Никола Манев“; фестивал на лавандулата; Танцов фестивал – конкурс "Надиграване в Чирпан", рок фест			100	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
4.2.2.	Мярка 4.2. Организиране на разнообразни прояви в културния календар на общината	Представяне на художествени занаяти - обособяване на интерактивно пространство в двора на комплекс Къща музей „Пейо К. Яворов“ и художествена галерия „Никола Манев“ – дюкян „Крачолов“		Зона "Общински център"	10	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "Образование, Култура, Социални и младежки политики и Туризм"
ПРИОРИТЕТ 5: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ДИАЛОГ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ								
5.1.1.	Мярка 5.1. Създаване на устройствено-планова основа за развитието на община Чирпан	Изработване на подробни устройствени планове за улична регулация на улици в гр. Чирпан (ПУР)			86	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
5.1.2.	Мярка 5.1. Създаване на устройствено-планова основа за развитието на община Чирпан	Разработване на Общ устройствен план на община Чирпан			219	Община Чирпан и привлечено външно финансиране	21	Д-я "ЕППТСУИК"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
5.1.3.	Мярка 5.1. Създаване на устройствено-планова основа за развитието на община Чирпан	Поетапно изработване и актуализиране ПУП-ПРЗ на селата от Община Чирпан			150	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
5.1.4.	Мярка 5.1. Създаване на устройствено-планова основа за развитието на община Чирпан	ПУП-ПРЗ за промяна предназначението на земеделски земи на общински пасища – мери до квартал „Кирил и Методий“ за жилищно застрояване			36	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК"
5.2.1.	Мярка 5.2. Доразвитие на електронното управление в Общината и системна квалификация на служителите от общинската администрация	Електронизация на административното обслужване по кметствата, обединяване на деловодните записи и касови операции с общинския център			0	Община Чирпан		Д-я "Гражданска регистрация и административно обслужване на населението и ОМП"
5.2.2.	Мярка 5.2. Доразвитие на електронното управление в Общината и системна квалификация на служителите от общинската администрация	Цифровизация на старите актови книги и регистри и обвързването им като база данни			30	Община Чирпан и привлечено външно финансиране	10	Д-я "Гражданска регистрация и административно обслужване на населението и ОМП"
5.2.3.	Мярка 5.2. Доразвитие на електронното управление в Общината и системна квалификация на служителите от общинската администрация	Частен общински електронен облак			60	Община Чирпан	36	Д-я "Гражданска регистрация и административно обслужване на населението и ОМП"

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
5.2.4.	Мярка 5.2. Доразвитие на електронното управление в Общината и системна квалификация на служителите от общинската администрация	Развитие на проект Е-община			60	Община Чирпан		Д-я "Гражданска регистрация и административно обслужване на населението и ОМП"
5.3.1.	Мярка 5.3. Повишаване на сигурността в гр. Чирпан и борба с престъпността	Изграждане на охранителна система за видеонаблюдение в град Чирпан		Зона "Общински център"	100	Община Чирпан и привлечено външно финансиране		Д-я "ЕППТСУИК" и Д-я "МДТ и Екология"
ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА ЗА КУЛТУРА И ТУРИЗЪМ НА ОБЩИНА ЧИРПАН 2020-2030 Г. (СЪГЛАСНО ЧЛ. 11 ОТ ЗАКОНА ЗА ТУРИЗМА)								
<i>* Забележка: Поради едновременното разработване на ПИРО и Програмата за култура и туризъм на община Чирпан 2020-2030 г., индикативните стойности все още са неуточнени. При финализирана на Програмата за култура и туризъм, те ще бъдат включени и в ПИРО. Част от дейност, включени в Програмата за реализация на ПИРО се прекриват с тези в Програмата за култура и туризъм.</i>								
	I. В областта на културата	Реконструкция на сграда предназначена за културен дом от 80-те години на миналия век и изграждането на конферентен център за култура, наука, археология и туризъм (КЦКНАТ)						

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
	I. В областта на културата	Организация и участие в традиционни културни фестивали и празници с национално и местно значение: Яворови януарски дни- гр. Чирпан, Фестивал за автентичен фолклор „Гласове и ритми от Тракия“ в с. Златна ливада; Празници на изкуствата в художествена галерия „Никола Манев“ – гр. Чирпан, Фестивал на лавандулата - с. Средно градище и гр. Чирпан						
	I. В областта на културата	Реконструкция и обновяване на обществени сгради с историческо и културно значение : Художествена галерия „Никола Манев“ – гр. Чирпан , Исторически музей – гр. Чирпан						
	I. В областта на културата	Художествени занаяти от миналото – обособяване на интерактивно пространство в двора на музеен комплекс „Яворов“ и галерия „Никола Манев“ – „Дюкян Крачолов“						
	I. В областта на културата	Изграждане на музейна експозиция на лавандулата в конферентен център за култура, наука, археология и туризъм (КЦКНАТ)						

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
	I. В областта на културата	Ремонт и реставрация на килийното училище в църквата „Св. Богородица“						
	I. В областта на културата	Откупуване на родната къща на Георги Данчов – Зографина и превръщането и в паметник на културата						
	I. В областта на културата	Изграждане на кът „Старинен Чирпан“ – с традиционни български занаяти						
	II. В областта на туризма	Разработване на стратегия за ефективно използване на местния природен и културно-исторически потенциал за устойчиво развитие на туризма						
	II. В областта на туризма	Обособяване на Еко пътеки по маршрути с възможности за Вело алеи и пешеходен туризъм: Шато „Трендафилов“ – местността „Карасура“						
	II. В областта на туризма	Реставрация и развитие на археологически обект „Карасура“						
	II. В областта на туризма	Обособяване на паркоместа за алтернативен туризъм (кемпери, семейни изleti) – местностите „Памуклука“ и „Ягъч“ и край манастира в с. Златна ливада						
	II. В областта на туризма	Създаване на Еко пътека до с. Стоян Заимово и изграждането на параклис „Св. Пантелеймон“						

**Програма за реализация на ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
	II. В областта на туризма	Откупуване на скална ниша (постница) в манастир „Св. Атанасий Велики“ и подновяване на археологически разкопки към римската крепост						
	II. В областта на туризма	Изграждане на туристически информационен център (ТИЦ)						
	II. В областта на туризма	Участие в туристически изложения и форуми – външна и вътрешна реклама						
	II. В областта на туризма	Популяризиране на националните фестивали в община Чирпан – Яворови януарски дни, фестивал на лавандулата в с. Средно градище, фестивал „Гласове и ритми от Тракия“ – с. Златна ливада, Празници на изкуствата в галерия „Никола Манев“						
	II. В областта на туризма	Активно участие в Тракийски Туристически Район (ТТР) с цел взаимопомощ и обмяна на опит и информация						
	II. В областта на туризма	Провеждането на кампании свързани с обектите участващи в туристическите продукти, водещи до разширяване и подобряване на туристическата инфраструктура в общината						

Приложение № 1А

Индикативен списък на важни за общината проекти,
включени в ПИРО на община Чирпан за периода 2021-2027 г.

Проекти	Номер в програмата за реализация	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в лв.)	Допълнителна информация
Обособяване на паркоместа за алтернативен туризъм (кемпери, семейни излети) - местностите „Памуклука“ и „Ягъч“ и край манастир „Св. Атанасий“ в с. Златна ливада	1.5.2.		18	25 000	
"Изграждане на културно информационен център в кв. "Кирил и Методий" - запад, гр. Чирпан"	1.5.4.		18	150 000	
Придобиване на държавни имоти (имот бивш дом за деца и юноши и бивши работилници на СПТУ по машиностроене "Инж. Георги Минчев") в гр. Чирпан	1.7.2.		6	0	безвъзмездно
Придобиване на държавен имот (бивше военно поделение) в гр. Чирпан и изработване на изработване на ПУП-ПРЗ (подробен устройствен план, план за регулация и застрояване) на УПИ I – специален терен, кв.113 – военно поделение за нова бизнес зона	1.7.3.		21	50 000	
Придобиване на частен имот – Художествена галерия „Н. Манев“	1.7.4.		12	80 000	
"Изграждане на туристическа пътека в землищата на с. Стоян Заимово - с. Могилово, общ. Чирпан"	1.8.4.		18	25 000	
"Изграждане на туристическа пътека в землището на с. Средно Градище, общ. Чирпан"	1.8.5.		18	25 000	
Ремонт и реконструкция на участък от път SZR1226 – с. Винарово - с. Могилово, община Чирпан	2.1.1.	работен проект	12	750 000	
Създаване на „Зелена зона“ в централната градска част на гр. Чирпан	2.2.1.		12	30 000	
"Ремонт и благоустрояване на ул. "Димитър Благоев" от о.т 136-677 и ул. "Еделвайс" от о.т 283 до о.т 28, гр. Чирпан"	2.2.2.	работен проект	36	797 000	
"Ремонт, реконструкция и благоустрояване на ул. Димитър Благоев - ларго, гр. Чирпан"	2.2.4.		72	1 500 000	
"Ремонт и благоустрояване на ул. "Крачолови" от о.т 154 до о.т 163, гр. Чирпан"	2.2.5.	работен проект	12	133 000	
"Ремонт и благоустрояване на ил. "Янко Иванов" от о.т 99 до ул. "Братя Даскалови" о.т 78, гр. Чирпан"	2.2.6.	работен проект	24	131 000	
"Ремонт,реконструкция и благоустрояване на ул".П.К.Яворов"от о.т.105 -151 до о.т.214	2.2.7.	работен проект	24	695 000	
"Ремонт и благоустрояване на ул."Янко Кочев"от о.т.108 до о.т.103, гр.Чирпан	2.2.8.	работен проект	12	82 000	
"Ремонт и благоустрояване на ул."Васил Калбов"от о.т.103 до о.т.159, гр.Чирпан	2.2.9.	работен проект	24	62 000	
Изграждане на водопровод от сондаж с. Рупките до с. Спасово в община Чирпан	2.3.2.		12	500 000	
Изграждане на спортна площадка в кв. „Кирил и Методий – Запад“;	2.5.4.		18	70 000	

Проекти	Номер в програмата за реализация	Проектна готовност	Индикативен срок на изпълнение (месеци)	Общ индикативен бюджет на проектната идея (в лв.)	Допълнителна информация
"Изграждане на спортна зала с. Зетово"	2.5.9.	идеен проект	36	390 000	
"Междублоково пространство между улици "Янко Кочев" и ул. "Янко Иванов", гр. Чирпан"	2.5.11.	работен проект	72	450 000	
"Ремонт и реконструкция на парк "Еделвайс", гр. Чирпан"	2.5.12.		18	150 000	
Закриване и рекултивация на депо за неопасни твърди битови отпадъци на Община Чирпан	2.6.4.		60	3 500 000	
Ремонт и цялостно обновяване на спортните площадки и дворните пространства на училищата и детските градини със съвременни и модерни уреди и настилки	3.3.1.		27	1 000 000	
Ремонт и подмяна на отоплителната инсталация в ДГ "Калина Малина" и СМР	3.3.3.	работен проект	48	31 000	
Изграждане на нова детска градина в с. Свобода	3.3.4.	работен проект	12	2 000 000	
„ Ремонт санитарни помещения в СУ "П.К. Яворов"	3.3.7.	работен проект	48	37 000	
"Реконструкция и промяна на предназначението на складова база във физкултурен салон на ПГСС гр. Чирпан"	3.3.8.	работен проект	48	600 000	
"Изграждане на многофункционална зала в гр. Чирпан"	3.3.9		36	200 000	
Разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи с увреждания – с капацитет от 20 потребители	3.4.1.	прието на общински съвет	36	делегиран бюджет от АСП	
Създаване на младежки общински съвет	3.5.1.		12	0	
Обследване и реконструкция на започнатия строеж на сграда за културен дом и изграждането на Конференстен център за култура, наука, археология и туризъм	4.1.1.		27	7 000 000	
"Ремонт и реконструкция на покрива на читалище в с. Спасово, общ. Чирпан"	4.1.7.		18		
"Извършване на консервационни и реставрационни дейности в манастир Св. Атанасий"	4.1.8.	работен проект	24	550 000	
Разработване на Общ устройствен план на община Чирпан	5.1.2.		21	219 000	
Цифровизация на старите актови книги и регистри и обвързването им като база данни	5.2.2.		10	30 000	
Частен общински електронен облак	5.2.3.		36	60 000	
			Общ индикативен бюджет на всички проекти	21 322 000 лв.	